Perspectiefnota

2023-2027

Voortgangsinformatie 2023 en financiële kaders voor de Programmabegroting 2024-2027

Bestuurlijke inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota (PPN) 2023-2027. Hierin informeren we u over de voortgang van de lopende begroting. Naast financiële informatie geven we ook beleidsmatig aan hoe we ervoor staan. Daarnaast vindt u in deze PPN de financiële kaders voor de meerjarenbegroting 2024-2027.

Op het moment van het opstellen van deze PPN zijn we als college exact een jaar aan de slag met het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorbouwen'. Samen met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties hebben we al veel in gang gezet om de ambities voor een brede welvaart in Steenwijkerland te realiseren. Uitdagingen zijn er ook. Onder meer op het gebied van klimaat, leefbaarheid en de woningmarkt. En die uitdagingen vragen om investeringen voor de toekomst. Investeringen die nodig zijn, ondanks dat er financieel onzekere tijden aankomen.

Stappen zetten
We bouwen aan een duurzame, veilige en welvarende gemeente. Voor de huidige én voor toekomstige generaties. Een gemeente waarin iedereen naar vermogen mee kan doen. Dat werken we uit aan de hand van de programma's: woningbouw, werk en economie, samenredzaam, vitaal platteland, duurzaamheid en leefbare steden en kernen. Tegelijkertijd worden we geconfronteerd met ingrijpende gebeurtenissen, zoals de oorlog in Oekraïne. Dat vraagt om extra inspanningen. In onze gemeente vangen we, inmiddels ruim een jaar, enkele honderden Oekraïense vluchtelingen op. En het einde van de oorlog is nog niet in zicht.

In deze PPN geven we aan waar we staan als het gaat om de doelen en resultaten uit de begroting 2023. Positieve ontwikkelingen zijn onder meer dat de bekendheid van het geldloket (en daarmee het gebruik van onze minimaregelingen) is toegenomen, dat er grote interesse is bij maatschappelijke organisaties voor ons energiefonds en dat er mooie resultaten worden geboekt bij fysieke projecten. Dat geldt onder andere voor de herinrichting van het Marktplein in Oldemarkt, de kwaliteitsimpuls aan park Rams Woerthe in Steenwijk en het bedrijventerrein Eeserwold.

Op het gebied van woningbouw hebben we concrete afspraken gemaakt met corporaties. Daarnaast staan veel mooie plannen in de steigers. Tegelijkertijd hebben we te maken met externe factoren zoals PFAS en stikstof. En ook met de beschikbare capaciteit binnen onze eigen organisatie. Veel wisselingen waren er bijvoorbeeld bij het team duurzaamheid. In deze arbeidsmarkt is het niet gemakkelijk om geschikt personeel te vinden. Door extra (wervings)inspanningen lukt het ons om de teams op voldoende sterkte te houden, zodat we stappen kunnen zetten. Zo denken we binnenkort voorstellen te kunnen doen voor de aankoop van gronden voor woningbouw en bedrijventerreinen. Ook gaan we aan de slag met de realisatie van ons RES bod, het uitvoeringsplan integrale veiligheid en de uitwerking van het klimaatplan. Kortom: er gebeurt veel, maar we zijn er nog niet.

Keuzes in financieel onzekere tijden
In de vooruitblik naar de meerjarenbegroting 2024-2027 presenteren we een financieel beeld dat grillig is. De onzekerheden zijn groot. De eerste jaren ziet het beeld er nog positief uit, maar in de jaren 2026 en 2027 duiken we flink de 'min' in. We hebben dat eerder al richting uw raad aangekondigd. Het Rijk en de VNG zijn in overleg over fundamentele keuzes met betrekking tot het gemeentefonds. Tot nu toe heeft dat echter nog niet tot structurele oplossingen geleid. Toch maken

we als college de keuze om te blijven investeren. Dat doen we omdat de onzekerheid met name het gemeentefonds betreft en we erop vertrouwen dat het Rijk gemeenten op enig moment financieel zal compenseren of een andere keuze maakt, bijvoorbeeld het uitbreiden van het lokale belastinggebied.

De 5 grote projecten uit het coalitieakkoord, waaronder de ontsluiting van Blokzijl en het museum in Steenwijk, hebben op de investeringsagenda een prominente plek. Hetzelfde geldt voor onze klimaatplannen, onderwijshuisvesting en de gebiedsprocessen in het landelijk gebied. Belangrijke impulsen willen we de komende periode geven aan het gebiedsgericht werken en de zichtbaarheid van maatschappelijke organisaties en de gemeente in onze kernen en wijken. Dat is ook een opdracht aan ons als college. Daarom vergaderen we regelmatig op locatie en combineren we dat met gesprekken met plaatselijk belangen en maatschappelijke partners.

Ook met u als raad gaan we graag in gesprek. Onder andere over deze PPN als vooruitblik richting de op te stellen begroting 2024-2027. We zien daarnaar uit.

Inhoud

Bestuurlijke inleiding 2
1. Leeswijzer 5
2. Voortgang lopende begroting (begrotingsjaar 2023) 6
2.1. Bestuursprogramma 'Woningbouw' 7
2.2. Bestuursprogramma 'Werk en economie' 10
2.3. Bestuursprogramma 'Samenredzaam' 14
2.4. Bestuursprogramma 'Vitaal Platteland' 20
2.5. Bestuursprogramma 'Duurzaam' 24
2.6. Bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen' 30
2.6. Bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening' 46
3. Financieel beeld 54
3.1. Financiële onzekerheden vanaf 2026 54
3.2. Actuele begrotingspositie 55
3.3. Ontwikkeling reservepositie 59
3.4. Vooruitblik Programmabegroting 2024-2027 60
4. Kaders Programmabegroting 2024-2027 62
4.1. Inleiding 62
4.2. Kaders 62
4.3. Loonkostenontwikkelingen 62
4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen 63
4.5. Prijsinflatie grondexploitatie 63
4.6. Rente 64
4.7. Loon- en prijsinflatie subsidies 65
4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten 65
4.9. Tarief 2023 voor het prestatiecontract 65
4.10. Groei aantal woningen 65
4.11. Groei aantal inwoners 66
5. Te nemen besluiten 67
6. Bijlagen Perspectiefnota 2023-2027 68
6.1. Budgetafwijkingen voor 2023 68
6.2. Bestedingsplan 2024-2027 109

1. Leeswijzer

Voor u ligt de PPN 2023-2027, een nota met voortgangsinformatie over het lopend jaar en de kaders voor de nog op te stellen Programmabegroting 2024-2027.

Hoofdstuk 2 geeft u inzicht in de voortgang van de gestelde doelen en resultaten voor het begrotingsjaar 2023. Liggen we op koers? Welke ontwikkelingen doen zich voor, zowel beleidsmatig als financieel?

In hoofdstuk 3 schetsen we het financieel beeld voor de komende jaren. De belangrijkste tabel in dit hoofdstuk is de tabel met de actuele, meerjarige begrotingspositie van onze gemeente.

De kaders voor de komende programmabegroting treft u aan in hoofdstuk 4. U kunt dan denken aan bijvoorbeeld het prijsindexcijfer dat we gaan hanteren om onze budgetten en subsidies bij te stellen, evenals de trendmatige groei van onze lokale lasten.

Hoofdstuk 5 somt alle gevraagde besluiten op met daarbij een onderscheid tussen zaken die ter kennisname zijn, bijvoorbeeld de voortgangsinformatie over het begrotingsjaar 2023, en zaken die voorliggen ter instemming. Bij dat laatste kunt u bijvoorbeeld denken aan financiële mutaties of budgetafwijkingen voor het jaar 2023 en eventueel de bijbehorende kredieten.

Tot slot kent deze PPN twee bijlagen. Het betreft een overzicht met alle financiële mutaties in 2023 (bijlage 6.1) en het bestedingsplan vanaf 2024 (bijlage 6.2). Beide overzichten zijn gedetailleerd toegelicht.

2. Voortgang lopende begroting (begrotingsjaar 2023)

In de jaarlijkse PPN informeren wij u over de uitvoering van de lopende begroting, zowel beleidsmatig als financieel. De rapportage over de eerste drie maanden van 2023 is bedoeld om u te informeren over de voortgang van het realiseren van de ambities uit de Programmabegroting 2023-2026. Met andere woorden: Liggen we nog op koers om onze doelen te halen? Dit doen we met behulp van het bekende 'stoplichten-model':

● = op koers
■ = specifieke aandacht vereist
▲= er zijn problemen

Over de hele linie zien we dat we goed op koers liggen. Van de doelstellingen/beoogde resultaten voor 2023 verwachten wij:
- 89% ook daadwerkelijk te realiseren;
- Dat voor 11% specifieke aandacht nodig is/er problemen zijn om realisatie dit jaar mogelijk te maken.

Bij het positief beeld past wel de gebruikelijke kanttekening dat het slechts een rapportage over de eerste 3 maanden betreft en het veelal gaat om acties die in gang zijn gezet. Pas bij de Najaarsnota kunnen we u een beter beeld schetsen over de voortgang en de op dat moment behaalde resultaten.

2.1. Bestuursprogramma 'Woningbouw'

Rapportage op doelen en resultaten

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Woningbouw'.

Doel	**Voldoende woningen voor onze inwoners**
Beoogd resultaat	Voor 2027 is 2/3 van de benodigde 1.735 woningen tot 2031 gerealiseerd.
Actie 2023	• We realiseren in 2023 voor 230 woningen harde plancapaciteit. • We zetten gericht actief grondbeleid in op basis van de woonbehoefte en daar waar geen gronden in bezit zijn. • We stellen een toetsingskader voor Tiny houses en een beleidslijn voor vrijkomende agrarische bebouwing op.
Prognose	• We realiseren in 2023 voor 230 woningen harde plancapaciteit: ■ • Inzet gericht actief grondbeleid: ● • Opstellen toetsingskader voor Tiny houses en een beleidslijn Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB): ●
Toelichting	• In 2022 zijn (netto) 146 woningen aan de voorraad toegevoegd. In meerdere kernen zijn plannen in voorbereiding om het beoogd resultaat voor 2023 te behalen. Er is een aantal beperkende factoren die de uitwerking van de plannen vertragen (o.a. stikstof, PFAS, inspraaktrajecten). • Op 25 oktober 2022 is het Beleidskader Tiny houses door het college vastgesteld. • We haken aan op het provinciaal beleid ten aanzien van de invulling van vrijkomende agrarische bebouwing.

Doel	**Voldoende passende en betaalbare woningen**
Beoogd resultaat	Tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur- of koopwoning.
Actie 2023	• We voeren samen met de woningcorporaties de jaarschijf 2023 van de Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027 uit. • We voeren de rijkstaakstelling voor de huisvesting van statushouders uit. • We realiseren huisvesting voor specifieke doelgroepen zoals standplaatsen voor de huisvesting van woonwagenbewoners. • We voeren pilots wonen en zorg uit.
Prognose	• Met de woningcorporaties de jaarschijf 2023 van de Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027 uitvoeren: ● • Uitvoeren rijkstaakstelling voor de huisvesting van statushouders: ● • We realiseren huisvesting voor specifieke doelgroepen zoals standplaatsen voor de huisvesting van woonwagenbewoners: ■ • We voeren pilots wonen en zorg uit: ■
Toelichting	• Op twee locaties in Steenwijk worden tijdelijke standplaatsen voor woonwagenbewoners toegevoegd. Met de woningcorporaties worden afspraken gemaakt over structurele uitbreiding.

	• Er zijn gesprekken met betrokken organisaties om de vraag in kaart te brengen voor pilots wonen en zorg. In alle gevallen is er sprake van kleinschalige maatwerkoplossingen.

Doel	**Faciliteren van eigen inwoners initiatieven in de kernen**
Beoogd resultaat	Het realiseren van eigen woningbouwinitiatieven voor en door eigen inwoners.
Actie 2023	• We faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners, zodat onder andere starters en ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. • We maken met 2 kernen afspraken over de invulling van woningbouwmogelijkheden.
Prognose	• Faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners: ● • Afspraken met 2 kernen over woningbouwmogelijkheden: ●
Toelichting	Met een uitvoeringsagenda woningbouw wordt uw raad tweemaal per jaar geïnformeerd. Ook alle plaatselijke belangen worden geïnformeerd over de plannen in de kernen. In vrijwel alle kernen voeren we gesprekken over de mogelijkheden van woningbouw binnen de desbetreffende kern.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Opgave woningbouw Steenwijkerland (uitbreiding team en werkbudget)	▲	Nee	Nee	Nee

Toelichting op de afwijking van de prognose:	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De uitbreiding van het team met twee fte is nog niet gelukt.
Wat zijn de oorzaken?	Huidige arbeidsmarkt. Er zijn geen geschikte kandidaten
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Vertraging in afhandeling ruimtelijke procedures
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Deel van het structurele budget over 2023 wordt niet benut
Welke maatregelen stellen we voor ?	Actieve werving op de arbeidsmarkt

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Woningbouw' zijn als volgt:

Kansen:

- ▲ De bestuurlijke focus/aandacht vanuit het rijk en provincie.
- ▲ De krapte op de woningmarkt, waardoor extra subsidiestromen en innovatieve oplossingen ontstaan, of flexibiliteit in regelgeving.
- ▲ Inzet op fabrieksmatige woningbouwproducten.
- ▲ We zijn in onderhandeling met partijen voor locaties (gronden) voor woningbouw.

Uitdagingen:

- ▼ Capaciteitstekorten (dit betreft zowel mensen als (bouw)materialen).
- ▼ Financierbaarheid van woningen (gestegen bouwkosten en hypotheekrente).
- ▼ Stikstof/PFAS.

2.2. Bestuursprogramma 'Werk en economie'

Rapportage op doelen en resultaten

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Werk en economie'.

Doel	**Versterken van de werkgelegenheid door opleiden gekwalificeerd personeel en mismatch arbeidsmarkt tegengaan**
Beoogd resultaat	Economische sectoren die van belang zijn voor onze economie, hebben meer arbeidspotentieel beschikbaar.
Actie 2023	• Het ondernemersinitiatief Horeca College Weerribben-Wieden (HCWW) wordt aangejaagd en opgeleverd. • Regionale Praktijk Academie (RPA) wordt doorontwikkeld en er wordt een verkenning gedaan naar de mogelijkheden voor uitbreiding met sectoren metaal, bouw en autotechniek. • Vernieuwing aanpak Arbeidsmarktbeleid 'Actieplan Werk(t) 2.0'. • De Stapelbanen worden bij meer bedrijven ingezet en de werkzaamheden daarvoor worden overgedragen aan De Werkcoöperatie de Middelcirkel (WCDM).
Prognose	●
Toelichting	• Eind 2022 heeft de gemeente voor de ondernemers betrokken bij het HCWW in kaart gebracht hoe ondernemers kunnen starten. In het voorjaar van 2023 zal de gemeente een 'warme overdracht' doen naar de ondernemers. Gesterkt met subsidie van de provincie, een realistische uitwerking van het businessplan en een potentieel bestuur (van ondernemers) moeten de ondernemers het initiatief gaan dragen. • De doorontwikkeling van de RPA is een groot succes, er is veel interesse vanuit verschillende sectoren om aan te sluiten bij het succesvolle concept. De komende maanden zal duidelijk worden of en hoe de verschillende sectoren gaan aanhaken. Daarnaast wordt er gewerkt aan een door ontwikkelplan voor de komende 2 jaar. Dit plan wordt voor eind Q2 opgeleverd. • In 2023 gaan we samen met ondernemers en andere stakeholders aan de slag om een Regionaal Economische Agenda (REA) op te stellen. (zie ook de volgende doelstelling). • De stapelbanen liggen op koers, de subsidietermijn van de Human Capital Agenda (HCA) loopt tot 4 mei. Het projectteam werkt toe naar een afronding van het project per die datum. De behaalde resultaten en inzichten zullen in een afrondend document worden gedeeld met de raad.

Doel	**Verbetering externe en interne dienstverlening aan ondernemers**
Beoogd resultaat	Verhoging tevredenheid dienstverlening aan ondernemers en meer ruimte voor ondernemersinitiatieven.

Actie 2023	• We richten een fonds in voor aanjaagbudget voor initiatieven van ondernemers, op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsmarkt, circulariteit, vitale kernen of verduurzaming bedrijventerreinen. • Opstellen en uitvoeren prestatieafspraken Business Club Steenwijkerland (BCS). • Opstellen en uitvoeren Regionale Economische agenda. • We stellen een integraal draaiboek op voor onze dienstverlening aan ondernemers en voeren deze uit. • Verbetering communicatie en vindbaarheid accountmanagement. • Nieuwsbrief Economie wordt opgezet. • Uitvoering 'rode loper'-beleid voor het MKB. • Om ondernemersinitiatieven te bekijken bezoeken we minimaal 20 bedrijven.
Prognose	●
Toelichting	• In samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven wordt momenteel verkend hoe het fonds/aanjaagbudget het best kan worden ingezet: Verkend wordt welke problemen urgent zijn en hoe we kunnen aanjagen. • In februari 2023 hebben de BCS en gemeente gebrainstormd over de prestatieafspraken voor 2023. Dat zijn een jaarlijkse set afspraken die tussen BCS en gemeente gemaakt worden, een gezamenlijke agenda waar we ons voor gaan inzetten. Denk daarbij aan thema's zoals circulariteit, arbeidsmarkt en kennisdeling. De besproken thema's en onderwerpen worden in het voorjaar uitgewerkt in concrete prestaties en activiteiten. • Er wordt in het voorjaar een analyse gemaakt ('sociaal economische foto') van de economische structuur, waarbij ook rekening wordt gehouden met de Social Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties en het begrip 'brede welvaart'. Met deze 'economische foto' kunnen we met ondernemers en andere betrokkenen het gesprek aangaan en komen tot oplossingen. Op basis van deze gesprekken stellen we de agenda op. Het betreft hier dezelfde methodiek als het Actieplan Werk(t) in 2019, wat heeft geleid tot innovatieve samenwerkingen. • N.a.v. de slechte score op het onderzoek MKB vriendelijkste gemeente is een plan van aanpak opgesteld om de dienstverlening te verbeteren. Inmiddels is een aantal verbeterpunten doorgevoerd en is het eindrapport met daarin een aantal aanbevelingen opgeleverd. • De accountmanagers zijn het gezicht en aanspreekpunt voor het bedrijfsleven. Zowel online als fysiek presenteren zij zich. Dat betekent ook dat zij veel 'in het veld' zijn en intermediair tussen de ondernemersvraag en de interne organisatie. • De voorbereidingen voor de nieuwsbrief zijn gestart. • Vanwege capaciteitsproblemen is het rode loper beleid minimaal uitgevoerd. Binnenkort is de formatie weer op orde waardoor dit ook opgepakt kan worden. • Zowel ambtelijk als bestuurlijk worden bedrijfsbezoeken gehouden.

Doel	**Voldoende ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven**
Beoogd resultaat	Voldoende mogelijkheden voor bedrijven om uit te breiden en bestaande ruimte te intensiveren.
Actie 2023	• Opstellen plan van aanpak voor bedrijventerreinen met een acute ruimtebehoefte of revitaliseringvraag. • Verbeteren van de kwaliteit op de bedrijventerreinen. We voeren projecten uit om de veiligheid van de bedrijfsterreinen te verbeteren en deze toekomstbestendig te maken. • We maken bestuurlijke afspraken met de provincie over uitbreiding van werklocaties voor de lokale behoefte.
Prognose	●
Toelichting	• Op basis van een onderzoek en in overleg met de BCS is gesproken over het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Voorgesteld is om specifiek één terrein als voorbeeldproject uit te werken. De actie opstellen plan van aanpak voor bedrijventerreinen met een acute ruimtebehoefte of revitaliseringvraag is hierbij geïntegreerd. • De conceptafspraken over zowel kwantiteit als kwaliteit zijn gereed en worden binnenkort ter besluitvorming aangeboden aan het college. We zullen uw raad daarover informeren.

Doel	**Duurzame bedrijven**
Beoogd resultaat	Zoveel mogelijk bedrijven hebben een 'groen-verdienmodel'.
Actie 2023	• Starten inventarisatie van de stand van zaken en ambities van ondernemers (hoe circulair is ondernemend Steenwijkerland?). • Opstellen van een actie-agenda voor circulaire projecten voor een of meerdere bedrijfssectoren (2024 gereed).
Prognose	●
Toelichting	De accountmanagers hebben gesprekken met veel ondernemers. Duurzaamheid en circulariteit zijn hierbij onderwerpen die besproken worden. Tevens worden de thema's duurzaamheid en circulariteit meegenomen in het opstellen van de Regionale Economische Agenda. We verwachten eind 2023 niet alleen een beeld te hebben van de stand van zaken, maar ook de kansen die er liggen op het gebied van Circulariteit en Duurzaamheid voor ondernemend Steenwijkerland. De actie agenda voor circulaire projecten zal hier een nadere uitwerking van zijn.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Arbeidsmarktbeleid, extra bedrijventerreinen en ondersteuning ondernemersinitiatieven	●	Ja	Ja	Nee
2. Renovatie Kadoelerbrug (gemeentelijke bijdrage)	●	Ja	Ja	Nee
3. Ontwikkeling verduurzaming/transitie defensie	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Werk en economie' zijn als volgt:

Kansen:

- ▲ Het afnemen van de coronamaatregelen heeft ook een gunstig effect op de bedrijvigheid.
- ▲ Goede samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven, ook ten aanzien van circulariteit, duurzaamheid en (energie)transitie. Ondernemers zijn zich bewust van deze veranderingen en willen met gemeente hierop investeren.
- ▲ We zijn in onderhandeling met een partij voor een locatie (grond) voor een bedrijventerrein.

Uitdagingen:

- ▼ De arbeidsmarkt is krapper dan ooit en zeker de toeristische sector en de horeca hebben grote problemen personeel te vinden. En dit zien we in eigenlijk alle sectoren.
- ▼ De verwachting is dat Nederland grotere gevolgen van de oorlog zal ondervinden dan andere Europese landen. De Nederlandse economie is sterker afhankelijk van de internationale handel en daarom zal de werkloosheid verder oplopen en de koopkracht voor Nederlandse consumenten dalen. Dit heeft lokaal ook zijn weerslag.
- ▼ De stikstofcrisis raakt veel ambities van het nieuwe kabinet zoals woningbouw, infrastructuur en energietransitie. Dit heeft ook lokaal zijn invloed, ook voor bedrijven.

2.3. Bestuursprogramma 'Samenredzaam'

Rapportage op doelen en resultaten

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Samenredzaam'.

Doel	**Voorkomen van (ernstige) geldzorgen**
Beoogd resultaat	Minimaal 50% van de doelgroep voor het minimabeleid maakt gebruik van de minimavoorzieningen (2022: 30%).
Actie 2023	• We maken een actieplan met onze aanpak richting werkgevers over schuldensignalering en schuldhulp voor werkgevers. • In het kader van vroegsignalering hebben we met minimaal 25 inwoners per maand intensief persoonlijk contact. • We vergroten bekendheid van het Geldloket Steenwijkerland bij inwoners en werkgevers.
Prognose	●
Toelichting	Volgens de huidige cijfers komen we boven onze doelstelling van 50% uit, mede door inzet van onze informatiemedewerker. • Actieplan voor werkgevers: - We gaan op korte termijn de klantreis 'een ondernemer met geldzorgen' uitvoeren waarbij kritisch gekeken zal worden naar de toegang (hoe en waar komt de ondernemer binnen) en naar de verdere routing (Het Geldloket, Kredietbank Nederland (KBNL), Zuidweg&Partners, Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ)). Naar verwachting zal de klantreis eind 2de kwartaal begin 3de kwartaal 2023 zijn afgerond. - Samen met de accountmanager bedrijven willen we de grotere bedrijven in kaart brengen en handvatten bieden hoe om te gaan met werknemers met geldzorgen. Dit doen we onder andere door het geven van de presentatie 'financieel fitte werknemers'. • Vroegsignalering: Vanuit de vroegsignalering is er afhankelijk van het soort melding (intensief) contact. Bij dubbele meldingen (bijvoorbeeld energie en zorg), hoge achterstanden en huurachterstanden wordt er aangekondigd een huisbezoek afgelegd. Overige meldingen krijgen een brief, mail of worden telefonisch benaderd. Gemiddeld is dit gelijk of meer dan 25 inwoners per maand. Inwoners weten door het huisbezoek, de brief, mail of het telefonisch contact over het bestaan van het Geldloket als ook van de hulp die de gemeente biedt vanuit de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS) en kunnen zich, bij het hebben van geldzorgen, melden. • Vergroten bekendheid Geldloket Steenwijkerland: - Inmiddels zijn er presentaties gegeven over het Geldloket in diverse kernen. De presentaties worden gegeven in samenhang met de informatiemedewerker van het sociaal domein. De informatiemedewerker is op werkdagen aanwezig in 1 van onze

	kernen en een belangrijke doorverwijzer naar het Geldloket voor inwoners met geldzorgen. Daarnaast zal het Geldloket ook meegenomen worden in de klantreis 'een ondernemer met geldzorgen'. - Het Geldloket heeft op dit moment alleen zitting in Steenwijk. Komend jaar zal gekeken worden naar de uitbreiding van de zittingslocatie naar andere kern(en).

Doel	**Alle kinderen kunnen veilig thuis opgroeien (beweging van nul)**
Beoogd resultaat	Het aantal uithuisplaatsingen terugbrengen van 1,6% naar het landelijk gemiddelde van 1,1% (periode 2022-2026)
Actie 2023	• Het aantal huisartspraktijken met een spreekuur van een jeugdconsulent breiden we uit van 2 naar 4. • Vanaf het schooljaar 2023-2024 hebben alle scholenkoepels 1 of meer jeugdconsulenten ter beschikking. • Met onze (lokale) ketenpartners smeden we een coalitie om uithuisplaatsingen te voorkomen.
Prognose	●
Toelichting	• De jeugdconsulent heeft spreekuren bij drie (3) huisartsenpraktijken welke vallen onder het Gezondheidscentrum 'De Allee' in Steenwijk. Met twee (2) andere huisartsenpraktijken zijn gesprekken gaande om ook hier in 2023 met de inzet van de jeugdconsulent te starten. • De inzet van twee jeugdconsulenten op een drietal locaties is gestart in 2023: Kindcentrum Willem-Alexander, Obs Beatrixschool en Kindcentrum Claus. Daarnaast zijn ze beschikbaar voor consultatie en advies Steenwijkerland breed op alle scholen. • Met (lokale) ketenpartners zijn we in overleg en volgen gezamenlijke scholing waarbij we huiselijk geweld eerder gaan onderkennen.

Doel	**Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers**
Beoogd resultaat	Vermindering van het aandeel mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt (2020: 12%).
Actie 2023	• Onderzoeken van de ondersteuningsbehoefte onder mantelzorgers. • Het aanbod voor respijtzorg (iemand of een organisatie die de zorg overneemt van de mantelzorger) actualiseren met nieuwe vormen.
Prognose	●
Toelichting	• Het onderzoek is nog niet gestart. Er wordt een projectleider/ onderzoeker aangesteld om dit onderzoek uit te voeren. In het 2e kwartaal van 2023 gaat het onderzoek beginnen. • Het aanbod voor respijtzorg wordt geactualiseerd naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen die voortkomen uit het onderzoek. Hiervoor moet eerst het onderzoek starten en afgerond zijn.

Doel	**Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig wonen**
Beoogd resultaat	Via de opbouw van beschermd-thuis formules verminderen van het gebruik van beschermd-wonen plekken met 30% (2026 t.o.v. 2022).
Actie 2023	• Aanstellen kwartiermaker. • Actieplan opstellen om de Toekomstvisie Beschermd wonen uit te voeren. In dit plan wordt opgenomen: - de ontwikkeling van lokaal beschermd thuis-formules in overleg met zorgpartijen en; - de ontwikkeling van vernieuwend woonzorg-aanbod; - en de doorontwikkeling Wmo.
Prognose	●
Toelichting	Kwartiermaker is aangesteld en heeft in beeld gebracht wat ingeregeld moet worden voor de doordecentralisatie van beschermd wonen per 2024. Gaat onder andere over werkprocessen en kwaliteitsbeheer, administratie en applicaties, financiën, inkoop en contractbeheer, governance en regionale samenwerking en deskundigheidsbevordering. Lokale pilot met zorgaanbieders en toegang is opgestart (zelfstandig wonen voor de doelgroep beschermd wonen, door realiseren van onder meer 24-uurs beschikbaarheid van zorg).

Doel	**Vitaal ouder worden**
Beoogd resultaat	Toename van het percentage ouderen dat een goede gezondheid ervaart (2022:72%).
Actie 2023	• Uitvoering project Samen in beweging Clingenborgh. • Uitvoering van de plannen vanuit het sport- en beweegakkoord, zoals de inzet van de buurt-sport coach. • *Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een actieprogramma vitale ouderen in 2024 (aangenomen amendement tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2022).*
Prognose	• Uitvoering project Samen in beweging Clingenborgh: ● • Uitvoering van de plannen vanuit het sport- en beweegakkoord, zoals de inzet van de buurt-sport coach: ● • Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een actieprogramma vitale ouderen in 2024: ■
Toelichting	• <u>Uitvoering project Samen in beweging Clingenborgh:</u> Het project Samen in Beweging in Clingenborgh is afgerond. De samenwerking in de wijk met verschillende partijen wordt in het reguliere werk meegenomen. Er zijn goede ervaringen opgedaan met de uitvoering van de interventie Grip en Glans. Deze interventie wordt gecontinueerd. De ervaring met de training positieve gezondheid wordt meegenomen in het plan van aanpak voor uitrol en versterking van de beweging rondom positieve gezondheid. • <u>Uitvoering van de plannen vanuit het sport- en beweegakkoord, zoals de inzet van de buurtsport coach:</u>

	Er is onder andere walking basketbal opgestart in samenwerking met BC Arta en in mei vinden de Vitaliteitsspelen plaats. Een week waarin allerlei verschillende activiteiten waaronder fittesten worden georganiseerd voor oudere inwoners. *Tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2022 heeft uw raad een amendement aangenomen om het beleid van het jeugdsport- en volwassenenfonds te harmoniseren. Deze maatregel is doorgevoerd.* • <u>Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een actieprogramma vitale ouderen in 2024:</u> Om invulling te geven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) gaan we een integraal plan opstellen. Een onderdeel van dit plan vitaal ouder worden. Bij de invulling van het hele plan, en dus ook voor het onderdeel vitaal ouder worden, is het gedachtengoed van positieve gezondheid leidend. Het bepalen van de kaders van het integrale plan doen we in 2023. En in het najaar van 2023 en voorjaar van 2024 vertalen we dit naar een uitvoeringsplan/actieprogramma. Dit doen we samen met lokale en regionale partners en inwoners. De focus ligt hierbij in eerste instantie op preventie en een sociale basis. Het opstellen van dit integrale plan en actieprogramma lukt niet binnen de huidige formatie. Ook het bewaken van de voortgang en verdere afstemming in de uitvoering vraagt extra inzet. Dit werken we uit in het actieprogramma. Om te komen tot het actieprogramma zetten we budget uit het GALA in. Voor de kosten voor uitvoering van het actieprogramma en noodzakelijke formatie komen we, indien nodig, met een voorstel bij de begroting 2024. <u>Overige ontwikkelingen</u> Naast de bovenstaande ontwikkelingen speelt o.a. ook nog het volgende: In het voorjaar 2023 is gestart met de pilot huisbezoeken voor inwoners van 75 jaar en ouder. Als aanvulling op de andere activiteiten die plaats vinden in Clingenborgh. En als 2e pilotgebied is Vollenhove gekozen. De huisbezoeken worden gedaan door getrainde vrijwilligers. De coördinatie ligt bij Sociaal Werk De Kop en er wordt samengewerkt met verschillende partijen, waaronder de organisaties die betrokken zijn bij de Integrale ouderenzorg.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Als rondkomen niet (meer) lukt	●	Ja	Ja	Nee
2. Mantelzorg/respijtzorg	●	Ja	Uitstel	Nee
3. Beweging van nul	●	Ja	Ja	Nee
4. Van beschermd wonen naar beschermd thuis	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Samenredzaam' zijn als volgt:

Kansen:

- **Met het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' en Integraal Zorgakkoord werken we aan een stevig fundament onder het preventiebeleid in Steenwijkerland**.
  Gemeenten, GGD's, zorgverzekeraars en VWS hebben samen een akkoord gesloten om te zorgen voor een stevig fundament onder het preventiebeleid. Dit akkoord is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

  De opgave(n) die in het GALA beschreven staan herkennen en erkennen we in Steenwijkerland. We willen meer inzetten op preventie. 'Gezond leven makkelijker maken' is één van de opgaven waaraan we werken. Het gaat daarbij niet alleen om het individu. Ook de leefomgeving en een sterke sociale basis zijn van belang en kunnen bijdragen om gezond leven makkelijker te maken. Een deel van deze acties vallen daarmee binnen het Bestuursprogramma Samenredzaam en een deel binnen Leefbare Steden en Kernen.

  Voor uitvoering van dit akkoord wordt aan gemeenten financiële middelen beschikbaar gesteld via een subsidieregeling: 'Specifieke uitkering ten behoeve van sport- en beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis 2023-2026 (SPUK)'. Voor Steenwijkerland is jaarlijks circa

€ 800.000 beschikbaar. Hierin komen bestaande onderdelen (bijvoorbeeld Combinatiefuncties, Kansrijke Start, Sportakkoord) en nieuwe onderdelen (bijvoorbeeld Eén tegen eenzaamheid en Welzijn op Recept) bij elkaar in één aanvraag. De financiële middelen gaan we inzetten om de gewenste doelen te bereiken. Dit kan door bestaande acties of projecten te continueren en/of te versterken, maar ook door nieuwe thema's op te pakken.

Voor inzet van de middelen moet een integraal plan van aanpak worden opgesteld. In dit plan bepalen we de grotere koers voor 4 jaar en is het gedachtengoed van positieve gezondheid leidend. Een onderdeel van het plan zijn afspraken met lokale en regionale partners over de precieze invulling en hoe we de voortgang monitoren en bijsturen waar nodig. We leggen de gemeenteraad de kaders voor. Hiermee wordt ook voldaan aan de toezegging om lokaal gezondheidsbeleid op te stellen.

Uitdagingen:

- **Vanaf 2024 wordt het beschermd wonen (Wet maatschappelijke ondersteuning) doorgedecentraliseerd van 43 centrumgemeenten naar alle afzonderlijke gemeenten.**
  De doordecentralisatie gaat samen met invoering van een nieuw financieel verdeelmodel van de algemene uitkering van het gemeentefonds (opbouw van lokale, en afbouw van regionale budgetten/ verantwoordelijkheden). Onzeker is of ook gelijk een woonplaatsbeginsel gaat gelden (gemeente van herkomst betaalt).

  Met de voorbereidingen op de decentralisatie en de bijbehorende transformatieopgave zijn we lokaal en regionaal volop bezig. Er gaat medio dit jaar regionaal een nieuwe inkoop gelden (met nieuwe reële tarieven) en er wordt lokaal een pilot beschermd thuis opgestart, voor meer ondersteuning in de thuissituatie. Ook wordt gewerkt aan aanpak van de wachtlijst beschermd wonen en is een verschuiving van verzilvering via Pgb's naar zorg in natura gaande. Met de GGD IJsselland wordt gewerkt aan een zorgvuldige transitie van taken van regionale naar lokale toegang. Ook wordt de regionale samenwerking en solidariteit momenteel herijkt in het licht van al deze ontwikkelingen.

  Al deze factoren zijn van invloed op het verwachte perspectief op beschermd wonen. Daarom komen hier we in de begroting op terug.

2.4. Bestuursprogramma 'Vitaal Platteland'

Rapportage op doelen en resultaten

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Vitaal Platteland'.

Doel	**Balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid in het landelijk gebied**
Beoogd resultaat	Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland.
Actie 2023	• Samen met onze partners faciliteren, stimuleren en ondersteunen van lokale initiatieven en experimenten die bijdragen aan het behoud van een gezonde balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid. De huidige pilot in de Baarlingerpolder is hierbij een voorbeeld. • Faciliteren van coaching en begeleiding van agrarische ondernemers door de inzet van erfcoaches. • Bij elkaar brengen van gebiedskennis en (provinciale) opgaven per deelgebied, en het op hooflijnen, door een ruimtelijke verkenning, bepalen van ontwikkelperspectieven per deelgebied. Deze verkenning is een bouwsteen voor een omgevingsvisie. • Opstellen plan van aanpak waarmee regie op gebiedsprocessen met de gebiedspartners kan worden gepakt. • Uitbreiden van het aantal hubs via subsidieregeling en uitbreiden van het aanbod van duurzame voertuigen (zoals elektrische scooters). • Faciliteren van riettelers om tot nieuwe technologieën te komen die bijdragen aan het behoud van de balans. Hiertoe zullen we onder andere een bijeenkomst organiseren met de rietsector, belanghebbenden en deskundigen met de insteek om het rietbranden de komende jaren sterk te verminderen. Daarnaast sporen we de rietsector en belanghebbenden aan om te komen tot een proeftuin riet.
Prognose	●
Toelichting	• We ondersteunen de gebiedsprocessen van de boeren in de Baarlingerpolder en de boeren in Blokzijl. We organiseren kennisbijeenkomsten voor bijvoorbeeld jonge boeren. We ondersteunen individuele ondernemers bij initiatieven, zoals een ondernemer die een onderzoek naar het toekomstperspectief van een landbouwpolder • Er is erfcoach actief die beschikbaar is voor het coachen en begeleiden van agrariërs. • Ondersteund door een extern bureau werken we aan een ruimtelijke verkenning. Met de uitkomsten van de verkenning leveren we input op de gebiedsdagen/overleggen die de provincie organiseert voor het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en de Provinciale Omgevingsvisie.

	• Met diverse ondernemers en buurgemeenten zijn afspraken gemaakt om het aantal hubs voor deelfietsmobiliteit uit te breiden. • We zijn in nauw overleg met de rietsector met de genoemde insteek.

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Ossenzijl**
Beoogd resultaat	De realisatie van een nieuw bezoekerscentrum in 2026 (door Staatsbosbeheer) inclusief de koppeling met de ecologische verbindingszone, randweg, woningbouw en mogelijke overige ontwikkelingen in Ossenzijl.
Actie 2023	• Sluiten van een intentieovereenkomst gebiedsontwikkeling Ossenzijl met de provincie Overijssel en Staatsbosbeheer. • Uitvoeren van haalbaarheidsstudies naar de realisatie van een randweg in Ossenzijl. • Start ontwerpproces voor de randweg Ossenzijl. • Duidelijk krijgen van de mogelijkheden voor financiering van een randweg. • Definitief gereed krijgen van ontwerp en planning van het European Wetland Center door Staatsbosbeheer.
Prognose	●
Toelichting	• Er is voor gekozen geen formele intentieovereenkomst te sluiten maar te werken met samenwerkingscontracten. In een bestuurlijke stuurgroep en een ambtelijke overleggroep wordt nauw samengewerkt en de integraliteit gewaarborgd. • Haalbaarheidsstudies randweg Ossenzijl worden opgesteld. • Gestreefd wordt in 2023 een start te maken met het ontwerpproces voor de randweg Ossenzijl. • Er wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor financiering randweg Ossenzijl. • Er wordt gestreefd in het tweede kwartaal 2023 een ontwerp en planning gereed te hebben (door Staatsbosbeheer).

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Blokzijl**
Beoogd resultaat	Aanleg randweg Blokzijl.
Actie 2023	• Opstelling stadsvisie Blokzijl, met daarin o.a. opgenomen de thema's verkeersproblematiek, wonen, werk en duurzaamheid. • Duidelijkheid krijgen over de mogelijkheden voor het verbinden van opgaven in Blokzijl en de mogelijke financiering.
Prognose	●
Toelichting	• Met plaatselijk belang Blokzijl is een programma opgesteld om participatie te concretiseren. De eerste werksessies zijn gepland in mei 2023. • Intern wordt gewerkt aan planuitwerking door regelmatige informele afstemming tussen werkgroep en bestuur. • Een concept projectplan voor de randweg is beschikbaar in juni 2023. • Haalbaarheidsstudie voor randweg Blokzijl wordt medio 2023 opgesteld.

	• Er wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor (co-) financiering randweg Blokzijl. • Er wordt gestreefd in het vierde kwartaal 2023 een ontwerp en planning gereed te hebben.

Doel	**Toerisme als economisch drager van het gebied**
Beoogd resultaat	Verhoging van het aandeel van toerisme in de werkgelegenheid (nu 12,5%).
Actie 2023	• Het spreiden en verleiden van toeristen in de regio Weerribben-Wieden, onder meer door doorontwikkelen van innovatie in mobiliteit en gastvrijheid (e-bikes, hubs, apps etc.) en ontwikkeling Station Steenwijk als poort. • Het doorontwikkelen van de toeristische gebiedspromotie door de Stichting Weerribben-Wieden.
Prognose	●
Toelichting	• Het spreiden en verleiden van toeristen is een belangrijk onderdeel van onze toeristische visie die we samen met onze partners in de Stichting Weerribben-Wieden uitvoeren. Er zijn vier hubs gerealiseerd waar e-bikes kunnen worden gehuurd zodat de regio beter bereikbaar wordt voor toeristen maar ook voor onze inwoners en mensen die werken in ons gebied. Het aantal hubs met bijbehorende e-bikes wordt de komende periode uitgebreid binnen en buiten onze gemeente. • De toeristische gebiedspromotie is doorontwikkeld door de Stichting Weerribben-Wieden. Behalve op toeristen wordt meer gericht op inwoners en bedrijven.

Doel	**Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten**
Beoogd resultaat	Medewerkers werken conform de nieuwe Omgevingswet.
Actie 2023	• Doorontwikkelingen en verbetering van werkprocessen en dienstverlening zodat conform Omgevingswet wordt gewerkt (brieven, verordeningen, opleidingen etc.). • Voorbereidingen om omgevingsvisie in 2024 vast te stellen. • Starten opstelling omgevingsplan. • Opstelling luchtkwaliteitsplan.
Prognose	●
Toelichting	• De werkprocessen worden in het tweede kwartaal van 2023 afgerond. • Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie is gestart. Doel is 2024 in procedure te gaan. • De Nota van Uitgangspunten voor het opstellen van het omgevingsplan en handboek omgevingsplan worden in mei 2023 in de gemeenteraad behandeld. Daarna starten met opstellen met een omgevingsplan. • Er wordt aangesloten bij de rijksomgevingswaarden voor luchtkwaliteit, het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Gebiedsontwikkeling en ontsluiting Ossenzijl (project uit het Coalitieakkoord)	●	Ja	Ja	Nee
2. Ontsluiting Blokzijl (project uit het Coalitieakkoord)	●	Ja	Ja	Nee
3. Regie op gebiedsinitiatieven	●	Ja	Ja	Nee
4. Transitie Omgevingswet	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Vitaal Platteland' zijn als volgt:

Kansen:

▲ Mogelijkheden om gemeentelijke ambities te combineren met de landelijke opgaven en financiering.

Uitdagingen:

▼ In staat zijn de regierol voor de invulling van de landelijke opgaven invulling te geven waarbij er balans blijft/komt tussen leefbaarheid, economie en natuur & landschap.

2.5. Bestuursprogramma 'Duurzaam'

Rapportage op doelen en resultaten

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Duurzaam'.

Doel / ambitie	**Steenwijkerland is klimaatneutraal in 2050**
Beoogd resultaat	Begin 2023 wordt een integraal klimaatplan opgeleverd.
Actie 2023	• We bepalen de huidige stand van energie-opwek en gebruik en hoe we dit blijven monitoren. • We zorgen ervoor dat op alle klimaatonderwerpen het ambitieniveau is bepaald en vertaald is in SMART-doelstellingen.
Prognose	• Huidige stand van energie-opwek bepalen en monitoren: ● • Voor alle klimaatonderwerpen ambitieniveau vastleggen: ●
Toelichting	In het klimaatplan worden de integrale visie en concrete doelen rondom energie, circulariteit, mobiliteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit vastgelegd. Het klimaatplan bevat doelen voor 2025, 2030 en 2050. Voor het formuleren van de doelen wordt gewerkt met ambitieniveaus, variërend van een laag ambitieniveau met alleen wettelijke vereisten tot aan een landelijk onderscheidend ambitieniveau. Dit wordt tastbaar gemaakt aan de hand van voorbeelden. Rond de zomer wordt de raad tijdens een werkvergadering meegenomen in de ambities van het integrale Klimaatplan. In september/oktober wordt het Klimaatplan ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

Doel / ambitie	**Elke kern of wijk heeft een klimaatplan**
Beoogd resultaat	In 2025 heeft 75% van de wijken/kernen een concreet plan om energieneutraal te worden.
Actie 2023	• Samen met de Stichting Duurzaam Steenwijkerland bezoeken van 10 kernen en wijken, om de mogelijkheden om tot energieneutrale kernen te komen (zon-op-huis, zon-op-land en evt. windenergie). Elk huis, elke straat telt. We bieden hulp en maken samen een kern- of wijkplan om energieneutraal te worden. • Uitvoeren van het actieplan energiearmoede gericht op huishoudens met een laag inkomen. • Met woningbouwcorporaties en particuliere eigenaren van huurwoningen maken we afspraken om lagere energielabels (label D- en lager) versneld te verminderen. • Opstellen en uitvoeren van actieplan energiebesparing maatschappelijke instellingen. • Nieuw beleid voor opwek via zonne-energie vaststellen. • Onderzoeken hoe waterstof lokaal ingezet kan worden als energiedrager. • We voldoen aan de afspraken Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 en komen tot afspraken in het kader van de RES 2.0.

Prognose	• Tien kernen en wijken zijn bezocht in het kader van energie-neutrale kernen: ■ • Actieplan energiearmoede: ● • Afspraken met woningbouwcoöperaties en particuliere eigenaren van huurwoningen over verminderen lagere energielabels: ● • Opstellen en uitvoeren actieplan energiebesparing maatschappelijke instellingen: ● • Nieuw beleid opwek via zonne-energie: ● • Onderzoek waterstof als lokale energiedrager: ● • RES-afspraken komen we na: ■
Toelichting	Gemeente Steenwijkerland loopt achter met het realiseren van het vastgestelde RES-bod van 171 GWh in 2030. Hiervan is tot nu toe 10,3 GWh gerealiseerd en zit er nog 45 GWh in de pijplijn. Daarnaast heeft Steenwijkerland een bod dat voor 100% bestaat uit opwek door zonnepanelen. De vastgestelde doelstelling van de RES-regio West Overijssel is een verdeling van 60% wind en 40% zon. Deze verdeling is gekozen om te komen tot een stabiel stroomnet en om zogenaamde netcongestie tegen te gaan. Zon en wind vullen elkaar namelijk uitstekend aan. Op zowel zon- als windenergie lijkt Steenwijkerland de doelstelling niet te gaan halen. In Vollenhove en Blokzijl zijn we in gesprek over energieneutrale kernen. Beide kernen zijn bezig met de ontwikkeling van een stadsvisie. Binnen die stadsvisie is in ieder geval voor Vollenhove een pijler 'duurzaamheid' opgenomen. We zijn in gesprek met de inwoners van Vollenhove over de invulling van het begrip energie neutraliteit en de locaties waar de opwekking van duurzame energie (wind/zon) gerealiseerd zou kunnen worden. In Blokzijl vindt op dit moment een verkenning plaats van de voors en tegens van een aantal (zoek)locaties voor realisatie van een zonnepark. En in maart is het vernieuwde beleidskader 'Ruimte voor zon op (Steenwijker)land' ter inzage gelegd. Na de zomer wordt het beleids-kader ter vaststelling aangeboden aan de raad. In april wordt de raad om advies gevraagd over grootschalige opwek van energie door windenergie.

Doel / ambitie	**De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid**
Beoogd resultaat	Vanaf 2023 zetten we een zichtbare versnelling in zodat de gemeente een inspirerend voorbeeld wordt.
Actie 2023	• In 2023 is de CO2-footprint van de gemeentelijke organisatie gereed. Dit is de basis voor een actieplan om onze eigen CO2-footprint te verlagen door in te zetten op circulariteit, aanpassing van gebouwen en gebruik van mobiliteit. Elk jaar neemt het energieverbruik van gemeentelijk vastgoed door verduurzamingsprojecten (zoals de plaatsing van zonnepanelen) af.

	• We kijken breed naar de vergroeningsmaatregelen, bijv. door het afkoppelen van regenwater en benutten van mogelijkheden tot groene daken. • In 2025 is tenminste één zonnecarport ontwikkeld.
Prognose	• CO2-footprint is gereed in 2023: ● • Vergroeningsmaatregelen eigen gebouwen: ■ • Ontwikkeling zonnecarport: ●
Toelichting	• Na de zomer hebben we onze CO2-footprint in beeld en gaan we plannen maken om deze footprint de komende jaren te verlagen. • Bij nieuwbouw en verbouw wordt gekeken naar vergroeningsmaatregelen. Vanwege de veelheid aan projecten die zich momenteel rondom het maatschappelijk vastgoed afspelen lukt het niet om meer te doen dan dit. • We onderzoeken de mogelijkheid van de toevoeging van een zonnecarport in Steenwijkerland.

Doel	**Vermindering van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering en versterken biodiversiteit**
Beoogd resultaat	Vermindering van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering en profiteren van de kansen die een veranderend klimaat biedt.
Actie 2023	• Vaststellen en uitvoeren lokale adaptatiestrategie. • Vaststellen en promoten stimuleringsregeling klimaatadaptatie voor inwoners. • Klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte, zowel bij nieuwbouw als in de bestaande situatie, wordt integraal opgenomen in een herziening van de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). • Vaststellen van het beleidsplan groen en biodiversiteit. • Het in kaart brengen van het groen-blauwe netwerk, dit vertalen in de omgevingsvisie en onderzoeken waar kansen liggen voor verbetering van de onderlinge verbindingen. • Ontwikkelen van een systematiek voor natuurinclusieve (nieuw)bouw en ontwikkellocaties. • Ondersteunen van jaarlijks minimaal 2 buurtinitiatieven die als doel hebben de ecologie/natuur te verbeteren.
Prognose	• Lokale adaptatiestrategie: ● • Stimuleringsregeling klimaatadaptatie voor inwoners: ● • Klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte: ● • Beleidsplan groen en biodiversiteit: ● • Groen-blauwe netwerk: ● • Ontwikkelen systematiek natuur-inclusieve (nieuw)bouw en ontwikkellocaties: ● • Ondersteunen van jaarlijks minimaal 2 buurtinitiatieven: ●
Toelichting	Het groenblauwe netwerk is voor alle kernen in Steenwijkerland in kaart gebracht, momenteel wordt er gewerkt aan het in kaart brengen van het groenblauwe netwerk in het buitengebied.

	Bij de planvorming Steenwijk Zuidoost is er specifieke aandacht voor streekeigen plant- en diersoorten, zoals de sleedoornpage een bijzondere vlinder die leeft in Steenwijk. Ook voor de huiszwaluw, kleine dwergvleermuis, de egel, insecten en wilde bijen is er aandacht. Deze werkwijze gaan we vastleggen in de visie groen en biodiversiteit (afronding eind 2023). Met als doel binnen alle nieuwe ontwikkelingen, ruimte te bieden aan streekeigen soorten. Door aan te sluiten op bestaande groenblauwe structuren en rekening te houden met de bodem en het natuurlijke watersysteem. Deze werkwijze zet in op het behouden en versterken van een robuust netwerk van groen en water. Binnen dit netwerk is er leefruimte voor vogels, egels, wilde bijen, vleermuizen, vlinders, libelle en andere steekeigen soorten. Jaarlijks zijn er in Steenwijkerland initiatieven die bijdragen aan het verbeteren van de ecologische omstandigheden en verblijfskwaliteit in het openbaar groen. Het gaat dan om initiatieven van inwoners die met groen, bloemen, fruitbomen, insectenhotels, bankjes, pleintjes, picknickbanken en informeel spelen mooie ontmoetingsruimten maken voor jong en oud. Goede voorbeelden zijn het plan voor een ontmoetingsruimte op het grasveld tegenover het 't PuzzelsTuk en het ontmoetingspark bij Schutterswoerthe, beide op Tuk. Sinds 1 maart 2023 kunnen inwoners en ondernemers van de gemeente Steenwijkerland subsidie aanvragen voor het verduurzamen van hun tuin. Met deze subsidie kunnen één of meerdere maatregelen worden genomen om de tuin beter voor te bereiden op droogte, hitte en hoosbuien.

Doel	**Koploper zijn in de minste hoeveelheid restafval per inwoner**
Beoogd resultaat	In 2025 is de hoeveelheid restafval minder dan 60 kg per inwoner per jaar (2021: 69 kg). Daarnaast is het afvalscheidingspercentage hoger dan 90%, waarmee we tot de koplopers horen in het ROVA-gebied.
Actie 2023	• Inregelen laagfrequent restafval in het buitengebied. • Vervolg aan de campagne 'Afval scheiden geen kunst aan'. • Opstellen nieuwe voorwaarden zwerfafval en onderbrengen zwerfafvalinitiatieven bij Stichting Duurzaam Steenwijkerland. • Actieplan verminderen aandeel gft in restafval. • Overloopcontainers PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen (blik) en drankpakken) plaatsen. • Verminderen aandeel papier in restafval door invoeren blauwe container in delen van Steenwijkerland.
Prognose	• Inregelen laagfrequent restafval in het buitengebied: ● • Vervolg campagne 'Afval scheiden, geen Kunst aan': ● • Aanpak zwerfafval onderbrengen bij Stichting Duurzaam Steenwijkerland: ● • Actieplan minder gft in restafval: ● • Overloopcontainers voor PMD: ●

	• Invoeren blauwe mini-container voor papier in deel van Steenwijkerland: ●
Toelichting	Ook voor 2023 staat een aantal projecten uit het Grondstoffenplan op de planning. De focus op meer grondstoffen en vooral goede kwaliteit van die grondstoffen blijft belangrijk. Gft zit helaas nog te vaak in ons restafval. Analyses laten zien dat het vaak voedsel is dat over de datum is. Ook zitten er nog veel etensresten in. Daarom kiezen we voor het thema voedselverspilling. Werken met boodschappenlijstjes, bewuster koken (met restjes!) én daarna weggooien in de juiste bak is de basis voor minder gft in het restafval.

Doel / ambitie	**Versterking van de schone mobiliteit**
Beoogd resultaat	Meer inwoners verplaatsen zich CO2-neutraal.
Actie 2023	• Uitbreiding van de pilot met e-bikes vanuit de Regiodeal. • Versterken van Steenwijkerland als fietsgemeente (zie leefbare steden en kernen, verbeteren van bereikbaarheid). • Stimuleren deelautoconcept: minimaal twee nieuwe initiatieven erbij. • Opstellen en vaststellen plan voor toekomst vaste laadinfrastructuur.
Prognose	• Uitbreiden pilot met e-bikes vanuit de Regiodeal: ● • Versterken Steenwijkerland als fietsgemeente: ● • Stimuleren deelautoconcept: ● • Opstellen plan toekomst vaste laadinfrastructuur: ●
Toelichting	In juni wordt het 'Fietsplan' voorgelegd aan de raad. Het 'Fietsplan' bestaat uit drie kernopgaven die leiden tot een hoger fietsgebruik: een aantrekkelijk fietsnetwerk dat inspeelt op de groei van het fietsverkeer en uitdaagt tot meer fietsen; kwalitatief goede stallingsvoorzieningen en het stimuleren van fietsgebruik terug laten komen in de arbeids-voorwaarden en bedrijfscultuur. Bij de pilot voor de e-bikes sluiten steeds meer organisaties zich aan waardoor we dit jaar komen tot uitbreiding. Voor het deelautoconcept worden de mogelijkheden momenteel verder onderzocht waarbij dit jaar wordt gekeken welke locaties het meest kansrijk zijn. Doorlopend wordt gewerkt aan het verder uitbreiden van de laadinfrastructuur. Daarnaast wordt dit jaar het toekomst plan voor de laadinfrastructuur vastgesteld.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Uitbreiding formatie team duurzaamheid	●	Ja	Ja	Nee
2. Werkbudget	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Duurzaam' zijn als volgt:

Kansen:

- ▲ Het klimaatplan gaat een duurzaam perspectief bieden voor de komende jaren.
- ▲ Verschillende subsidies van het rijk bieden mogelijkheden om het verduurzamen van de woningvoorraad te versnellen.
- ▲ Voor het onderzoek naar waterstof wordt samenwerking gezocht met lokale initiatieven.

Uitdagingen:

- ▼ Voldoen aan het RES-bod, inclusief de verhouding wind/zon.
- ▼ De arbeidsmarkt op dit gebied is zeer uitdagend en alle gemeente zijn op hetzelfde moment voor duurzaamheid aan het werven.

2.6. Bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen'

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen'.

Doel	**Opwaardering openbare ruimte**
Beoogd resultaat	Het vergroten van de tevredenheid van inwoners over de openbare ruimte (bijvoorbeeld openbaar groen, wandelpaden, wegen, fietspaden en parkeerplaatsen).
Actie 2023	• Actief communiceren van de beheer- en onderhoudsmaatregelen op het gebied van wegen, riolering, openbaar groen, bruggen en water in 2023. • Ophalen initiatieven van inwoners om de openbare ruimte te verbeteren. • Opstellen beheer en onderhoudsplan 2024 met extra aandacht voor de opgehaalde overige aandachtspunten van inwoners. • Uitvoering van de beheer- en onderhoudsplannen 2023. • Verbeteren van de verblijfs- en inrichtingskwaliteit van park Rams Woerthe. • Opwaardering van de kwaliteit van begraafplaatsen. • Afronding van de herinrichting marktplein Oldemarkt, zodat er een plek komt voor ontmoeting, activiteiten en evenementen.
Prognose	• Communiceren van de beheer- en onderhoudsmaatregelen: ● • Ophalen initiatieven van inwoners: ● • Opstellen beheer en onderhoudsplan 2024: ● • Beheer- en onderhoudsplannen 2023: ● • Verblijfs- en inrichtingskwaliteit park Rams Woerthe: ● • Opwaardering van de kwaliteit van begraafplaatsen: ● • Afronding van de herinrichting marktplein Oldemarkt: ●
Toelichting	<u>Communicatie beheer- en onderhoudsmaatregelen</u> Bezig met het opstellen van een projectkaart (uitvoeren beheer en onderhoudsplan). <u>Ophalen initiatieven van inwoners</u> Inwoners vinden de openbare ruimte erg belangrijk. Mede hierom, is het project 'Opwaardering van de openbare ruimte' opgenomen in het Coalitieakkoord 'Duurzaam Doorbouwen 2022-2026'. Dit project is toegewezen aan team Beheer Openbare Ruimte (BOR) en heeft meerdere doelen, die we samenvatten in drie sporen: 1. Het met inwoners en PBW's[1] in beeld brengen van behoeften en wensen als 'plus' op de openbare ruimte met als doel deze opwaarderingen in de jaren 2023, 2024 en 2025 uit te voeren. 2. Communicatiespoor over gepland beheer en onderhoud.

[1] PBW staat voor Plaatselijk Belang en Wijkvereniging.

	3. Jaarlijkse 2023, 2024 en 2025 evaluatie spoor 1 en 2 via de 'PDCA-cyclus'[2]. Het eindresultaat van spoor 1 betreft een document met een voorstel (2e kwartaal) aan het college met (een aantal) uit te voeren projecten in 2023 (3e en 4e kwartaal), passend binnen het budget met een motivering van de keuze voor deze projecten. Het gaat om projecten die de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren. In het document is ook de gehanteerde aanpak opgenomen. Hoe zijn de opwaarderingsprojecten geïnventariseerd en uiteindelijk afgewogen en gemotiveerd? Er is onder andere een omgevingsanalyse met stakeholders over belangen en wensen gemaakt. De mogelijke opwaarderingsprojecten zijn beoordeeld met een puntensysteem (gewogen factor methode) en op financiële haalbaarheid getoetst. Naast dat we de opwaardering van de openbare ruimte specifiek koppelen aan een project, is er tevens sprake van een proces (spoor 2). Door meer - en via diverse communicatiekanalen - in gesprek te gaan met inwoners, willen we de tevredenheid over de kwaliteit van de openbare ruimte verhogen. We willen meer inzicht geven in wat we als gemeente allemaal doen in de openbare ruimte aan beheer en onderhoud. Daarnaast willen we graag meer informatie krijgen in de beleving van inwoners en kansen benutten om de leef- en woonomgeving te verbeteren. <u>Opstellen beheer en onderhoudsplan 2024</u> We schrijven aan een projectplan voor 2023, 2024 en 2025. <u>Verblijfs- en inrichtingskwaliteit park Rams Woerthe</u> Voor een aantal aanpassingen en verbeteringen in het park Rams Woerthe is een beheervisie opgesteld. Deze visie is opgesteld door een landschapsarchitect die is gespecialiseerd in historische tuinen en parken. Omdat Rams Woerthe een rijksmonument is, is de Rijksdienst voor Cultuurhistorische Erfgoed (RCE) in de gelegenheid gesteld vragen te stellen en aanbevelingen te doen m.b.t. de beheervisie. Op 5 april 2023 is de beheervisie gepresenteerd aan inwoners en andere belanghebbende die in het voortraject betrokken waren bij het opstellen van de beheervisie. Na de bewonersbijeenkomst wordt de vergunningsaanvraag ingediend. Na het verkrijgen van de vergunning wordt gestart met de realisatie van de maatregelen uit de beheervisie.

[2] PDCA staat voor Plan, Do, Check en Act en is een structurele, cyclische aanpak die veel wordt gebruikt in continu verbetertrajecten.

	<u>Opwaardering van de kwaliteit van begraafplaatsen</u> In 2023 worden de begraafplaats in Kuinre en in Steenwijk (de Nieuwe Landen) opgewaardeerd. Met name de Nieuwe Landen vraagt een grote aanpak. Afhankelijk van de financiële ruimte, wordt dit mogelijk gefaseerd uitgevoerd. De opwaardering wordt voor de zomer voorbereid. In het najaar start de uitvoering. <u>Afronding van de herinrichting marktplein Oldemarkt</u> De herinrichtingswerkzaamheden van het Marktplein in Oldemarkt zijn afgerond. Het Marktplein heeft een flinke kwaliteitsimpuls gekregen. Aannemer IMT-Infra uit Staphorst heeft samen met o.a. lokale ondernemers Pompstra Metaal en Kok Metselen hard gewerkt aan het vergroenen van het Marktplein.

Doel	**Kansen benutten die de Regionale Verstedelijkingsstrategie biedt**
Beoogd resultaat	Uitwerking van de regionale verstedelijkingsstrategie op het gebied van woningbouw (ambitie van 1.000 - 1.500 woningen), klimaat, mobiliteit en economie, met bijzondere aandacht voor de integrale ontwikkeling van de Spoorzone Steenwijk.
Actie 2023	• Inzicht in kosten en baten integrale gebiedsontwikkeling Spoorzone Steenwijk • Verrichten van een studie naar de verkeerskundige gevolgen van de bovenregionale woningbouwbehoefte. • Gebiedsontwikkeling Gedempte Steenwijkerdiep verder brengen.
Prognose	• Integrale gebiedsontwikkeling spoorzone: ● • Studie naar verkeerskundige gevolgen: ● • Gebiedsontwikkeling Gedempte Steenwijkerdiep: ■
Toelichting	<u>Inzicht in kosten en baten integrale gebiedsontwikkeling spoorzone</u> In de Spoorzone Steenwijk zien we kansen voor inbreiding en transformatie. Als eerste stap wordt een ambitiedocument voor de spoorzone opgesteld. Een gedeelde ambitie voor de Spoorzone Steenwijk, inclusief ontwikkelstrategie (wijze waarop we de ambities (kunnen en willen) realiseren). De aanbesteding hierover is inmiddels opgestart. Voor de zomer wordt de opdracht gegund. <u>Studie verkeerskundige gevolgen</u> Er is een verkeersstudie uitgevoerd met een aantal scenario's/ uitgewerkte maatregelen waarin ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit in samenhang zijn beschouwd. Het advies uit deze studie wordt meegenomen in de verdere uitwerking van de omgevingsvisie. De verkeersstudie is tijdens een werkvergadering in mei aan de raad gepresenteerd. <u>Gebiedsontwikkeling Gedempte Steenwijkerdiep verder brengen</u> De herinrichting van de kop van het Steenwijkerdiep wordt vooruitlopend op de gehele gebiedsontwikkeling met een provinciale bijdrage uitgevoerd. Het inrichtingsplan voor het Gedempte

	Steenwijkerdiep wordt technisch uitgewerkt en op haalbaarheid en uitvoerbaarheid getoetst.

Doel	**Verbeteren van de bereikbaarheid**
Beoogd resultaat	Verhogen van het fietsgebruik en wandelmogelijkheden.
Actie 2023	• Vaststellen fietsplan 2023. • Onderzoek (door)fietsroute Steenwijk-Meppel afronden. • Verbetering fietspad Meenteweg en Hoogeweg (Kalenberg). • Updaten fietsknooppuntennetwerk en wandelnetwerk. • Onderzoeken wat de nieuwe provinciale openbaar vervoers-concessie betekent voor de bereikbaarheid van onze inwoners.
Prognose	• Vaststellen fietsplan: ● • Onderzoek (door)fietsroute Steenwijk-Meppel: ● • Verbetering fietspad Meenteweg en Hoogeweg: ● • Updaten fietsknooppuntennetwerk en wandelnetwerk: ● • Nieuwe provinciale openbaar vervoersconcessie: ●
Toelichting	<u>Vaststellen fietsplan</u> Fietsplan wordt in juni aan de raad aangeboden. <u>Onderzoek (door)fietsroute Steenwijk-Meppel</u> Initiatieffase (start in juni 2023). <u>Verbetering fietspad Meenteweg en Hoogeweg</u> Initiatieffase: Projectplan gereed, onderzoeken starten binnenkort (onder andere bodem en natuur). <u>Updaten fietsknooppuntennetwerk en wandelnetwerk</u> Voorbereiding loopt. In april hebben we een inloopmiddag georganiseerd. De voorgestelde nieuwe routes zijn aan de inwoners voorgelegd. Zij konden een reactie op het ontwerp geven. <u>Nieuwe provinciale openbaar vervoersconcessie</u> Binnenkort wordt het nieuwe vervoerplan besproken met de provincie Overijssel en de nieuwe concessiehouder EBS Public Transportation BV, een vervoersmaatschappij op het gebied van regionaal openbaar vervoer in Nederland.

Doel	**Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving**
Beoogd resultaat	Vaststellen van het Integraal Veiligheidsprogramma (IVP) 2023-2026.
Actie 2023	• Evaluatie IVP 2019-2022. • Vaststellen van het IVP 2023-2026, inclusief financiën voor onder andere: - lokale aanpak ondermijning; - afspraken over urgente zorg- en veiligheidscasuïstiek; - preventieve werkwijze lokale groepsaanpak;

	- lokaal programma Digitale veiligheid.
Prognose	• Evaluatie IVP 2019-2022: ● • Vaststellen IVP 2023-2026: ●
Toelichting	Evaluatie IVP 2019-2022 en IVP 2023-2026. Tijdens de raadsvergadering van 14 maart 2023 is het nieuwe IVP voor de periode 2023 tot en met 2026 door uw raad vastgesteld.

Doel	**Stimulerende omgeving voor sport en bewegen**
Beoogd resultaat	Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden om buiten te bewegen en te sporten (2022: 80% resp. 72%).
Actie 2023	• Renovatie atletiekbaan in overleg met Start '78 en Atletiekunie. • Voorbereiden van de renovatie van de hockeyvelden samen met Mixed Hockey Club (MHC). • Onderzoek afronden naar behoefte en noodzaak uitbreiding en verduurzaming korfbalcomplex samen met Noveas. • Onderzoek afronden naar mogelijkheden voor een alternatieve zwemvoorziening in Vollenhove. • Bijdragen aan inwonersinitiatieven voor sport-, beweeg- en speelplekken.
Prognose	• Renovatie atletiekbaan in overleg met Start '78 en atletiekunie: ● • Voorbereiden van de renovatie van de hockeyvelden samen met MHC: ■ • Onderzoek afronden naar behoefte en noodzaak uitbreiding en verduurzaming korfbalcomplex samen met Noveas: ● • Onderzoek afronden naar mogelijkheden voor een alternatieve zwemvoorziening in Vollenhove: ● • Bijdragen aan inwonersinitiatieven voor sport-, beweeg- en speelplekken: ●
Toelichting	Renovatie atletiekbaan in overleg met Start '78 en atletiekunie De aanbesteding voor renovatie van de atletiekbaan is afgerond. De opdracht is gegund en wordt uitgevoerd. Voorbereiden van de renovatie van de hockeyvelden samen met MHC De voorbereiding van de renovatie is opgestart samen met de vereniging. Qua beschikbare financiën is specifieke aandacht vereist. Hierin spelen ook een aantal andere ontwikkelingen mee. Zie hiervoor de financiële mutatie en toelichting bij externe ontwikkelingen behorende bij dit onderdeel. Onderzoek afronden naar behoefte en noodzaak uitbreiding en verduurzaming korfbalcomplex samen met Noveas Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met Noveas. Hierbij wordt ook de relatie gelegd met andere ontwikkelingen in de Groene Long. Onderzoek afronden naar mogelijkheden voor een alternatieve zwemvoorziening in Vollenhove

	Het onderzoek loopt volgens planning. <u>Bijdragen aan inwonersinitiatieven voor sport/beweeg/speelplekken</u> Er zijn op dit moment 3 concrete initiatieven waar aan bijgedragen wordt in de realisatie van sport-, beweeg- en speelplekken. Onder andere voor een wandel-/hardlooproute in Giethoorn. Voor een aantal initiatieven worden verkennende gesprekken gevoerd. <u>Overige ontwikkelingen</u> Naast de bovenstaande ontwikkelingen spelen o.a. ook nog de volgende zaken: - Een initiatief vanuit inwoners ontstaan om onderzoek te doen naar realisatie van een buitensportlocatie waar ruimte is voor schaatsen, hardlopen en fietsen. Dit is nog in de verkennende fase. - Een initiatief van een aantal voetbalverenigingen om te kijken naar het overnemen van het maaien van hun sportvelden in het kader van 'right to challenge'. - We zijn op dit moment met 3 sportverenigingen in gesprek over het realiseren van ledverlichting.

Doel	**Voldoende veilig en kwalitatief goed sportaanbod**
Beoogd resultaat	Verenigingen hebben voldoende bestuurskracht en kwalitatief goed (vrijwillig) kader.
Actie 2023	• We ondersteunen sportclubs op een praktische manier op twee onderwerpen die we samen kiezen. • We ondersteunen 4 nieuwe verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers en ondersteunen 13 verenigingen bij de borging daarvan.
Prognose	• We ondersteunen sportclubs op een praktische manier op twee onderwerpen die we samen kiezen: ● • We ondersteunen 4 nieuwe verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers en ondersteunen 13 verenigingen bij de borging daarvan ●
Toelichting	• <u>We ondersteunen sportclubs op een praktische manier op twee onderwerpen die we samen kiezen</u> Er zijn twee concrete plannen uitgewerkt met verenigingen om hen te ondersteunen op het gebied van een veilige en inclusieve sportomgeving en op het gebied van arbitrage. Op beide thema's is een aantal verenigingen als koploper aan de slag. De ondersteuning die geboden wordt is praktisch en dichtbij de verenigingen. • <u>We ondersteunen 4 nieuwe verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers en ondersteunen 13 verenigingen bij de borging daarvan</u>

	In totaal ontvangen 19 verenigingen ondersteuning bij het begeleiden van hun jeugdtrainers en begeleiders. Vijf nieuwe verenigingen hebben meegedaan aan de opleiding voor interne clubkadercoach. Deze, en de eerder opgeleide interne clubkadercoaches blijven ondersteuning ontvangen. En we gaan met een aantal van deze verenigingen kijken op welke manier clubs ook aandacht kunnen hebben voor brede motorische ontwikkeling van kinderen in hun trainingen.

Doel	**Maatschappelijke organisaties op de been houden**
Beoogd resultaat	Maatschappelijke organisaties hebben voldoende financiële mogelijkheden.
Actie 2023	• We stellen een fonds in voor maatschappelijke organisaties die in financiële problemen komen door de stijgende energieprijzen.
Prognose	●
Toelichting	Op 4 april 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met de kaders voor het energiefonds maatschappelijke organisaties, verdeeld over een noodfonds en een duurzaamheidsfonds inclusief uitvoeringskosten. Totaal beschikbaar budget € 3,3 miljoen. De nadere regels worden uitgewerkt en de subsidieregelingen zijn dan vervolgens vanaf 1 mei 2023 van kracht. Half maart 2023 is in het kader van het noodfonds € 61.100 uitgekeerd aan maatschappelijke organisaties.

Doel	**Museum Steenwijk**
Beoogd resultaat	Toonaangevend museum voor inwoners en toeristen.
Actie 2023	• Besluitvorming over exploitatie en cofinanciering van het project. • Op basis daarvan uitwerking van organisatie, bouwkundig ontwerp, inhoudelijk ontwerp, fondsenwerving en programmering/collectie.
Prognose	●
Toelichting	In haar vergadering van 4 april 2023 heeft de raad besloten om in te stemmen met de realisatie van een nieuw museum in Steenwijk volgens het voorkeurscenario B. Tevens heeft de raad besloten om bij de behandeling van deze Perspectiefnota de financiële gevolgen van het museumproject integraal af te wegen. In het bestedingsplan (bijlage 6.2) zijn de (investerings)bedragen opgevoerd o.b.v. het gekozen voorkeurscenario B.

Doel	**Ontwikkeling naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek**
Beoogd resultaat	Meer inwoners hebben toegang tot de bibliotheken en nemen deel aan programma's en activiteiten t.b.v. taalvaardigheden en digitale vaardigheden.

Actie 2023	• Besluitvorming over en uitvoering van Plan van aanpak van de bibliotheek over doorontwikkeling en de programma's 'Een leven lang ontwikkelen', 'Digitale inclusie inwoners'. • We stimuleren de samenwerking tussen bibliotheek en andere partners. • Voorbereiden overgang Taalpunt van Sociaal Werk naar bibliotheek.
Prognose	• Besluitvorming uitvoering van Plan van aanpak van de bibliotheek over doorontwikkeling en de programma's 'Een leven lang ontwikkelen', 'Digitale inclusie inwoners': ● • We stimuleren samenwerking tussen bibliotheek en andere partners: ● • Voorbereiden overgang Taalpunt van Sociaal Werk naar bibliotheek: ●
Toelichting	<u>Besluitvorming uitvoering van Plan van aanpak van de bibliotheek over doorontwikkeling en de programma's 'Een leven lang ontwikkelen', 'Digitale inclusie inwoners'</u> Bibliotheek is tezamen met ketenpartners bezig om ontwikkelplein te realiseren. Voor mensen die ondersteuning kunnen gebruiken in hun dagelijks leven zijn er diverse organisaties die helpen. Ook zijn er diverse (onderwijs)mogelijkheden om kennis en (basis)vaardigheden zelf te leren. Praktische ondersteuning en zelfstandig leren komen maar beperkt bij elkaar. Juist deze verbinding zorgt ervoor dat mensen integraal worden geholpen en in contact komen met mogelijkheden om zelf te leren. Het Ontwikkelplein voorziet hierin. Mensen kunnen bij een Ontwikkelplein bijvoorbeeld geholpen worden bij praktische zaken als het aanvragen van een DigiD, maar ook deelnemen aan een cursus of opleidingsadvies krijgen. De eerste ontwikkelpleinen bevinden zich in bibliotheken. <u>Stimuleren samenwerking tussen bibliotheek en andere partners</u> Zie boven, de bibliotheek werkt actief samen met de bibliotheek in Staphorst en Zwartewaterland, aangezien de besturen zijn gefuseerd. Daarnaast wordt er met ketenpartners actief samengewerkt. <u>Voorbereiden overgang Taalpunt van Sociaal Werk naar bibliotheek</u> Er vinden gesprekken plaats met taalpunt. Mogelijk hebben ze middelen nodig voor huisvesting naast de bibliotheek. In de Najaarsnota 2023 komen we hierop terug.

Doel	**Borging kwaliteit evenementen ('evenementen gemeente')**
Beoogd resultaat	Evenementen in de gemeenten sluiten aan op de initiatieven en wensen van inwoners en toeristen en voldoen aan (nieuwe) wetgeving.
Actie 2023	• Faciliteren van bijeenkomsten met organisatoren en deelnemers om wensen en behoeften te inventariseren en samenwerking te verbeteren.

	• Ondersteunen van evenementenorganisaties en initiatiefnemers bij veranderingen rondom stikstof, duurzaamheid en identiteit. • Visie versterking van de (culturele) identiteit van evenementen opstellen. • Ondersteunen van mimimaal 2 organisaties om sportdeelname of cultuurparticipatie te bevorderen in aanloop/tijdens een evenement.
Prognose	• Faciliteren van bijeenkomsten met organisatoren en deelnemers om wensen en behoeften te inventariseren en samenwerking te verbeteren: ● • Ondersteunen van evenementenorganisaties en initiatiefnemers bij veranderingen rondom stikstof, duurzaamheid en identiteit: ● • Visie versterking van de (culturele) identiteit van evenementen opstellen: ● • Ondersteunen van mimimaal 2 organisaties om sportdeelname of cultuurparticipatie te bevorderen in aanloop/tijdens een evenement: ●
Toelichting	<u>Faciliteren bijeenkomsten met organisatoren en deelnemers om wensen en behoeften te inventariseren en samenwerking te verbeteren</u> Er word een kwartiermaker aangesteld. Plan van aanpak is gereed. Kwartiermaker wordt medio april 2023 geworven. <u>Ondersteunen van evenementenorganisaties en initiatiefnemers bij veranderingen rondom stikstof, duurzaamheid en identiteit</u> We hebben in de organisatie een medewerker aangewezen die bij stikstofvragen meedenkt en adviseert. We hebben dit jaar ad hoc en met maatwerk gereageerd op concrete vragen. Dit heeft goed gewerkt en niet tot uitgaven geleid. We zijn in gesprek met de provincie over hoe ook de provincie meer proactief en ondersteunend kan zijn. In het op korte termijn op te stellen evenementenbeleid werken we deze meedenkende en adviserende rol uit tot een structurele aanpak en vertalen we dit financieel. <u>Visie versterking (culturele) identiteit van evenementen opstellen</u> Dit kan pas nadat de kwartiermaker zijn bevindingen heeft opgesteld. De kwartiermaker gaat met de onderstaande onderzoeksvragen van start: - We willen de lokale evenementenmarkt, trends en ontwikkelingen (benchmark) onderzoeken. Hoe ziet onze evenementensector er nu uit en hoe willen we dat die eruit ziet op basis van visie, wensen en kansen? - Er wordt aansluiting gezocht met andere beleidsterreinen die een onlosmakelijk onderdeel uitmaken van het evenementenbeleid zoals duurzaamheid, circulaire economie, vrijwilligers, participatie, welzijn, sport & recreatie en vergunningverlening, promotie en toerisme. - Bij dit onderzoek wordt de actualiteit t.a.v. duurzaamheid en stikstof integraal meegenomen (anticiperen daar waar noodzakelijk).

	- Tevens onderzoek naar mogelijkheden slimmere samenwerkingsverbanden te organiseren tussen organisatoren waarbij tevens de verbinding tussen provincie, gemeente en deze organisatoren wordt meegenomen. - Tot slot, in dit onderzoek worden de uitkomsten van deelname aan het Cultuurprofiel evenementen van Provincie Overijssel (deelname met looptijd 2017/2022) meegenomen. <u>Ondersteunen mimimaal 2 organisaties om sportdeelname of cultuurparticipatie te bevorderen in aanloop/tijdens een evenement</u> Zijn doorlopende projecten. Onder andere rondom de Stonecityrun wordt gekeken naar verbreding van het programma zodat meer mensen deel kunnen nemen en daarna ook actief blijven.

Doel	**Unilocatie Voorgezet onderwijs**
Beoogd resultaat	Realisatie van één school voor voortgezet onderwijs in Steenwijk.
Actie 2023	• College en schoolbesturen bereiden, voor de Perspectiefnota in 2023, een definitieve keuze voor realisatie van de unilocatie voor (2026, 2027 of 2028). • We doen onderzoek naar mogelijkheden voor de toekomstige herontwikkeling van de achterblijvende locaties RSG Stationsstraat en CSG Eekeringe.
Prognose	• Voorbereiden definitieve keuze voor realisatie van de unilocatie voor PPN 2023: ■ • Onderzoeken mogelijkheden voor de toekomstige herontwikkeling van de achterblijvende locaties RSG Stationsstraat en CSG Eekeringe: ■
Toelichting	• De financiële vertaling van de Unilocatie in voorliggende PPN blijkt niet haalbaar. Wij zijn met het schoolbestuur in overleg, maar het vraagt tijd om alle benodigde informatie voor het nemen van een weloverwogen besluit te verzamelen. Niet alleen bouwkosten zijn fors gestegen, maar ook de ambities en kansen moeten goed in kaart gebracht worden in verschillende scenario's. We verwachten in het najaar van 2023 een raadsvoorstel op te kunnen stellen, waarbij de financiële integrale afweging bij de PPN 2024 kan plaats vinden. • De komende jaren zijn beide locaties nog nodig voor onderwijshuisvesting. Bij de stadsvisie wordt al wel nagedacht over de toekomstige herontwikkeling en mogelijkheden voor deze locaties. Hiervoor zijn nog geen plannen.

Doel	**Onderwijshuisvesting**
Beoogd resultaat	Het (herijkte) Integraal Huisvestingsplan Onderwijs uitvoeren.
Actie 2023	• Besluitvorming over herijking Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. • Nieuwbouw Johan Frisoschool Steenwijk; besluitvorming over definitieve locatie.

	• Nieuwbouw Samenlevingsschool De Lisdodde, Wanneperveen; afronding bestemmingsplanwijziging + opstarten bouwtraject. • Nieuwbouw De Wiedekieker en GBS Eben Haëzer, Sint Jansklooster; definitieve locatie keuze + opstarten traject omgevingsplan. • Kinderdagcentrum (KDC) De Schutsluis, Blokzijl; onderzoek t.b.v. de keuze voor renovatie of nieuwbouw. • Nieuwbouw Sint Martinus, Vollenhove; besluitvorming over locatie nieuw te bouwen school.
Prognose	• Besluitvorming over IHP: ● • Besluitvorming over definitieve locatie Johan Friso school: ● • Nieuwbouw Samenlevingsschool De Lisdodde, Wanneperveen; afronding bestemmingsplanwijziging + opstarten bouwtraject: ● • Nieuwbouw De Wiedekieker en GBS Eben Haëzer, Sint Jansklooster; definitieve locatie keuze + opstarten traject omgevingsplan: ● • Kinderdagcentrum (KDC) De Schutsluis, Blokzijl; onderzoek t.b.v. de keuze voor renovatie of nieuwbouw: ● • Nieuwbouw Sint Martinus, Vollenhove; besluitvorming over locatie nieuw te bouwen school: ●
Toelichting	• In de raad van 14 februari 2023 is het IHP vastgesteld. De integrale financiële afweging vindt bij de PPN plaats. • Voor de beoogde locatie van de nieuwe Frisoschool worden nu de benodigde onderzoeken uitgevoerd. • Het bestemmingsplan voor de Lisdodde wordt binnenkort opgestart. Bouw zou gestart kunnen worden in 2024. • Een locatiekeuze voor de nieuw te bouwen school in Sint Jansklooster is in principe gemaakt. Dit wordt later dit jaar ter besluitvorming voorgelegd. • Schutsluis Blokzijl: er lijkt voorkeur te zijn voor nieuwbouw op een nader te bepalen locatie. Dit locatieonderzoek wordt de komende maanden opgepakt en moet in de totale visie Blokzijl een plek krijgen. Vervolgens wordt dit ter besluitvorming voorgelegd, waaruit ook financiële consequenties In beeld gebracht worden. • Ten aanzien van de Sint Martinusschool in Vollenhove lopen er verkennende gesprekken, waarbij ook de mogelijkheid om met OBS De Voorpoort onder één dak gehuisvest te worden, wordt onderzocht.

Doel	**Gebiedsgericht werken: leren door te doen**
Beoogd resultaat	Vergroten tevredenheid inwoners over hun buurt, kern of gemeente.
Actie 2023	• In 2023 maken we mét inwoners en partners voor tenminste 2 kernen of wijken een gebiedsvisie en een bijbehorend uit-voeringsprogramma. Dat zijn in ieder geval Vollenhove en een nog nader te bepalen kern of wijk waar grotere opgaven liggen op ruimtelijk, sociaal en/of economisch gebied. • Daarnaast stellen we in 2023 een gebiedsplan op voor het gebied rondom de Meppelerweg/De Heuvel in Steenwijk.

	• In samenwerking met Steenwijk Vestingstad stellen we voor Steenwijk-stad een nieuwe (uitvoerings)agenda op. • We leren door te doen. Die ervaringen zijn mede basis voor de in 2023 op te stellen handreiking gebiedsgericht werken.
Prognose	• In 2023 maken we mét inwoners en partners voor tenminste 2 kernen of wijken een gebiedsvisie en een bijbehorend uitvoerings-programma: ● • Opstellen van een gebiedsplan voor het gebied rondom de Meppelerweg/De Heuvel in Steenwijk: ● • In samenwerking met Steenwijk Vestingstad stellen we voor Steenwijk-stad een nieuwe (uitvoerings)agenda op: ● • We leren door te doen: ●
Toelichting	<u>In 2023 maken we mét inwoners en partners voor tenminste 2 kernen of wijken een gebiedsvisie en een bijbehorend uitvoeringsprogramma</u> In Vollenhove en Blokzijl zijn we aan de slag met het ontwikkelen van een gebiedsvisie voor deze kernen (in deze kernen spreken we overigens van stadsvisies). In Vollenhove hebben we de eerste werksessie gehad met inwoners. Dit heeft veel input opgeleverd voor de te schrijven stadsvisie. Deze input schrijven we verder uit en verrijken we met extra bijeenkomsten zoals de energietransitie. In Blokzijl werken we op dit moment, samen met plaatselijk belang, aan het stappenplan en streven we naar de eerste werksessies voor de zomervakantie. <u>Een gebiedsplan voor het gebied rondom de Meppelerweg/De Heuvel in Steenwijk opstellen</u> De opdracht voor het maken van een gebiedsvisie omgeving Meppelerweg/Heuvel (Steenwijk Oost) is geformuleerd en de aanbestedingsfase loopt. Eind maart worden de offertes van de bureaus verwacht. Na gunning zal vanaf het tweede kwartaal de visie worden opgesteld. <u>In samenwerking met Steenwijk Vestingstad stellen we voor Steenwijk-stad een nieuwe (uitvoerings)agenda op</u> Met onze partner Steenwijk Vestingstad is een aantal keren gesproken. De thema's m.b.t. samenwerking zijn verkend (schoon, heel & veilig, klimaatadaptie, functioneren retail enz.) Deze thema's worden uitgewerkt in concrete activiteiten. <u>We leren door te doen</u> Inmiddels zijn we gestart met het werken op locatie. Samen met onze gebiedspartners (buurtwerk, woningcorporatie, politie) zijn we maandelijks aanwezig in de kernen en kunnen inwoners op een laagdrempelige wijze in gesprek met de diverse organisaties als het gaat om de leefbaarheid in de buurt. Bijvangst is ook de versterking van de onderlinge samenwerking tussen de gebiedspartners. Een van de opgaven is een werkwijze te ontwikkelen waarbij we meer zichtbaar én aanspreekbaar zijn in de kernen en wijken.

Doel	**Benutten denk- en doekracht inwoners**
Beoogd resultaat	Verhoging van het rapportcijfer dat inwoners geven voor de manier waarop de gemeente inwoners betrekt bij het maken van plannen (2021: 6,0 gemiddeld).
Actie 2023	• Uitvoeren minimaal 3 onderzoeken van het inwonerspanel en uitkomsten vertalen in gemeentelijke plannen of beleid. • Subsidiëring van minimaal 10 inwonersinitiatieven via de regeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard'.
Prognose	• Uitvoeren minimaal 3 onderzoeken inwonerspanel en uitkomsten vertalen in gemeentelijke plannen of beleid: ● • Subsidiëring van minimaal 10 inwonersinitiatieven via de regeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard': ●
Toelichting	<u>Uitvoeren minimaal 3 onderzoeken inwonerspanel en uitkomsten vertalen in gemeentelijke plannen of beleid</u> In januari hebben we het eerste onderzoek van 2023 van het Inwonerspanel uitgevoerd. Dat ging over de behoefte aan een digitaal platform. <u>Subsidiëring van minimaal 10 inwonersinitiatieven via de regeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard'</u> In de periode 1 januari – 1 april 2023 zijn er 5 inwonersinitiatieven ingediend en is er een subsidie toegekend. Dit zijn: - Jubileumboek buurtvereniging 'De Duif' Oldemarkt; - Herinrichting Marktplein in Oldemarkt; - Minibieb Zuidveen; - Buurttuin Van der Gootplantsoen Giethoorn; - Ondersteuning dorpsbelang in gebiedsontwikkeling Ossenzijl

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Opwaardering openbare ruimte	●	ja	Ja	Nee
2. Museum Steenwijk	●	ja	Ja	Nee
3. Unilocatie Voortgezet Onderwijs Steenwijkerland	■	Nee	Nee	Nee

4. Uitwerking regionale verstedelijkingsstrategie	●	Ja	Ja	Nee
5. Ontwikkeling gebieds-/wijkgericht werken	●	Ja	Ja	Nee
6. Upgrade voorziening wegen: investeringen in circulariteit	●	Ja	Ja	Nee
7. Opwaardering begraafplaatsen	●	Ja	Ja	Nee
8. Dynamisering Park Rams Woerthe	●	Ja	Ja	Nee
9. Maatregelen Riolering en Water Programma	●	Ja	Ja	Nee
10. Investeringen Fietsplan 2023	●	Ja	Ja	Nee
11. Investering levensduur verlengende maatregel Gasthuisdijk	●	Ja	Ja	Nee
12. Sport: ondersteunen sportbesturen en sporten in de buitenruimte	●	Ja	Ja	Nee
13. De bibliotheek groeit door naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek	●	Ja	Ja	Nee
14. Opstellen en implementatie beleidsvisie evenementen & festivals	●	Ja	Ja	Nee
15. Herinrichting Marktplein Oldemarkt	●	Ja	Ja	Nee
16. Uitbreiding uitrukhal brandweerkazerne Kuinre	●	Ja	Ja	Nee
17. Huisvesting huisartsenpraktijk Giethoorn	●	ja	Ja	Ja
18. Integrale veiligheid (IVP) 2023-2026	●	ja	Ja	Nee

Toelichting op de afwijking van de prognose: Unilocatie VO Steenwijkerland	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De unilocatie zal pas in de PPN 2025 worden meegenomen.
Wat zijn de oorzaken?	Met een gedegen voorstel en claim komen, vraagt meer voorbereidingstijd. Ondanks dat er de nodige stappen gezet zijn, zijn er nog te veel losse eindjes. De komende maanden worden gebruikt om dit gezamenlijk met het Voortgezet Onderwijs (VO) Steenwijkerland verder uit te werken en keuzes hierin te maken.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voor het realiseren van de unilocatie is nog geen datum genoemd. Uitgangspunt is voor 2031 en als het kan dit versnellen. Een jaar later in de PPN hoeft geen vertraging te betekenen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Deze worden een jaar later in PPN opgenomen.
Welke maatregelen stellen we voor?	Geen specifieke maatregelen. Het proces loopt, er is alleen meer tijd nodig.

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

De kansen en uitdagingen in relatie tot het programma ‘Leefbare steden en kernen’ zijn als volgt:

Kansen:

▲ **Landelijke inzet op sport & bewegen als onderdeel van het gezond en Actief Leven Akkoord**
Landelijk zijn de regelingen voor het Sportakkoord en inzet van buurtsportcoaches verlengd. Deze regelingen maken onderdeel van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De bedoeling is om met dit akkoord te zorgen voor een stevig fundament onder het preventiebeleid. Het gaat over preventie en sociale basis. Het raakt daarmee zowel de doelen in het programma Samen Redzaam als de doelen in het programma Leefbare Steden en Kernen.

Het rijk stelt voor uitvoering van GALA ook budget beschikbaar voor de periode 2023-2026. Om hier gebruik van te maken moet een integraal plan gemaakt worden. De als ingezette koers op onder andere verenigingsondersteuning sluit naadloos aan op de ambities uit het GALA. Met het opstellen van het integraal plan kan gekeken worden op welke manier de inzet op sport en bewegen bestendigd kan worden en waar nodig ook versterkt of versneld.

Uitdagingen:

▼ **Scouting**
De realisatie van een nieuwe locatie voor de scouting, passend in de omgeving, kost meer tijd dan verwacht. De verwachte kostenstijging is daardoor substantieel. Daarbij gaat het onder andere om bouwkosten, inrichting en tijdelijke huisvesting.

▼ **Renovatie hockeyveld**
In 2019 is het Wedstrijdplan (sport- en beweegbeleid) vastgesteld in de raad. Met het vaststellen van dit beleid is ook budget gereserveerd voor renovatie van het hockeyvelden bij MHC in Steenwijk. De renovatie van veld 1 (incl. opbouw) staat gepland voor 2024; die van veld 2 (toplaag) in 2025.

Vanwege kostenstijgingen en mogelijk enkele extra eisen vanuit de sportbond is de verwachting dat het destijds beschikbaar gestelde budget onvoldoende is voor renovatie van het veld.

▼ **Stijging energiekosten zwembaden Waterwijck en Vollenhove**
Vanaf januari 2024 moet Sportservice Steenwijkerland een nieuw energiecontract afsluiten. Hoe de energieprijzen zich ontwikkelen is onzeker, maar de verwachting is dat de kosten zullen stijgen. We kijken wat er nog mogelijk is aan duurzaamheidsmaatregelen om kosten te besparen. Daarnaast kijken we naar regelingen voor compensatie. Mogelijk is hiervoor de landelijke compensatieregeling voor zwembaden van toepassing. En anders kijken we naar het Energiefonds voor maatschappelijke organisaties voor dekking van het tekort. Voor de lange termijn betekent dit bij blijvende hogere energiekosten dat een begrotingswijziging noodzakelijk is. Voor Zwembad Vollenhove speelt hierin ook het onderzoek naar een alternatieve zwemlocatie.

▼ **Fietspad Meenteweg en Hoogeweg (Kalenberg)**
Door het wegvallen van de bouwvrijstelling in de stikstofregels dient de bouwfase meegenomen te worden in de berekening van de stikstofdepositie. Dit fietspad ligt in een

Natura 2000 gebied. Gekeken wordt hoe de werkzaamheden gerealiseerd kunnen worden binnen de stikstofregels.

▼ **Groot onderhoud wegen en aanleg bermverharding**
Bij het onderhoud aan wegen wordt gewerkt met de handreiking beheer en onderhoud van het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Deze handreiking biedt echter geen oplossing voor alle werkzaamheden. Voor onderhoud aan wegen waar ook nieuwe bermverhardingen worden aangelegd, kunnen de stikstofregels een belemmering vormen. Voor die werkzaamheden wordt gekeken of een werkwijze mogelijk is zonder dat er te veel stikstof wordt uitgestoten.

▼ **Leveringszekerheid openbare verlichting**
Vanwege de beperkte productie van chips zijn er aanzienlijke levertijden voor armaturen in de openbare verlichting.

2.6. Bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening'

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening'.

Financieel Beleid

Doel	**Verantwoord omgaan met financiële middelen**
Beoogd resultaat	Een sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dit houdt in dat de structurele uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn.
Actie 2023	We presenteren in 2023 een sluitende meerjarenbegroting 2024-2027.
Prognose	■
Toelichting	De Programmabegroting 2023-2026 die vorig jaar door de raad is vastgesteld, is sluitend voor alle jaren. Desondanks is het oordeel van de provincie over de begroting in het kader van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) 'oranje'. Reden is dat we in de begroting een stelpost aan de inkomstenkant hebben opgenomen voor 2026, omdat we verwachtten dat het rijk gemeenten financieel tegemoet zou komen. Dat is ook gebeurd. Op Prinsjesdag heeft het kabinet bekend gemaakt dat gemeenten in 2026 eenmalige een bedrag van € 1 miljard ontvangen via de Algemene uitkering van het Gemeentefonds. In de september-circulaire 2022 van het gemeentefonds zijn we hierover geïnformeerd. Voor onze gemeente gaat het om een bedrag van € 2,3 miljoen. Met dit bedrag hebben we in de begroting al rekening gehouden. De nieuwe prognose voor de meerjarenbegroting is zorgelijk. Het financieel probleem in 2026 is deels opgelost, maar er is nog geen zicht op een structurele financiële oplossing. Hierdoor zien we dat de jaren vanaf 2026 problematisch zijn. We kunnen voor die jaren op dit moment geen sluitende begroting presenteren. Mogelijk brengt de meicirculaire 2023 daar nog verandering in, maar dat is onzeker.

Doel	**Voldoende weerstandsvermogen**
Beoogd resultaat	Om financiële tegenvallers op te kunnen vangen is voldoende weerstandsvermogen nodig. Bij een waarde van de weerstandsratio (het kengetal hiervoor) van minimaal 2 is daar sprake van (waarde in begroting 2022: 6,1).
Actie 2023	Weerstandsratio > 2. Indien nodig treffen we maatregelen.
Prognose	●
Toelichting	Om te bepalen of we als gemeente beschikken over voldoende weerstandsvermogen als veilige achtervang, is het kengetal 'weer-standsratio' geïntroduceerd. De weerstandsratio is een hulpmiddel waarbij de beschikbare weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's die we lopen. Het zegt iets over het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. In de Programmabegroting 2023-2026

	gaan we voor 2023 uit van een waarde van 5,3, ruim boven de signaalwaarde van 2. We zien nog steeds dat mondiale ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne, hoge energieprijzen, hoge inflatie, maken dat we als gemeente financiële risico's lopen. Het is onzeker wat daar de meerjarige gevolgen van zijn. Zoals gebruikelijk zullen we bij de eerstvolgende begroting de risico's opnieuw in kaart brengen en kwantificeren. Op dit moment kunnen we nog geen inschatting maken van wat dat betekent voor de hoogte van de weerstandsratio. Vanwege het feit dat de uitgangswaarde van 5,3 ruim boven de signaalwaarde van 2 ligt, is de prognose dat we op koers liggen.

Doel	**Lokale (woon)lasten relatief laag**
Beoogd resultaat	Behoren tot de top 25% gemeenten van Nederland met de laagste lasten. Steenwijkerland staat 15e van de 345 gemeenten (Coelo-atlas 2022).
Actie 2023	Geen bovengemiddelde stijgingen van de tarieven voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Prognose	●
Toelichting	Onze inwoners en ondernemers betalen in 2023 gemiddeld 0,8% meer aan lokale lasten. Dit geldt voor zowel de OZB, de rioolheffing als de afvalstoffenheffing. We zijn het afgelopen jaar gestegen van plaats 15 naar plaats 9 op de ranglijst van gemeenten van Nederland met de laagste lokale lasten (zie 'Atlas lokale lasten 2023'[3]). We verwachten in 2024 ruim binnen de top 25% van gemeenten met de laagste lokale lasten te blijven.

Dienstverlening

Doel	**Gemeentelijke dienstverlening sluit aan bij de behoefte**
Beoogd resultaat	Rapportcijfer voor klanttevredenheid minimaal een 7,5.
Actie 2023	• Uitkomsten monitoring klantcontacten (telefonie, balie, online diensten) en het websitegebruik worden gebruikt voor betere dienstverlening. Specifiek aandacht zal worden besteed aan (de afhandeling van) meldingen openbare ruimte (MOR). • Onderzoeken mogelijkheid registratie en monitoring van (de afhandeling van) terugbelverzoeken. • We onderzoeken de inzet van 'live chat/chatbot' als extra dienstverleningsoptie op de website. • We brengen minimaal 1 klantreis voor een bepaald product in kaart om zo heel gericht een dienst te verbeteren. • *Onderzoeken klanttevredenheid dienstverlening vergunning-verlening/ruimtelijke ordening (aangenomen amendement gemeenteraad tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2022).*

[3] Atlas lokale lasten 2023, COELO, www.coelo.nl.

Prognose	• Monitoring: ● • Onderzoek registratie terugbelverzoeken: ● • Live chat/chatbot • Klantreis: ● • Onderzoeken vergunningverlening/ruimtelijke ordening: ●
Toelichting	• We zetten de KlantContactMonitor (KCM) continu in voor het meten van klanttevredenheid over balie, telefonie en online formulieren. We hebben gerichte aandacht voor het verbeteren van de tevredenheid over de behandeling van meldingen openbare ruimte. • We doen onderzoek naar registratie terugbelverzoeken (2e en 3e kwartaal). • We hebben een nieuwe monitoringstool voor onze websites geïmplementeerd en we gebruiken de gegevens hieruit voor het verbeteren van onze websites. • We zijn begonnen met het onderzoeken of een live chat / chatbot van toegevoegde waarde is voor onze online dienstverlening. • We vervolgen de klantreis trouwen en we starten een nieuwe klantreis (2e kwartaal). • We starten in het 2e kwartaal met de uitnodiging aan aanvragers van een omgevingsvergunning om mee te doen aan het hernieuwde onderzoek naar de klanttevredenheid rondom vergunningverlening. We onderzoeken de mogelijkheden voor de meting van de klanttevredenheid van initiatiefnemers die plannen hebben waar ruimtelijke ordening de contactpersoon is.

Doel	**Onze communicatie is actief, omgevingsgericht en in duidelijke taal**
Beoogd resultaat	Steeds meer brieven, formulieren en teksten zijn in eenvoudig Nederlands geschreven (‘B1-niveau’).
Actie 2023	• Tenminste 3 maal zal het Testpanel van inwoners worden gevraagd om een oordeel over onze webteksten, brieven en formulieren, waarbij de uitkomsten worden gebruikt om de website, gemeentelijke brieven en formulieren te verbeteren. • Een analyse maken welke delen van de website op B1-niveau zijn en welke niet. • Uitvoeren onafhankelijke audit op toegankelijkheid van onze website. • Uitvoeren social media scans om te weten wat er leeft en speelt bij inwoners en samenleving.
Prognose	• Inzet Testpanel: ● • B1 analyse: ● • Audit toegankelijkheid: ● • Social media scans: ●
Toelichting	De eerste fysieke bijeenkomst in 2023 met het Testpanel is in februari geweest. Een tweede bijeenkomst staat in juni gepland. En ook het digitaal bevragen van het Testpanel staat op de rol. Om onze websites te scannen op taalniveau B1 gebruiken we een nieuwe website monitoringtool. Deze scant al onze websitepagina's op

	taalniveau en maakt zo inzichtelijk waar er verbetering mogelijk is. Ook toetst deze tool onze website continu op het naleven van de digitale toegankelijkheidseisen die aan overheidswebsites worden gesteld. Daarnaast laten we later dit jaar een onafhankelijke audit uitvoeren op onze websites. Verder verbeteren en richten we onze social media monitoring tool zo in dat deze onze social mediakanalen nog beter scant op wat er leeft en speelt bij inwoners en samenleving. O.a. het scannen in crisissituaties wordt verbeterd en ook het scannen van actuele maatschappelijke kwesties binnen onze gemeente. Daarnaast onderzoeken we hoe we rapportages nog verder kunnen verbeteren.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Toerekening formatie-uitbreiding	●	Ja	Ja	Ja
2. Huisvesting gemeentehuis (kantoor, raadzaal, verduurzaming) (betreft onderzoek)	●	Ja	Ja	Nee
3. Archivering Corona, informatiebeveiliging en vervanging belastingapplicatie	●	Ja	Ja	Nee
4. Meer toezicht op (water)toeristenbelasting	●	Ja	Ja	Nee
5. Dienstverlening op maat: ook online	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma ‘Financiën en dienstverlening’ zijn als volgt:

Kansen:

- **Algemene uitkering gemeentefonds**
  Het kabinet heeft in de Najaarsnota 2022 aangekondigd om bij de Voorjaarsnota 2023 een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren gegeven de uitzonderlijke stijgingen van de prijzen sinds het uitkeren van de prijsbijstelling voor 2022. Deze extra prijsbijstelling geldt ook voor het gemeentefonds. De definitieve bedragen volgen bij de Voorjaarsnota en de verdeling van het budget over gemeenten wordt in de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds opgenomen.

- **Verhoging en indexatie toeristenbelasting vanaf 2025**
  Wij zijn voornemens om de toeristenbelasting met ingang van 1 januari 2025 te verhogen en vanaf dat moment het tarief jaarlijks te indexeren. Bij de verhoging zal een gedifferentieerd tarief worden gehanteerd. In de PPN 2024-2028 zullen we daartoe een voorstel aan uw raad voorleggen.

- **OZB-aanslag (verbeterde communicatie WOZ-waarden)**
  De Waarderingskamer heeft een aantal aanbevelingen gedaan ter verbetering van de communicatie over de WOZ-waarden. Een van de aanbevelingen is om voortaan te gaan werken met 'voormeldingen'. Daarmee bedoelen we alle vormen van individueel contact met belanghebbenden over de juistheid van de bij de WOZ-taxatie gebruikte gegevens en/of de juistheid van de voorlopige taxatiewaarde voordat de WOZ-waarde officieel wordt vastgesteld. Het voordeel van een voormelding is dat feitelijke onjuistheden snel kunnen worden hersteld en belanghebbenden op de hoogte zijn van de gebruikte gegevens.

  In november hebben wij voormeldingen verstuurd naar alle kernen buiten Steenwijk. Onze ervaringen hiermee zijn positief en we zijn daarom van plan om volgend jaar voormeldingen te versturen naar de kern Steenwijk om daarmee de WOZ-bestanden verder te verbeteren.

- **Social media**
  Social media spelen een belangrijke rol in het dagelijkse leven van veel inwoners. We zien dat inwoners en ondernemers digitale manieren gebruiken om hun vragen te stellen, mening te geven of zorgen te uiten. De vragen die via Twitter en Facebook binnenkomen zijn op een soortgelijke, structurele manier belegd als vragen via de telefoon: via het klantcontactcentrum (KCC). In 2022 is WhatsApp als kanaal toegevoegd. We zien dat inwoners dit als een extra, laagdrempelig kanaal gebruiken om met ons te communiceren. De openbare online uitingen in de social media zijn voor ons een belangrijke peilstok in de samenleving. Bovendien weten we door monitoring van deze uitingen wat er leeft op diverse onderwerpen en kunnen we daarop inspelen als dat nodig is.

- **Digitalisering**
  Inwoners regelen steeds meer online en zijn gewend geraakt aan het hoge niveau van onlinedienstverlening door commerciële aanbieders. Dat vragen zij ook van de overheid. Daarin zijn we nog niet zo ver als commerciële organisaties. Maar we werken eraan om steeds meer producten volledig digitaal aan te bieden. En de website toegankelijk te houden: duidelijke taal, opmaak die voor iedereen geschikt is en makkelijk vinden van wat (de meeste) mensen zoeken op de website. Bijvoorbeeld met een nieuw uiterlijk van de website en een nieuwe geavanceerde tool om onze website te analyseren. Daarnaast zorgen we ervoor dat

mensen die niet digitaal zaken willen of kunnen doen een alternatief hebben. Zo zorgen we voor een inclusieve dienstverlening.
De aanstaande wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer laat zien dat ook de rijksoverheid het belang ziet van (meer) online zaken kunnen doen met de overheid. We geven hieraan invulling met ons Aanwijzingsbesluit voor het elektronisch indienen van officiële berichten.

▲ **Technologische ontwikkelingen**
In overheidsland is sprake van een enorme toename aan technologische ontwikkelingen. Als Steenwijkerland haken we hierop aan. Een recente ontwikkeling is 'ai' (kunstmatige intelligentie). 'Ai' zal naar verwachting een enorme impact hebben op de maatschappij en ook op ons als overheid. Voor ons als Steenwijkerland liggen hier kansen. Bijvoorbeeld het inzetten van een 'ai chatbot', het schrijven van 'B1 teksten' met 'ai tools', het automatisch registreren en categoriseren van gesprekken, het ontwikkelen van beeldmateriaal en het eenvoudig koppelen van informatie en gegevens. Onderwerpen waar we dit en de komend jaar onderzoek naar doen. Voor deze ontwikkelingen geldt wel dat het meerwaarde voor onze inwoners en ondernemers moet hebben en absoluut veilig moet zijn.

Doelmatig, effectief en veilig gebruik zijn voor ons niet alleen belangrijk maar ook wettelijk verplicht.

▲ **Persoonlijk**
Naast een trend van steeds meer digitaal, blijven een aantal zaken meer geschikt voor de persoonlijke aanpak. Denk aan vragen in het sociaal domein en ook burgerzaken. Dan wordt van de medewerker deskundigheid verwacht. Ook voor inwoners die niet zo digitaal vaardig zijn, blijft het persoonlijke contact altijd mogelijk. Daarbij helpen we inwoners met hun (aan)vraag en als het nodig is, weten naar wie we inwoners kunnen verwijzen (bijvoorbeeld DigiLoket, Sociaal Werk De Kop).

<u>Uitdagingen:</u>

▼ **Minder inkomsten uit de Algemene uitkering van het gemeentefonds vanaf 2026**
Door keuzes van het kabinet zijn de gemeentefinanciën vanaf 2026 onzeker. Het kabinet heeft besloten om vanaf 2026 een fors lager bedrag aan Algemene uitkering gemeentefonds uit te keren. Daarbij wordt alvast voorgesorteerd op een mogelijk groter eigen belastinggebied van gemeenten, maar of dat er gaat komen en hoe dat er dan uit komt te zien, is onduidelijk.

▼ **Oorlog in Oekraïne (gevolgen voor de energieprijzen)**
De inval van Russische troepen in Oekraïne veroorzaakt veel menselijk leed. Daarnaast zijn er ook economische gevolgen. De oorlog en daarna getroffen sancties leveren (indirect) economische schade op aan Europa. We zien op dit moment de energieprijzen weer dalen, maar de onzekerheden zijn groot. Een strenge winter met een tekort aan gas kan (kortdurend) leiden tot zeer hoge gasprijzen. Verder leiden hogere energieprijzen indirect tot hogere inflatie, omdat producenten die energie-intensief produceren en veel gas gebruiken de hogere prijzen zullen compenseren via hogere consumentenprijzen.

- **Inflatie en loonontwikkelingen**

  In 2022 werden we net als onze inwoners en ondernemers geconfronteerd met hoge energieprijzen en hoge Inflatie. In sommige gevallen bleek de reguliere indexatie van de budgetten onvoldoende en waren we genoodzaakt om bij de Najaarsnota 2022 extra budget aan de raad te vragen. Zo is bijvoorbeeld een structurele storting gedaan in de voorziening onderhoud wegen om ervoor te zorgen dat we de komende jaren het onderhoud kunnen uitvoeren op het niveau basis.

  De energieprijzen zijn de afgelopen maanden sterk gedaald, maar daar staat tegenover dat de inflatie is verbreed van de voedselprijzen naar andere goederen en diensten. De loonontwikkeling reageert vertraagd op de inflatie. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht dat er in 2023 een inhaalslag plaatsvindt[4]: *Dit jaar en komend jaar vindt een inhaalslag plaats, nieuw afgesloten cao-loonstijgingen liggen inmiddels duidelijker hoger dan een jaar geleden.*

  Ook binnen de bedrijfsvoering worden we geconfronteerd met kostenstijgingen (voorbeelden: opleidingen en abonnementen).

- **Schoonmaak gebouwen**

  Het huidige schoonmaakcontract loopt af in 2023. Dat betekent een nieuwe aanbesteding en een nieuw contract ingaande 2024. Dat zal ongetwijfeld invloed hebben op de kosten. De lonen binnen de schoonmaak zijn beperkt omhooggegaan en met de huidige inflatie betekent dit dat het onder het minimumloon uitkomt. Dit zal zeker een aandachtspunt zijn in de nieuwe onderhandelingen, waarbij wij als gemeente ervan uit gaan dat we meer moeten gaan betalen voor een nieuw contract.

- **Rentestijging**

  De rente is in 1 jaar tijd met 2,5% gestegen naar 3,2%. Of het daarbij blijft, valt niet te voorspellen. Dit kan negatieve financiële consequenties hebben voor onze gemeente als we komende jaren gaan investeren bijvoorbeeld in de grote projecten die zijn benoemd in de Programmabegroting 2023-2026.

- **Nieuwe CAO gemeentepersoneel (vanaf 2024)**

  Het principeakkoord voor een nieuwe Cao voor gemeentepersoneel geldt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. Risico bestaat dat we in 2024, net als in 2023, worden geconfronteerd met hoge loonstijgingen in relatie tot de bedragen die we daarvoor hebben gereserveerd.

- **Problematiek No Cure, No Pay bureau's**

  De landelijke verwachting voor 2022 was dat het aantal bezwaren verder zal stijgen en dat 'No 'Cure No Pay bureau's' vol zullen inzetten op de omzetting van inhoud naar oppervlakte en de daaraan gekoppelde waarde. Landelijk en ook in Steenwijkerland dient zich een veel grotere stroom bezwaren aan via 'no cure no pay bureau's' (in veel mindere mate via particulieren). De verwachting is dat het aantal bezwaren zich gaat bewegen richting het aantal van 2021 (821 bezwaren). In 2022 verwerkten wij 463 bezwaren. De gevolgen zullen zijn dat er meer aan proceskosten moeten worden vergoed in 2023, dit ondanks dat wij verwachten dat het gegrond percentage niet veel hoger zal zijn dan in 2022 (15% gegrond bij 'no cure no pay' en 21% gegrond bij particulieren).

[4] Centraal Economisch Plan (CEP) 2023 van het Centraal Planbureau, p. 4.

Inmiddels heeft zich landelijk een beweging vanuit de gemeenten richting Den Haag opgericht om het kabinet te vragen nu echt te gaan ingrijpen op het fenomeen ‘no cure no pay’.

- **Oekraïne**

  We zien dat de gevolgen van de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne, waardoor veel Oekraïense inwoners gevlucht zijn, ook impact heeft op burgerzaken. Per 1 april gaat er een 3e opvanglocatie open in onze gemeente. Hierdoor zal er een toename zijn van de ‘1e inschrijvingen’ zoals dit heet. Daarnaast zien we dat het beeld over de duur van de opvang van de Oekraïense vluchteling is veranderd. In eerste instantie was de verwachting dat ‘ze maar even zouden blijven'. Inmiddels is dit beeld bijgesteld en zien we dat de Oekraïners steeds meer geïntegreerd raken in de Nederlandse samenleving. Dat stelt ook weer andere eisen aan de wijze waarop deze groep is opgenomen in onze Basisregistratie Personen (BRP). Om de Oekraïners in staat te stellen ook gebruik te maken van het Nederlandse sociale stelsel, moeten aanvullende gegevens worden opgenomen in de BRP. Dit doen we door middel van het afnemen van Verklaringen Onder Ede (VOE). Het afnemen van deze VOE's en het verwerken ervan in de BRP is een project waar de komende maanden veel tijd vanuit burgerzaken in zal gaan zitten.

- **Privacy**

  Privacy blijft een actueel onderwerp. Als gemeente staan we voor een goede beveiliging van de persoonlijke gegevens van onze inwoners en ondernemers. Dit is ook wettelijk geregeld in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat betekent dat we gegevens niet ‘zomaar’ kunnen delen met andere (semi-) overheidsorganisaties. Daarnaast ligt er ook op ons gebruik van persoonsgegevens een wettelijke bescherming. Die nemen we serieus. Soms lijkt dit wettelijk kader rondom het delen van informatie op gespannen voet te staan met onze dienstverlening. Het is onze inzet om te kijken naar de mogelijkheden die er binnen deze privacyregels wél zijn om zo te kunnen blijven werken aan het verbeteren van onze dienstverlening. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen de collega's van invordering (belastingen) en schuldhulpverlening.

- **Complexere vragen**

  We krijgen naast de reguliere vragen, steeds complexere vragen. Of het nu op het gebied van burgerzaken is (adresonderzoeken bijvoorbeeld), inwonersinitiatieven of vergunning-aanvragen. Het gaat daarbij vaak om vraagstukken die meerdere disciplines binnen de gemeente betreffen, maar ook andere netwerk- en ketenpartners.

3. Financieel beeld

3.1. Financiële onzekerheden vanaf 2026

Eind 2021 stelde het kabinet het nieuwe coalitieakkoord Rutte IV vast: 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'. Daarin besloot het kabinet vanaf 2026 een nieuwe financieringssystematiek te ontwikkelen voor gemeenten en provincies. Een uitbreiding van het lokale belastinggebied is hierbij een mogelijkheid.

Tegelijkertijd met de aankondiging van de nieuwe financieringssystematiek heeft het kabinet besloten om te korten op de algemene uitkering uit het gemeentefonds door de zogenaamde 'accressen' (of jaarlijkse groei) te 'bevriezen'.

Naast de nieuwe financieringssystematiek hebben gemeenten nog steeds last van een 'erfenis uit het verleden', de zogenaamde opschalingskorting. In 2012, bij de formatie van het Kabinet Rutte II, werd besloten tot een 'opschaling' van gemeenten door middel van verdere herindeling. Het rijk legt de 'opschalingskorting' op, omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. De verplichte opschaling is afgeschaft, maar de bijbehorende opschalingskorting niet. Het niet afschaffen van de opschalingskorting leidde tot veel kritiek bij gemeenten. In het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV is het oplopende bedrag van de opschalingskorting voor deze kabinetsperiode geschrapt. Vanaf 2026 staat de opschalingskorting wél weer in de cijfers. Het gaat dan om een structurele korting van € 675 miljoen.

Het bovenstaande maakt dat gemeenten vanaf 2026 worden geconfronteerd met fors lagere inkomsten. Vorig jaar bij Prinsjesdag heeft het kabinet bekend gemaakt het 'gat' of 'financieel ravijn' deels te repareren door in 2026 eenmalig een bedrag van € 1 miljard toe te voegen aan het gemeentefonds. Dit bedrag hebben we verwerkt in de voorliggende PPN, maar lost het financieel probleem in 2026 niet op. Bovendien gaat het om eenmalig geld, waardoor het financieel probleem in 2027 blijft bestaan. Ofwel: het 'financieel ravijn' verplaatst zich deels van 2026 naar 2027.

Hieronder schetsen we de bedragen die zijn gemoeid met het 'financieel ravijn' voor alle gemeenten, incl. de nadelige financiële gevolgen voor Steenwijkerland[5]:

Financieel ravijn	**2026**	**2027**
Alle gemeenten	€ - 2,7 miljard	€ - 4,7 miljard
Gemeente Steenwijkerland	€ - 7 miljoen	€ - 12 miljoen

+ = voordeel

Op dit moment is onduidelijk hoe de nieuwe financieringssystematiek tussen het rijk en gemeenten eruit komt te zien en is het onzeker of sprake zal zijn van een uitbreiding van het lokale belastinggebied. Dat zou bijvoorbeeld vorm kunnen krijgen door de introductie van een nieuwe belastingsoort zoals een ingezetenenheffing (belasting per inwoner).

[5] Bedragen zijn exclusief de (positieve) financiële gevolgen van de Voorjaarsnota 2023 van het rijk / de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds) zoals toegelicht in paragraaf 3.4.

3.2. Actuele begrotingspositie

Actueel financieel beeld

In tabel 1 treft u het actueel financieel beeld aan.

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2024-2027 zullen we de meicirculaire van het gemeentefonds verwerken. Dan zal duidelijk worden hoe we er vanaf 2024 financieel voor staan.

Tabel 1: Financieel beeld, bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo door de raad vastgestelde Programmabegroting 2023-2026	**438**	**2.869**	**5.696**	**317**	**- 1.380**
Diverse informatienota's gemeentefonds	1.739	632	- 154	- 573	- 1.761
Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 25 april 2023	240	186	186	186	187
Autonome ontwikkelingen	- 1.498	- 794	- 2.168	- 2.704	- 2.615
Financiële mutaties	- 1.465	- 1.233	- 1.233	- 796	- 756
Bestedingsplan 2024-2027, excl. projecten Coalitieakkoord	-	- 4.023	- 1.783	- 2.264	- 2.484
Bestedingsplan 2024-2027, projecten Coalitieakkoord	-	- 865	249	70	- 176
Subtotaal	**- 984**	**- 6.097**	**- 4.902**	**- 6.080**	**- 7.604**
Waarvan structureel	*- 984*	*- 1.211*	*- 3.754*	*- 5.489*	*- 7.492*
Waarvan incidenteel	-	*- 4.886*	*- 1.148*	*- 591*	*- 112*
Saldo PPN 2023-2027	**- 546**	**1.658**	**1.943**	**- 5.171**	**- 8.872**

+ = voordeel

Bij de berekening van het meerjarig saldo van voorliggende tabel is onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele inkomsten en uitgaven (I/S). Onder 'incidenteel' vallen de uitgaven en inkomsten met een eenmalig karakter en een looptijd van maximaal drie jaar. De incidentele uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar, met uitzondering van nieuwe incidentele uitgaven in het lopend jaar (2023).

Het financieel beeld is grillig en de onzekerheden zijn groot. De komende jaren ziet het beeld er nog positief uit, maar vanaf 2026 duiken we flink de 'min' in. Net als alle andere gemeenten worden we geconfronteerd met fors lagere inkomsten van het rijk vanaf 2026. En dat zien we terug in de cijfers.

Zonder 'financieel ravijn' hadden we een sluitend meerjarenperspectief kunnen aanbieden (afgeronde bedragen):

Bedragen x € 1.000

	2026	2027
Saldo PPN 2023-2027	- 5.200	- 8.900
Geen 'ravijn' / volledige compensatie door het rijk	+ 7.000	+ 12.000
Fictief saldo PPN 2023-2027	***1.800***	***3.100***
Saldo PPN 2023-2027	- 5.200	- 8.900
Minimaal 75% compensatie door het rijk	+ 5.300	+ 9.000
Fictief saldo PPN 2023-2027	***100***	***100***

+ = voordeel

Ter illustratie hebben we in bovenstaande tabel eveneens in beeld gebracht waar we in 2026 en 2027 op uit zouden komen als het rijk zou besluiten het 'ravijn' niet volledig te compenseren, maar wel voor minimaal 75%. Ook dan zouden we nu een sluitend meerjarenperspectief kunnen presenteren.

Wij vertrouwen erop dat de onderhandelingen tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het kabinet zullen leiden tot een substantieel bedrag aan structurele compensatie of verruiming van het belastinggebied. Wij durven ermee te rekenen dat de uitkomst minimaal 75% is. De Voorjaarsnota 2023 van het rijk laat echter een ander beeld zien (zie paragraaf 3.4). Als dat het definitieve beeld zou zijn, betekent dat voor ons nog steeds een flink negatief effect. We wachten de meicirculaire – gebaseerd op de voorjaarsnota – af en volgen de onderhandelingen tussen VNG en rijk op de voet om te bepalen wat onze positie voor de begroting wordt.

Aangenomen moties en amendementen:

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2023-2026 heeft uw raad drie amendementen aangenomen:

1. Het harmoniseren van de tegemoetkoming jeugdsport- en volwassenenfonds bij deelname activiteiten tot een bedrag van € 225 en dit te dekken uit het saldo van de programmabegroting (bestuursprogramma Samenredzaam);
2. Toevoegen van een aanvullende doelstelling 'Actieprogramma vitale ouderen' (bestuursprogramma Samenredzaam);
3. Toevoegen van een aanvullende actie voor 2023, namelijk het onderzoeken van de klanttevredenheid van de dienstverlening vergunningverlening/ruimtelijke ordening (bestuursprogramma Financiën en dienstverlening).

Alleen het eerstgenoemde amendement heeft financiële consequenties (zie tabel 1). De inhoudelijke toevoegingen in relatie tot de andere twee amendementen zijn verwerkt in hoofdstuk 2.

Diverse informatienota's:

Na het vaststellen van de Programmabegroting 2023-2026 heeft u diverse informatienota's ontvangen die in voorliggende PPN zijn verwerkt. De informatienota voor de septembercirculaire van het gemeentefonds heeft uw raad al voor de begrotingsbehandeling ontvangen, maar deze is zoals gebruikelijk niet verwerkt in de begroting.

Tabel 2: Diverse informatienota's, bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	I/S	2023	2024	2025	2026	2027
Diverse informatienota's gemeentefonds:						
Informatienota 11 oktober 2022 (septembercirculaire gemeentefonds 2022)	S	2.766	2.336	401	1.974	- 1.909
Verrekening stelpost 2026 (doortrekken accres 2025)	S	-	-	-	- 2.345	-
Verrekening stelpost Omgevingswet	S	- 500	- 500	- 450	- 350	-
Verrekening stelpost Compensatie Jeugdzorg	S	-	- 625	475	730	730
Informatienota 24 januari 2023 (decembercirculaire GF 2022)	S	- 527	- 579	- 580	- 582	- 582
Totaal informatienota's		**1.739**	**632**	**- 154**	**- 573**	**- 1.761**
Waarvan structureel		*1.739*	*632*	*- 154*	*- 573*	*- 1.761*
Waarvan incidenteel		-	-	-	-	-

+ = voordeel

Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 25 april 2023

De financiële gevolgen van de besluiten tot en met de raadsvergadering van 25 april 2023 zijn verwerkt in deze nota:

Tabel 3: Raadsbesluiten, bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	I/S		2023	2024	2025	2026	2027
Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 25 april 2023:							
20/12/22: Voordeel opbrengst OZB	S	-	199	199	199	199	199
14/02/23: Noodhulp Turkijke en Syrië (€ 1 per inwoner)	I	-	- 45	-	-	-	-
04/04/23: Uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid (stelpost)	I	-	- 851	-	-	-	-
Specifieke uitkering 'Uitvoeringsmiddelen klimaat en energie'	*I*	-	*851*	-	-	-	-
25/04/23: Herinrichting Tukseweg in Tuk, fase 3	S	- 210	- 13	- 12	- 12	- 12	- 12
Eenmalige lasten	I		99	-	-	-	-
Totaal raadsbesluiten		**- 210**	**240**	**186**	**186**	**186**	**187**
Waarvan structureel			*186*	*186*	*186*	*186*	*187*
Waarvan incidenteel			*54*	-	-	-	-

+ = voordeel

Autonome ontwikkelingen

Met autonome ontwikkelingen bedoelen we ontwikkelingen die onontkoombaar zijn en waar we geen invloed op hebben. De autonome ontwikkelingen zijn in onderstaande tabel gespecificeerd, onderverdeeld naar mee- en tegenvallers.

Tabel 4a: Autonome ontwikkelingen (meevallers), bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
Meevallers:						
Sociale lasten en premies 2023	-	554	554	554	554	554
Extra inkomsten OZB a.g.v. areaaluitbreiding	-	-	42	42	42	42
Prijscompensatie inkomsten (2,4%)	-	-	314	314	314	314
AU gemeentefonds: compensatie lonen en prijzen (stelpost)	-	-	3.195	3.195	3.208	3.208
AU gemeentefonds: hoeveelheidsverschillen	-	-	287	213	202	181
Totaal meevallers	**-**	**554**	**4.392**	**4.317**	**4.320**	**4.298**
Waarvan structureel		*554*	*4.392*	*4.317*	*4.320*	*4.298*
Waarvan incidenteel		-	-	-	-	-

+ = voordeel

Een aantal posten lichten we hieronder toe.

Sociale lasten en premies 2023

In 2023 stijgt de premie die we als werkgever betalen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) voor het ouderdomspensioen (van 25,9% naar 27,9%). Toch daalt de premie die we moeten afdragen aan het ABP, omdat de zogenaamde VPL-premie[6] (3,0% van het salaris) komt te vervallen. Per saldo levert dit een structurele meevaller op vanaf 2023.

Prijscompensatie inkomsten (2,4%)

Zie paragraaf 4.4.

AU gemeentefonds: compensatie lonen en prijzen (stelpost)

Op basis van de septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds wordt voor 2024 en volgende jaren een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds voor loon- en prijsontwikkelingen verwacht. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2024-2027 worden de werkelijke bedragen op basis van de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds berekend en toegevoegd.

[6] De afkorting VPL is afkomstig van de Wet VPL (Wet aanpassing fiscale behandeling VUT- en prepensioenregelingen en introductie levensloopregelingen).

Tabel 4b: Autonome ontwikkelingen (tegenvallers), bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
Tegenvallers:						
Nieuwe CAO gemeentepersoneel 2023 (i.r.t. beschikbare bedragen op een stelpost)	-	- 2.534	- 2.535	- 2.535	- 2.535	- 2.535
Verrekening met stelpost 'Indexatie lonen en sociale lasten 2023 (3,3%)'	-	1.028	1.013	1.004	1.002	1.002
Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) o.b.v. nieuwe CAO gemeentepersoneel	-	-	- 50	- 150	- 265	- 190
Tegemoetkoming arbeidsongeschiktheidsverzekering o.b.v. nieuwe CAO gemeentepersoneel	-	-	- 50	- 50	- 50	- 50
Storting in de (nieuwe) voorziening spaarverlof	-	- 395	- 395	- 395	- 395	- 395
Stelpost: indexatie lonen en sociale lasten 2024 (4,7%)	-	-	- 1.630	- 1.615	- 1.600	- 1.575
Prijscompensatie uitgaven (2,4%)	-	-	- 678	- 676	- 706	- 705
Indexering van contracten 2023 in het sociaal domein	-	- 200	- 200	- 200	- 200	- 200
Indexering Jeugdzorg (4%)	-	-	- 600	- 600	- 600	- 600
Indexering WMO (4%)	-	-	- 450	- 450	- 450	- 450
Indexering leerlingenvervoer (4%)	-	-	- 50	- 50	- 50	- 50
Indexering voor WMO aanpassingen	-	- 250	- 250	- 250	- 250	- 250
Areaaluitbreiding, extra uitgaven (openbare verlichting, plantsoenen en wegen)	-	-	- 61	- 61	- 61	- 61
Nieuw inkoopmodel RSJ inkoopmodel Jeugdzorg	-	- 1.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000
In- en uitstroom Jeugdzorg (o.b.v. prognosemodel)	-	300	1.200	-	- 400	- 300
Demografie WMO	-	-	- 100	- 100	- 100	- 100
Vrijval budget: achterstandsbestrijding	-	150	150	150	150	150
Vrijval budget: WMO vervoer	-	250	250	250	250	250
Vrijval budget: WMO begeleiding	-	200	200	200	200	200
Vrijval budget: leerlingenvervoer	-	50	50	50	50	50
Vrijval budget: beschermd wonen	-	300	-	-	-	-
Vrijval budget: schuldhulpverlening	-	50	-	-	-	-
Aanpassen jaarschijf 2027 (bermen)	- 637	-	-	-	-	- 38
Aanpassen jaarschijf 2027 (levensduurverlengende maatregelen)	- 43	-	-	-	-	- 3
Aanpassen jaarschijf 2027 (routekaart energieneutraal maatschappelijk vastgoed 2050)	- 400	-	-	-	-	- 22
Aanpassen jaarschijf 2027 (bruggen)	- 341	-	-	-	-	- 15
Aanpassen jaarschijven 2025 t/m 2027 (oeverconstructies)	- 499	-	-	- 7	- 14	- 21
Aanpassen jaarschijf 2027 (jachthavens)	- 95	-	-	-	-	- 4
Totaal tegenvallers	**- 2.014**	**- 2.051**	**- 5.186**	**- 6.485**	**- 7.024**	**- 6.912**
Waarvan structureel		*- 2.401*	*- 5.186*	*- 6.485*	*- 7.024*	*- 6.912*
Waarvan incidenteel		*350*	-	-	-	-

+ = voordeel

Een aantal posten is hieronder toegelicht.

Nieuwe CAO gemeentepersoneel 2023 (i.r.t. beschikbare bedragen op een stelpost)
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft met de gezamenlijke bonden een akkoord voor een nieuwe 'Cao Gemeenten 2023' afgesloten. Deze is van toepassing voor werknemers in dienst bij gemeenten en aangesloten gemeentelijke organisaties en geldt voor één jaar[7]. De financiële gevolgen van de nieuwe cao zijn verwerkt in voorliggende PPN. Voor 2023 zijn we in de Programmabegroting 2023-2026 uitgegaan van een looncompensatie van 3,3%. Dit percentage is bepaald op basis van de raming van het CPB uit het voorjaar van 2023, conform de systematiek die is vastgelegd in onze 'Kadernota financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018'.

Gemeenteambtenaren gaan er in de nieuwe cao gemiddeld 9% op vooruit. In de laagste salarisschalen is de plus ruim 13%. In de hoogste salarisschalen (vanaf schaal 11) blijft de loonstijging beperkt tot zo'n 7%. De gemiddelde loonstijging op basis van de nieuwe cao ligt ruim boven het percentage van 3,3% waarmee we vorig jaar hebben gerekend. Gevolg is dat de gereserveerde bedragen ontoereikend zijn om de nieuwe cao te kunnen bekostigen.

Storting in (nieuwe) voorziening spaarverlof
In de nieuwe CAO is het spaarverlof ingevoerd. Medewerkers kunnen verlof sparen tot maximaal 3.600 uur, bijvoorbeeld voor een sabbatical, langdurig verlof of eerder pensioen. Onlangs (januari 2023) heeft de commissie BBV[8] voorgeschreven dat er een voorziening moet worden ingesteld voor dit spaarverlof en verlofstuwmeren vanuit het bovenwettelijk verlof. Bovenwettelijk verlof is verlof dat maximaal 5 jaar mag worden opgespaard.

[7] De nieuwe Cao loopt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024.
[8] BBV staat voor Besluit Begroting en Verantwoording.

Stelpost: indexatie lonen en sociale lasten 2024 (4,7%)
Zie paragraaf 4.3.

Prijscompensatie 2,4% uitgaven en inkomsten
Zie paragraaf 4.4.

Indexering Jeugdzorg, WMO, leerlingenvervoer (4%)
De gemeente heeft lopende contracten met verschillende zorgaanbieders (onder andere voor de WMO en Jeugdvoorzieningen). Deze contracten houden zich veelal aan de NZA (Nederlandse Zorg Autoriteit) index. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde index van 4% in plaats van de prijsindex van 2,4% die wij zelf als gemeente hanteren voor 2024 (zie paragraaf 4.4).

Nieuw inkoopmodel RSJ inkoopmodel Jeugdzorg
Het project 'doorontwikkeling inkoop Jeugdhulp' is er op gericht om de inkoop Jeugdhulp te vernieuwen en ondersteunend te laten zijn aan de regionale en lokale transformatie Jeugd. De oorspronkelijke planning van het project is twee keer een jaar uitgesteld. In januari 2020 door corona en in 2021 doordat aanbieders en gemeenten geen overeenstemming konden bereiken over de tarieven. De aanbesteding is uiteindelijk eind 2022 afgerond.

Het RSJ heeft medio maart 2022 een impactanalyse opgesteld en berekende een structureel nadeel voor de gemeente Steenwijkerland van € 350.000. Dit nadeel is in de PPN 2022-2026 verwerkt. Het RSJ heeft eind september 2022 de impactanalyse herberekend wat resulteert in een aanvullend nadeel voor Steenwijkerland.

Inmiddels zijn de eerste tariefsomzettingen voor 2023 verwerkt. De tariefsaanpassingen zijn verschillend maar fors van omvang. De toename van de zorgtarieven variëren tussen de 8% en 30%. Hiermee wordt de geactualiseerde impactanalyse van het RSJ werkelijkheid. De financiële impact op basis van de omzettingen ziet er zorgwekkend uit. Daarnaast geven consulenten van onze toegang aan dat het nieuwe inkoopmodel (momenteel) leidt tot zwaardere intensiteit aan zorglevering en daardoor hogere kosten. Vooralsnog wordt een structureel nadeel van € 1 miljoen verwacht met ingang van het jaar 2023.

Financiële mutaties
In bijlage 6.1 zijn de structurele en incidentele budgetafwijkingen voor het begrotingsjaar 2023 vermeld en van een nadere toelichting voorzien.

Bestedingsplan 2024-2027
Het bestedingsplan 2024-2027 is toegelicht in bijlage 6.2.

3.3. Ontwikkeling reservepositie

Alle voorstellen in voorliggende PPN leiden samen tot een verslechtering van onze vermogenspositie met € 6,7 miljoen tot en met 2027. Zoals eerder is vermeld, komen de incidentele uitgaven die verband houden met de budgetafwijkingen 2023 zoals opgenomen in bijlage 6.1. niet ten laste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar. Mutaties in het lopend jaar komen namelijk ten laste van het begrotingssaldo.

De jaarrekening 2022 van de gemeente Steenwijkerland laat een positief saldo van € 3,7 miljoen zien. In de jaarrekening wordt voorgesteld om daarvan een bedrag van € 2,1 miljoen toe te voegen aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar.

Alle genoemde mutaties leiden tot het volgende beeld voor de ontwikkeling van onze vermogenspositie:

Tabel 5: Ontwikkeling reservepositie

PPN 2023-2027 (incidentele uitgaven vanaf 2024)	€ -6.738.102
Resultaat jaarrekening 2022	€ 2.076.000
Totaal mutatie Algemene Reserve vrij besteedbaar	**€ 4.662.102**

+ = verbetering

Hoe de Algemene Reserve vrij besteedbaar zich de komende jaren daadwerkelijk gaat ontwikkelen, valt moeilijk te voorspellen. De financiële vooruitzichten zijn onzeker. We zien een grillig meerjarig begrotingsbeeld, wat kan leiden tot aanvullende onttrekkingen. Tegelijkertijd zijn de begrotingssaldi voor 2024 en 2025 juist positief, waardoor we in die jaren mogelijk financiële middelen kunnen toevoegen aan de reserve.

3.4. Vooruitblik Programmabegroting 2024-2027

Voorjaarsnota rijk / Meicirculaire gemeentefonds 2023

Op 28 april 2023 heeft het kabinet de Voorjaarsnota 2023 gepubliceerd. De Voorjaarsnota geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren.

Voor gemeenten zijn de volgende onderwerpen van belang:

1. Vooruitlopend op een nieuwe financieringssystematiek vanaf 2026 heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 in 2026 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Het kabinet heeft in de Voorjaarsnota 2023 aangekondigd dat dit bedrag vanaf 2027 structureel beschikbaar komt.
2. In de Voorjaarsnota 2023 is besloten om het gemeentefonds voor de volume ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028.
3. In de Najaarsnota 2022 heeft het kabinet aangekondigd een extra prijsbijstelling over 2022 uit te keren in verband met de uitzonderlijke prijsstijgingen voor 2022. Nu is in de Voorjaarsnota 2023 aangekondigd dat gemeenten een extra tranche prijsbijstelling 2022 vanaf 2023 van *slechts* € 127 miljoen structureel ontvangen. Dit is minder dan de aankondiging van € 300 miljoen voor de loon- en prijsbijstelling in de Najaarsnota 2022.

Over de precieze financiële gevolgen van de Voorjaarsnota worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds. Hiervoor zullen we een informatienota opstellen.

Daarnaast hebben het rijk en de VNG op 18 april dit jaar laten weten dat een financieel principeakkoord bereikt is voor de Hervormingsagenda Jeugd. Eén van de financiële afspraken in het principeakkoord is dat de huidige besparingsreeks van € 374 miljoen voor 2023, € 463 voor 2024,

€ 563 voor 2025 voor 2023 tot en met 2025 bevroren is op het niveau van € 374 miljoen. We gaan er vooralsnog vanuit dat de afspraken budgettair neutraal zullen uitwerken voor de gemeenten.

Gemeenschappelijke regelingen

Van onderstaande gemeenschappelijke regelingen hebben we de begrotingen voor 2024 ontvangen:

- GGD IJsselland;
- Veiligheidsregio IJsselland;
- Omgevingsdienst IJsselland.

Deze begrotingen zullen nog voor de raadsbehandeling van de PPN aan u worden aangeboden. Uit de drie begrotingen blijkt dat de bijdrage voor de deelnemende gemeenten vanaf het jaar 2024 omhoog gaat. Dat geldt dus ook voor onze gemeente. In totaal gaat het om een extra structurele bijdrage van € 540.000. Hier is in deze voorliggende PPN nog geen rekening mee gehouden. In onderstaande tabel wordt per instantie de hogere bijdrage van de gemeente Steenwijkerland weergegeven:

	2024 tot en met 2027
GGD IJsselland	- € 230.000
Veiligheidsregio IJsselland	- € 223.000
Omgevingsdienst IJsselland	- € 87.000
Totaal	**- € 540.000**

+ = verbetering

Ontwikkelingen Oekraïneopvang

Inmiddels worden er al ruim een jaar Oekraïense vluchtelingen in Nederland opgevangen door gemeenten en particulieren. Omdat een einde aan de oorlog in Oekraïne nog niet in zicht is, is de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) inmiddels verlengd tot maart 2024. Wij vangen binnen onze gemeentelijke opvanglocaties 305 ontheemden op (stand van zaken 1 april 2023). Daarnaast worden er door particulieren in onze gemeente ongeveer 150 Oekraïense ontheemden opgevangen.

De kosten voor deze opvang bedragen voor 2023 rond de € 7,7 miljoen (stand van zaken 1 april 2023). Het rijk vergoedt de gemaakte kosten voor de gemeentelijke opvang op basis van een normvergoeding of, indien de kosten boven de normvergoeding uitkomen, de feitelijke kosten. In tegenstelling tot vorig jaar ziet het er nu naar uit dat de totale kosten gemiddeld onder de normvergoeding uitkomen. Het is hierbij de vraag of wij, omdat we in 2022 gebruik hebben gemaakt van de feitelijke kostenvergoeding ook de normvergoeding kunnen declareren. Deze vraag is uitgezet en wij verwachten u hierover in de Najaarsnota 2023 te informeren.

4. Kaders Programmabegroting 2024-2027

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2024-2027 opgenomen. De financiële vertaling van een deel van deze kaders is reeds meegenomen in voorliggende PPN. De kaders zijn gebaseerd op de door uw raad vastgestelde 'Kadernota Financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018'[9].

4.2. Kaders

Onderstaand treft u de kaders aan voor o.a. de prijs- en loonindexcijfers en de te hanteren rekenrente. De met een (*) aangegeven onderdelen zijn reeds verwerkt in de perspectiefnota.

Tabel 6: Kaders voor de Programmabegroting 2024-2027

Omschrijving	**Kader**
Raadsbesluiten	t/m de raadsvergadering van 25 april 2023
Lonen (incl. sociale lasten) (*)	4,7%
Prijsinflatie inkomstenbudgetten (*)	2,4%
Prijsinflatie uitgavenbudgetten (*)	2,4%
Prijsinflatie grondexploitatie uitgavenbudgetten	3,0%
Prijsinflatie grondexploitatie inkomstenbudgetten	1,5%
Rente grondexploitaties	0,75%
Rekenrente (omslagpercentage)	1,0%
Marktrente (*)	3,0%
Prijsinflatie verstrekte subsidies (*)	2,4%
Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten (*)	2,4%
Areaaluitbreiding wegen en wegmeubilair, openbare verlichting en openbaar groen	175 woningen
Tarief 2024 voor het prestatiecontract	€ 98
Aantal woonruimten per 1-1-2023 (geraamde groei 2023)	20.443 (175)
Aantal inwoners per 1-1-2023 (geraamde groei 2023)	45.370 (320)
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds (*)	Septembercirculaire 2022, Decembercirculaire 2022 *NB de Meicirculaire 2023 verschijnt eind mei/begin juni 2023. Wij zullen uw raad daarover via een afzonderlijke informatienota over informeren.*

4.3. Loonkostenontwikkelingen

De huidige Cao Gemeenten loopt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. Voor 2024 wordt op basis van de actuele ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) uitgegaan van een stijging van de lonen en sociale lasten van 4,7%[10].

[9] Laatst gewijzigd op 14 december 2021.
[10] Prijs overheidsconsumptie beloning werknemers (Kerngegevenstabel 2021-2024, Centraal Economisch Plan, CPB, maart 2023).

4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen

Voor de uitgaven- en inkomstenbudgetten in 2024 gaan we uit van een prijsindexatie van 2,4%. Dit percentage is overeenkomstig de meest actuele index 'prijscompensatie voor intermediair verbruik' van het Centraal Planbureau (CPB)[11].

In de 'Kadernota financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018' is de systematiek als volgt vastgelegd:

- *P.10: De prijsontwikkelingen worden bepaald aan de hand van de gegevens van het Centraal Planbureau (CPB). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de ontwikkeling van het prijsindexcijfer voor intermediair verbruik, zoals deze jaarlijks door het CPB wordt gepubliceerd.*
- *P. 11: De berekening van de prijsontwikkeling wordt bepaald aan de hand van de gegevens van het CPB. Hierbij wordt gekeken naar de prijscompensatie voor intermediair verbruik. Indien het prijsindexcijfer voor enig jaar nog niet bekend is, wordt het meest recente, wel bekende prijsindexcijfer voor intermediair verbruik genomen.*

Het prijsindexcijfer cijfer van 2,4% hanteren we zowel voor de inkomsten- als uitgavenbudgetten, tenzij er bijvoorbeeld andere contractuele afspraken zijn gemaakt, bijvoorbeeld met aanbieders in het sociaal domein. Deze afspraken zijn veelal in regionaal verband gemaakt. Zo hebben we in voorliggende PPN voor het sociaal domein voor 2024 gerekend met een prijscompensatie van 4% (zie tabel 4b in hoofdstuk 3).

4.5. Prijsinflatie grondexploitatie

Voor de gemeentelijke grondexploitaties wordt een afwijkend percentage gehanteerd voor zowel de kosten- als de opbrengstenkant.

Kostenstijging

In de gemeente Steenwijkerland is het gebruikelijk om de parameter kostenstijging te baseren op het langjarig gemiddelde van de GWW-index (Grond, Weg- en Waterbouw). Deze index wordt toegepast op basis van de 'bouwkostenindex', een reeks gebaseerd op de directe kosten voor arbeid, materieel en materiaal.

In de Programmabegroting 2023-2026 hebben zijn we voor 2023 voor de grondexploitaties uitgegaan van een kostenstijging van 2,0%. Per 1 januari 2023 hebben wij de kosten geïndexeerd met 6,5% en voor 2023 houden wij nu rekening met een kostenstijging van 3,5%.

De gemiddelde GWW-index over de afgelopen 10 jaar bedraagt 2,4% (zie tabel 7).

Tabel 7: GWW-index, procentuele mutatie t.o.v. van voorgaande jaar (%)[12]

Jaar	Jaarmutatie GWW-index (%)
2013	1,7%
2014	2,0%
2015	1,0%
2016	1,2%
2017	2,3%

[11] Prijs intermediair verbruik (Kerngegevenstabel 2021-2024, Centraal Economisch Plan, CPB, maart 2023).

[12] Er is rekening gehouden met het aandeel/belang van de individuele indexen van de verschillende productgroepen in het bouw- en woonrijp maken van een gemiddeld woningbouwproject.

2018	3,5%
2019	1,4%
2020	2,6%
2021	2,2%
2022	7,2%
Gemiddelde 2013 t/m 2022 (10-jaarsgemiddelde)	2,5%

Voor de komende begrotingsperiode (meerjarenbegroting 2024-2027) houden we rekening met een kostenindex van 3% (2024) en 2% (2025 en verder).

Opbrengstenstijging

Er is in Nederland geen database beschikbaar waarin de prijsontwikkeling van bouwgrond wordt bijgehouden. In de gemeente Steenwijkerland wordt de parameter opbrengstenstijging gewoonlijk gebaseerd op het langjarig gemiddelde van de Consumentenprijsindex (CPI) van het CBS.

Op dit moment hanteren we in de grondexploitaties een parameter opbrengstenstijging van 1,5%. Het gemiddelde van de CPI in de afgelopen 10 jaar bedraagt circa 2,4% (zie tabel 8).

Tabel 8: Consumentenprijzen; prijsindex (2015=100)[13]

Jaar	CPI	Jaarmutatie CPI (%)
2013	98,4	2,5%
2014	99,4	1,0%
2015	100,0	0,6%
2016	100,3	0,3%
2017	101,7	1,4%
2018	103,4	1,7%
2019	106,2	2,6%
2020	107,5	1,3%
2021	110,4	2,7%
2022	121,4	10,0%
Gemiddelde 2013 t/m 2022 (10-jaarsgemiddelde)		2,4%

Voor de komende begrotingsperiode (MBG 2024-2027) wordt de parameter opbrengstenstijging van 1,5% geconsolideerd.

4.6. Rente

De rekenrente (omslagpercentage) is gebaseerd op de te betalen minus te ontvangen rente in een jaar gedeeld door 1% van de boekwaarde van de investeringen per 1 januari van het desbetreffende jaar. Voor het aantrekken van langlopende geldleningen voor de financiering van de geraamde investeringen en toekomstige investeringen (bestedingsplan) wordt een marktrente van 3,0% gehanteerd. Het totaal benodigde rentebedrag wordt herrekend en opgenomen in de programmabegroting op basis van het bestedingsplan dat op dat moment voorligt aan de raad ter vaststelling.

[13] Bron: CBS Statline.

4.7. Loon- en prijsinflatie subsidies

In vele gevallen kennen gesubsidieerde instellingen voor hun producten eenzelfde kostenopbouw als gemeenten. De bekostiging van deze producten vindt (deels) plaats door gemeenten in de vorm van een subsidie. Hiervoor wordt de gemeente niet afzonderlijk gecompenseerd in het accres van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Compensatie van de gesubsidieerde instellingen vindt normaliter plaats overeenkomstig het door de gemeente gehanteerde percentage voor prijsstijgingen. Voor 2023 wordt voor te verstrekken subsidies een loon- en prijsinflatiepercentage gehanteerd van 2,4%.

4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten

Voor gemeentelijke belastingen en rechten wordt dezelfde prijsindex als voor exploitatiebudgetten gehanteerd. Voor 2024 komt dit uit op 2,4%.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing worden wijzigingen in de kosten verhaald door de betreffende tarieven dienovereenkomstig aan te passen (gesloten huishouding). Om grote tariefschommelingen te voorkomen, maken we gebruik van de egalisatievoorziening reiniging en de egalisatievoorziening riolering. De tarieven voor afval en riool in 2024 zijn op dit moment niet bekend. In de Programmabegroting 2024-2027 zullen we de precieze kosten voor uw raad inzichtelijk maken en een voorstel doen voor de daarvan afgeleide tarieven in 2024.

4.9. Tarief 2023 voor het prestatiecontract

Met het prestatiecontract kunnen interne uren worden doorbelast aan projecten. In april 2017 heeft de raad besloten het prestatiecontract te beperken tot de investeringen in gesloten huishoudingen, de grondexploitaties en de subsidiabele projecten voor zover de toegerekende uren van deze projecten subsidiabel zijn. Reden is dat door veranderde regelgeving (BBV) de exploitatiebegroting voor een steeds groter deel zou worden belast met kosten voor interne uren als het prestatiecontract volledig zou zijn gehandhaafd. Jaarlijks wordt het uurtarief opnieuw berekend door rekening te houden met de stijging van de loonkosten. Voor 2023 wordt een tarief van € 94 gehanteerd. Als rekening wordt gehouden met een stijging van de loonkosten met 4,7%, komt het tarief voor 2024 uit op afgerond € 98.

4.10. Groei aantal woningen

Op basis van de kadernota mag bij de rioolrechten, de afvalstoffenheffing, het huishoudelijk afval en de onroerende-zaakbelastingen rekening worden gehouden met de groei van het aantal woningen in 2023. Er wordt rekening gehouden met een gemiddelde groei van 175 woningen, gebaseerd op de ‘Woonagenda Steenwijkerland 2022-2026’. Conform de Woonagenda bedraagt de lokale behoefte over de periode 2021-2031 in totaal 1.735 woningen, waarvan 1.435 koopwoningen en 300 huurwoningen. Gemiddeld komt de jaarlijkse groei dan uit op 175 woningen. Dit is een voorzichtige raming, aangezien de ambitie is om een versnelling aan te brengen in het aantal te bouwen woningen: De komende vijf jaar moeten gemiddeld jaarlijks 230 woningen worden gerealiseerd.

4.11. Groei aantal inwoners

Per 1-1-2023 heeft de gemeente Steenwijkerland 45.370 inwoners. Ten opzichte van de stand 1-1-2022 zien we een toename van 629 inwoners. De gemiddelde groei over de laatste 5 jaar komt uit op 320 inwoners. Voor 2023 wordt dit aantal als raming gehanteerd.

5. Te nemen besluiten

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van:
    a) De voortgangsinformatie over het begrotingsjaar 2023, inclusief de kansen en uitdagingen zoals vermeld in hoofdstuk 2;
    b) Het financieel beeld zoals weergegeven in hoofdstuk 3;
    c) Het bestedingsplan 2024-2027 zoals opgenomen in bijlage 6.2.

2. In te stemmen met:
    a) De begrotingspositie zoals weergegeven in hoofdstuk 3.2 voor zover het de jaarschijf 2023 betreft;
    b) De budgetafwijkingen zoals opgenomen in bijlage 6.1;
    c) De Programmabegroting 2023-2026 overeenkomstig 2a en 2b te wijzigen;
    d) De kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2024-2027 zoals opgenomen in hoofdstuk 4;
    e) Het saldo van de jaarschijven 2024 t/m 2027 zoals opgenomen in hoofdstuk 3.2 te betrekken bij de samenstelling van de Programmabegroting 2024-2027.

3. Voor 2023 een krediet beschikbaar te stellen van in totaal € 675.000 voor:
    a) 'Reconstructie fietspad Wanneperveen' van € 110.000;
    b) 'Leefbaar Giethoorn deal' van € 330.000;
    c) 'Investering bus begraafteam' van € 10.000;
    d) 'Investering Case Tractor' van € 20.000;
    e) 'Investering veegvuil auto' van € 20.000;
    f) 'Investeringen tractie rioolvoertuigen' van € 185.000.

6. Bijlagen Perspectiefnota 2023-2027

6.1. Budgetafwijkingen voor 2023

In deze paragraaf treft u de budgetafwijkingen of financiële mutaties voor het jaar 2023 aan, inclusief de doorwerking naar latere jaren. De toelichting op deze afwijkingen vindt u na de presentatie van de totaaltabel.

Totaaloverzicht met budgetafwijkingen (bedragen x € 1.000)						
Financiële mutaties:						
Werk en economie	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
Leefbare steden en kernen						
Financiën en dienstverlening						
Totaal financiële mutaties	**-750**[14]					
Waarvan structureel						
Waarvan incidenteel		*- 954*	*- 236*	*- 236*		

\+ = voordeel

[14] Van dit bedrag heeft € 75.000 betrekking op een investering in 2024 voor ANWB bewegwijzering (zie financiële mutatie F 6.7).

Woningbouw

Woningbouw (bedragen x € 1.000):	I/S	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
F 1.1 Voorbereidingskrediet woningbouw Wanneperveen	I	-	- 40	-	-	-	-
F 1.2 Tijdelijke standplaatsen woonwagenbewoners	I	-	- 78	-	-	-	-
Totaal 'Woningbouw'		**-**	**- 118**	**-**	**-**	**-**	**-**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 1.1: Voorbereidingskrediet woningbouw Wanneperveen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor het opzetten van een grondexploitatie in Wanneperveen wordt een voorbereidingskrediet aangevraagd van € 40.000. Dit betreft: • Natuuronderzoek € 10.000 • Stedenbouwkundige € 8.000 • Opstellen bestemmingsplan € 22.000
Wat zijn de oorzaken?	Voorafgaand aan de besluitvorming moeten externe kosten gemaakt worden voor verdere uitwerking van de plannen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Realiseren van (starters-)woningen. Binnen de grondexploitatie is ook ruimte gereserveerd voor het bouwen van een nieuwe school.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Buiten inhuur van € 40.000 worden de werkzaamheden uitgevoerd door eigen personeel
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er ontstaat een tekort van € 40.000 indien geen grondexploitatie wordt opgestart
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Verplaatsing van een school naar de nieuwbouwlocatie

Financiële mutatie nr. F 1.2 : Tijdelijke standplaatsen woonwagenbewoners	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een bedrag van € 77.500 nodig voor de aanleg van tijdelijke standplaatsen voor woonwagenbewoners aan de Verlaatseweg.
Wat zijn de oorzaken?	Vorig jaar hebben enkele jonge woonwagenbewoners een vergunning aangevraagd om tijdelijk 5 woonwagens te plaatsen aan de Parallelweg. Een vergelijkbaar verzoek komt er aan vanuit de Verlaatseweg. Ten aanzien van het straatwerk aan de Parallelweg is hiervoor binnen wegen geld gereserveerd, echter voor de Verlaatseweg niet. Voor de aanleg van riolering aan de Parallelweg zal gebruik worden gemaakt van het werkbudget woningbouw. Ten aanzien van de riolering voor de Verlaatseweg is nog geen geld geregeld.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	In de Programmabegroting 2023-2027 is als actie benoemd de realisatie voor specifieke doelgroepen zoals standplaatsen voor de huisvesting van woonwagenbewoners.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig nadeel van € 77.500.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	We komen per saldo eenmalig € 77.500 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De tijdelijke plekken zijn voorloper van een definitieve invulling. Materialen die we nu gebruiken kunnen (deels) ook bij een definitieve invulling hergebruikt worden.

Werk en economie

Voor het bestuursprogramma ‘Werk en economie’ is geen sprake van financiële mutaties.

Werk en economie (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
Geen financiële mutaties		-	-	-	-	-	-
Totaal 'Werk en economie'		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

+ = voordeel

Samenredzaam

Samenredzaam (bedragen x € 1.000):		I/S	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
F 3.1	Stijging wettelijk minimumloon (NoordWestGroep)	I	-	- 237	-	-	-	-
F 3.2	Sociaal werk aanbesteding	I	-	*- 25*	-	-	-	-
F 3.3	Vitaal ouder worden	I	-	- 50	-	-	-	-
	Specifieke uitkering 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA)	*I*	-	*50*	-	-	-	-
F 3.4	Toegang beschermd wonen	I	-	- 85	-	-	-	-
F 3.5	Jeugdconsulenten bij huisartsen	S	-	- 42	- 85	- 85	- 85	- 85
	Vrijvallend budget (o.a. minder specialistische inzet Jeugd GGZ)	*S*	-	*20*	*40*	*40*	*140*	*190*
F 3.6	Gedragskundige WMO en Jeugd	S	-	- 53	- 105	- 105	- 105	- 105
	Vrijvallend budget (gedragswetenschapper en individuele begeleiding WMO)	*S*	-	*30*	*60*	*60*	*160*	*210*
F 3.7	Onderzoek lectoraat inzet jeugdconsulenten bij huisartsenpraktijken	I	-	- 25	-	-	-	-
F 3.8	Zorg en onderwijs	I	-	- 186	-	-	-	-
	Specifieke uitkering Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	*I*	-	*186*	-	-	-	-
F 3.9	Extra ondersteuning statushouders Oude Wet inburgering	I	-	- 50	-	-	-	-
F 3.10	Terugvordering uitkeringen	S	-	- 75	- 75	- 75	- 75	- 75
F 3.11	Regenboogbeleid 'onbeperkt jezelf zijn'	I	-	- 20	-	-	-	-
	Dekking bestaand budget WMO	*I*	-	*20*	-	-	-	-
F 3.12	Opheffen stelpost aan de inkomstenkant voor de BUIG	S	-	- 336	- 336	- 336	- 336	- 336
	Lager aantal uitkeringen voor de Participatiewet en IOA	S	-	328	328	328	328	328
Totaal 'Samenredzaam'			**-**	**- 550**	**- 173**	**- 173**	**27**	**127**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 3.1: Stijging wettelijk minimumloon (NoordWestGroep)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Per 1 januari 2023 is het wettelijk minimumloon met 10,15% verhoogd. Naast de stijging van inflatie is dit niet op te lossen binnen de reguliere begroting van de NoordWestgroep en ontstaat er een tekort. Dit tekort bedraagt € 237.000 waardoor de gemeentelijke bijdrage moet worden verhoogd met dit bedrag. Het is op dit moment nog niet duidelijk in hoeverre we hierin als gemeente nog gecompenseerd worden door de rijksoverheid bij de meicirculaire 2023.
Wat zijn de oorzaken?	Stijging van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2023.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Wsw.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Heeft geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort van € 237.000. Bij de meicirculaire 2023 verwachten we duidelijkheid over de compensatie van de rijksoverheid voor de gestegen lonen van de Sociale werkvoorziening. Deze compensatie zullen we bij de najaarsnota 2023 opnemen, evenals de gevolgen hiervan voor de meerjarenbegroting.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 237.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Stijging van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2023.

Financiële mutatie nr. F 3.2: Sociaal werk aanbesteding	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de overgangskosten naar een eventuele nieuwe partner voor de uitvoering van sociaal werk wordt een bedrag gevraagd van € 25.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het huidige contract met Sociaal Werk de Kop loopt per 1 januari 2024 af. Er vindt daarom in 2023 een nieuwe Europese aanbesteding plaats. In het geval dat een nieuwe partij de aanbesteding gegund krijgt, is het van belang om de overgang van personeel en dossiers zo goed mogelijk te laten verlopen zodat inwoners hier zo min mogelijk hinder van ondervinden. Daarom willen we de nieuwe partij minimaal 3 maanden voor aanvang van het formele contract in staat stellen voorbereidingen te treffen. Voorgesteld wordt om hiervoor een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Dat er, indien nodig, een goede overdracht plaats kan vinden van de huidige organisatie sociaal werk naar een eventuele nieuwe organisatie per 1 januari 2024.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voor deze inwerkperiode van 3 maanden is gen budget beschikbaar in de begroting. Mocht de opdracht voor sociaal werk vanaf 1 januari 2024 aan de huidige uitvoeringsorganisatie gegund worden dan zal dit budget niet nodig zijn.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er wordt geen bedrag bespaard.

Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 25.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er vindt een nieuwe aanbesteding sociaal werk plaats.

Financiële mutatie nr. F 3.3: Vitaal ouder worden	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Om invulling te geven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord gaan we een integraal plan opstellen. Een onderdeel van dit plan is vitaal ouder worden. Bij de invulling van het hele plan, en dus ook voor het onderdeel vitaal ouder worden, is het gedachtengoed van positieve gezondheid leidend. Het bepalen van de kaders van het integrale plan doen we in 2023. En in het najaar van 2023 en voorjaar van 2024 vertalen we dit naar een uitvoeringsplan/actieprogramma. Dit doen we samen met lokale en regionale partners en inwoners. De focus ligt hierbij in eerste instantie op preventie en een sociale basis.
Wat zijn de oorzaken?	Het opstellen van dit integrale plan en actieprogramma lukt niet binnen de huidige formatie. Ook het bewaken van de voortgang en verdere afstemming in de uitvoering vraagt extra inzet. Dit werken we uit in het actieprogramma. Om te komen tot het actieprogramma zetten we het ontvangen (rijks)budget uit het GALA in. Voor de kosten voor uitvoering van het actieprogramma en noodzakelijke formatie komen we, indien nodig, met een nader voorstel met bijbehorende claim.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten ter hoogte van € 50.000 worden gedekt vanuit het budget GALA.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Budget GALA wordt ingezet.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Door de gevonden dekking binnen het budget GALA is er geen sprake van een tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.4: Toegang beschermd wonen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In onze toekomstvisie op Beschermd wonen (2022) is besloten de toegang tot beschermd wonen vanaf 2024 zelf uit te gaan voeren. Deze mutatie geeft invulling aan de hiervoor benodigde kennis en capaciteit in de toegang. Doordecentralisatie beschermd wonen in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en invoering van een nieuw financieel verdeelmodel en woonplaatsbeginsel.
Wat zijn de oorzaken?	Per 1 januari 2024 wordt de taak Beschermd wonen door de gemeente zelf uitgevoerd. Tot die tijd wordt de taak nog uitgevoerd in regionaal verband.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Beschermd wonen (Wmo).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Ter ontlasting van het bestaand team wordt 1 fte gevraagd, zodat het gehele team in staat wordt gesteld nieuwe meldingen op te pakken. Beschermd wonen meldingen zijn doorgaans complex en vragen meer casusregie (crisisgevoelig) waardoor deze meer inzet vragen dan reguliere Wmo aanvragen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten bedragen € 85.000 (1fte).

Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 85.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Vooralsnog wordt voor één jaar budget aangevraagd. Eventueel wordt later specialistische kennis binnengehaald door de overname van GGD-personeel, die op dit moment de toegang uitvoert. De budgettaire gevolgen worden dan ook verder in beeld gebracht.

Financiële mutatie nr. F 3.5: Jeugdconsulenten bij huisartsen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2023 gaan bij meer huisartsenpraktijken spreekuren van jeugdconsulenten plaatsvinden. We gaan van 5 huisartsen naar 7 huisartsen. We verwachten minder uitgaven op de specialistische inzet van Jeugd GGZ en minder inhuur van POH-er GGZ.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Jeugdzorg.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het realiseren van een structurele verbetering van de lokale jeugdhulp in de breedte, met als doel alle kinderen optimaal thuis opgroeien. Versterken van de samenwerking binnen de keten door samen te werken met de huisartsen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten bedragen € 85.000 per jaar (1 fte). In het jaar 2023 € 42.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Minder uitgaven op de specialistische inzet van Jeugd GGZ door jeugdzorgaanbieders en minder inhuur van POH-er GGZ. Hierdoor wordt over het jaar 2023 € 20.000 bespaard, en over de jaren 2024 en 2025 een bedrag van € 40.000. In 2026 een bedrag van € 140.000 en vanaf 2027 structureel € 190.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Uiteindelijk levert het een structurele besparing op van € 105.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Over het jaar 2023 komen we een bedrag tekort van € 22.000. Over de jaren 2024 en 2025 komen we een bedrag tekort van € 45.000, daarna per saldo een besparing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.6: Gedragskundige WMO en Jeugd	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De gedragskundige Wmo en Jeugd heeft een cruciale rol in de opgaven zoals deze in de programmabegroting zijn geformuleerd: zorgdragen voor passende ondersteuning op de juiste plek, kwaliteit, transformatie van de jeugdzorg, veiligheid casuïstiek. We stoppen met de inhuur van een gedragswetenschapper. Dit bespaart € 40.000. Deze taken worden overgenomen door de eigen tijdelijke gedragswetenschapper. Tevens is sprake van een besparing op de individuele begeleiding Wmo van 65.000. Dit vrijgekomen budget (inhuur gedragswetenschapper en besparing individuele begeleiding Wmo) wordt ingezet. Door investeren en versterken van de lokale jeugdhulp in de komende jaren, verwachten we na 2026 minder uitgaven specialistische jeugdzorg en minder inhuur van de POH-er GGZ.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Jeugdzorg en Wmo.

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Beweging naar nul: optimaal opgroeien van kinderen en jongeren in de eigen thuissituatie oftewel uithuisplaatsingen voorkomen. Passende ondersteuning, zo licht als kan, zo zwaar als nodig.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten bedragen € 105.000 per jaar (1 fte). In het jaar 2023 € 53.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Over het jaar 2023 wordt een bedrag bespaard van € 30.000. bespaard. Over de jaren 2024 en 2025 een bedrag van € 60.000. In 2026 een bedrag van € 160.000 en vanaf 2027 structureel € 210.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Uiteindelijk levert het een structurele besparing op van € 105.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Over het jaar 2023 komen we een bedrag tekort van € 23.000. Over de jaren 2024 en 2025 komen we een bedrag tekort van € 45.000, daarna per saldo een besparing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.7: Onderzoek lectoraat inzet jeugdconsulenten bij huisartsenpraktijken	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Onderzoek door lectoraat Hogeschool Windesheim Zwolle naar de resultaten en effecten van de inzet van jeugdconsulenten bij drie huisartsenpraktijken. Deze inzet is onderdeel van het realiseren van een structurele verbetering van de lokale jeugdhulp in de breedte. Dit onderzoek kost € 25.000. Door investeren en versterken van de lokale jeugdhulp in de komende jaren, verwachten we na 2026 minder uitgaven specialistische jeugdzorg en minder inhuur van de POH-er GGZ. De uitkomsten van het onderzoek lectoraat zullen dit proces verstevigen en borgen.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Jeugdzorg.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Beweging naar nul: optimaal opgroeien van kinderen en jongeren in de eigen thuissituatie oftewel uithuisplaatsingen voorkomen. Passende ondersteuning, zo licht als kan, zo zwaar als nodig.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten bedragen € 25.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen besparing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 25.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.8: Zorg en onderwijs	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Conform ons collegebesluit van in mei 2022 is gestart met een inzet van jeugd-consulenten en schoolmaatschappelijk werk op een aantal scholen. Hiermee worden zowel de gevolgen van corona voor jeugd verkleind, als ook de samenwerking tussen zorg en onderwijs verbeterd. Continuering van deze inzet kan worden bekostigd vanuit de rijksmiddelen uit het Nationaal Programma Onderwijs.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven..

Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Jeugdzorg
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten ter hoogte van € 186.000 worden gedekt vanuit het budget Nationaal Programma Onderwijs.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Budget Nationaal Programma Onderwijs wordt ingezet.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Door de gevonden dekking binnen het budget Nationaal Programma Onderwijs is er geen sprake van een tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.9: Extra ondersteuning statushouders Oude Wet inburgering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2022 is de Nieuwe Wet Inburgering in werking getreden. Onder deze wet heeft de gemeente een belangrijke begeleidende rol voor inburgeraars. Statushouder die onder de Oude Wet inburgering vallen, hebben hun inburgering veelal zelf moeten regelen, met behulp van een lening bij DUO. Niet al deze statushouders hebben hun inburgering succesvol genoeg kunnen afronden, waardoor ze nu niet volwaardig mee kunnen doen in de samenleving en nog een uitkering ontvangen. We willen deze, op dit moment 138 ‘oude wetters’ een aanbod bieden om hun inburgering af te ronden en volwaardig mee te doen in de samenleving, door (betaald) werk. Dit aanbod komt aan op maatwerk, omdat er voor eenieder iets anders nodig zal zijn om goed in te burgeren. Verschillende van onze samenwerkingspartners hebben een aanbod voor deze groep, waar we graag gebruik van maken. Denk hierbij aan extra taallessen, een (taal)maatje of een leerwerktraject.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet Inburgering.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het doel is om statushouder die onder de Oude Wet inburgering vallen en nog een uitkering ontvangen, een aanbod te bieden zodat ze volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. Door het afronden van hun inburgering wordt de schuld bij DUO kwijtgescholden. Door goed ingeburgerd te zijn en door te begeleiden naar een (betaalde) baan kunnen deze mensen uit de uitkering.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten bedragen € 50.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 50.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.10: Terugvordering uitkeringen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de begroting is een structurele inkomst van € 300.000 opgenomen voor de terugvordering van uitkeringen Participatiewet. Al een aantal jaren blijkt dat dit bedrag niet gehaald wordt, ook al door de daling van het aantal inwoners met een uitkering. De verwachting is dat een bedrag van € 250.000 wel haalbaar is. Dit levert voor de begroting een structureel nadeel op van € 50.000. Hetzelfde verhaal geldt voor de terugvordering van uitkeringen voor zelfstandigen (Bbz). In de begroting is hiervoor een te ontvangen bedrag van € 100.000 opgenomen. Dit bedrag wordt structureel verlaagd met een bedrag van € 25.000.
Wat zijn de oorzaken?	De opgenomen te ontvangen bedragen in de begroting blijken al een aantal jaren niet realistisch, waardoor deze naar beneden moeten worden bijgesteld.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, o.a. de Participatiewet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel tekort van € 75.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 75.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.11: Regenboogbeleid 'onbeperkt jezelf zijn'	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het college heeft de ambitie uitgesproken dat Steenwijkerland een regenboog-gemeente is. Voor de periode 2023 – 2027 is het regenboogbeleid 'Onbeperkt jezelf zijn' ontwikkeld. Dit resulteert in een jaarlijkse kostenpost van € 20.000. Deze kan voor het jaar 2023 gedekt worden uit het algemene budget Wmo. Voor de overige jaren wordt een claim ingediend.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee, het betreft eigen beleid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het vastgestelde beleid kan gerealiseerd worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Voor het bedrag van € 20.000 is dekking gezocht binnen een bestaand budget.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Voor het jaar 2023 verloopt dit budgettair neutraal. Vanaf het jaar 2024 is een claim ingediend.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.12: Opheffen stelpost aan de inkomstenkant voor de BUIG

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Bij de Najaarsnota 2022 hebben we de prognose voor het aantal uitkeringen al positief bijgesteld. De ingezette daling is nog iets verder doorgegaan. De verwachting is wel dat de aantallen zich de komende jaren gaan stabiliseren. In onderstaande tabel worden de gewijzigde aantallen weergegeven.
Wat zijn de oorzaken?	De arbeidsmarkt is nog steeds krap. Dit heeft een positieve uitwerking op het aantal inwoners dat een beroep doet op een uitkering. Daarnaast is het actieve beleid op het gebied van loonkostensubsidies van invloed op de aantallen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Uitvoering van de Participatiewet en Ioaw en Ioaz.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De geraamde budgetten voor Pw-uitkeringen en Ioaw/z kunnen naar beneden worden bijgesteld. Vanaf het jaar 2023 moet wel rekening gehouden worden met een gemiddelde stijging van € 2.300 per Ioaw/z-uitkering.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Voorgesteld wordt om de (gemiddelde) aantallen in de begroting als volgt bij te stellen:

Participatiewet

Jaar	Oud (NJN)	Nieuw	Verschil
2023			
Gemiddeld	**650**	**630**	**- 20**
2024			
Gemiddeld	**650**	**630**	**- 20**
2025			
Gemiddeld	**650**	**630**	**- 20**
2026			
Gemiddeld	**650**	**630**	**- 20**

Ioaw en Ioaz

Jaar	Oud	Nieuw	Verschil
2023			
Gemiddeld	**35**	**30**	**- 5**
2024			
Gemiddeld	**35**	**30**	**- 5**
2025			
Gemiddeld	**35**	**30**	**- 5**
2026			
Gemiddeld	**35**	**30**	**- 5**

<table>
<tr>
<td>Welk bedrag wordt daarmee bespaard?</td>
<td>De verlaging van de aantallen levert per uitkering een besparing op. Een gemiddelde P-wet uitkering staat nu geraamd voor een bedrag van € 16.038 per jaar. Dit levert per saldo de volgende besparing op (en wordt verrekend met de stelpost Buigbudget):

<u>Participatiewet</u>
<table>
<tr><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th></tr>
<tr><td>20 x</td><td>20 x</td><td>20 x</td><td>20 x</td></tr>
<tr><td>€ 16.038</td><td>€ 16.038</td><td>€ 16.038</td><td>€ 16.038</td></tr>
<tr><td>=</td><td>=</td><td>=</td><td>=</td></tr>
<tr><td>+ € 320.760</td><td>+ € 320.760</td><td>+ € 320.760</td><td>+ € 320.760</td></tr>
</table>
Een gemiddelde Ioaw/z uitkering staat geraamd voor een bedrag van € 15.200 per jaar. Met ingang van het jaar 2023 wordt dit € 17.500 per jaar. Dit levert per saldo de volgende besparing op (en wordt ook verrekend met de stelpost Buigbudget):

Ioaw en Ioaz
<table>
<tr><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th></tr>
<tr><td>5 x</td><td>5 x</td><td>5 x</td><td>5 x</td></tr>
<tr><td>€ 15.200</td><td>€ 15.200</td><td>€ 15.200</td><td>€ 15.200</td></tr>
<tr><td>+ € 76.000</td><td>+ € 76.000</td><td>+ € 76.000</td><td>+ € 76.000</td></tr>
<tr><td>- verhoging 30 x
€ 2.300 =</td><td>- verhoging 30 x
€ 2.300 =</td><td>- verhoging 30 x
€ 2.300 =</td><td>- verhoging 30 x
€ 2.300 =</td></tr>
<tr><td>- € 69.000</td><td>- € 69.000</td><td>- € 69.000</td><td>- € 69.000</td></tr>
<tr><td>saldo</td><td>saldo</td><td>saldo</td><td>saldo</td></tr>
<tr><td>+ € 7.000</td><td>+ € 7.000</td><td>+ € 7.000</td><td>€ 7.000</td></tr>
</table>
</td>
</tr>
<tr>
<td>Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?</td>
<td>Niet van toepassing.</td>
</tr>
</table>

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?

In de begroting 2021-2024 is een stelpost Buigbudget (te ontvangen budget van het rijk voor bijstandsuitkeringen) aan de inkomstenkant opgenomen. De verwachting was dat door de toename van het aantal uitkeringen door de coronacrisis, het Buigbudget ook navenant zou stijgen. Hiermee lopen we wel een financieel risico, zoals ook is verwoord in genoemde begroting. Om dit risico te verkleinen wordt voorgesteld om het voordeel op de aantallen net als bij de Najaarsnota 2022 te verrekenen met de opgenomen resterende stelpost.
Overzicht resterende stelpost Buigbudget:

	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Buig begroot	€ 13.725.865	€ 13.725.865	€ 13.725.865	€ 13.725.865
Aantallen Pw en loa	*Af*: € 327.760	*Af*: € 327.760	*Af*: € 327.760	*Af*: € 327.760
Buig begroot nieuw	**€ 13.398.105**	**€ 13.398.105**	**€ 13.398.105**	**€ 13.398.105**
Buig werkelijk	€ 13.390.000	€ 13.390.000	€ 13.390.000	€ 13.390.000
Resterend	**€ 8.105**	**€ 8.105**	**€ 8.105**	**€ 8.105**

Gezien het geringe resterende bedrag wordt voorgesteld om dit restant van € 8.105 ten laste van het saldo van de begroting te brengen. Hiermee is de opgenomen stelpost Buigbudget weggewerkt.

Op basis van de laatst bekende informatie van het rijk, de Miljoenennota en de begroting van het ministerie van SZW, wordt het Buigbudget berekend. Het budget wordt gedurende het begrotingsjaar door het rijk bijgesteld op basis van o.a. gerealiseerde aantallen op landelijk niveau en verstrekte loonkostensubsidies. Hierdoor ontstaan de volgende bijstelmomenten:.

- voorlopige beschikking aan de hand van de Miljoenennota (oktober);
- nader voorlopige beschikking voorjaar van het lopende begrotingsjaar;
- definitief oktober van het lopende begrotingsjaar.

Wij hebben de voorlopige beschikking met een bedrag van € 13.390.000 ontvangen van het ministerie van SZW. Dit jaar volgt dan ook nog de nader voorlopige en de definitieve beschikking 2023.

Vitaal platteland

Voor het bestuursprogramma ‘Vitaal platteland’ is geen sprake van financiële mutaties.

Vitaal Platteland (bedragen x € 1.000):	I/S	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
Geen financiële mutaties		-	-	-	-	-	-
Totaal 'Vitaal Platteland'		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

+ = voordeel

Duurzaam

Duurzaam (bedragen x € 1.000):	I/S	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
F 5.1 Tijdelijke capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	I	-	-	- 858	- 866	-	-
Uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid (specifieke uitkering)	*I*	-	-	*858*	*866*	-	-
F 5.2 Tijdelijke juridische capaciteit VTH	I	-	- 50	-	-	-	-
Totaal 'Duurzaam'		**-**	**- 50**	**-**	**-**	**-**	**-**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 5.1: Tijdelijke capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De uitkering van het rijk voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid zullen voor dit doel worden ingezet.
Wat zijn de oorzaken?	Voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid kan de gemeente een uitkering aanvragen. Inmiddels is er een ministeriële regeling. Ten tijde van het opstellen van het voorstel voor de raadsvergadering van 4 april was deze regeling nog niet gepubliceerd. De gemeente kan tussen 3 april en 28 april een aanvraag indienen. Het betreft hier een uitkering voor de jaren 2023, 2024 en 2025. Er wordt nog gewerkt aan een regeling voor na 2025. Hier zijn al middelen door het rijk voor gereserveerd. Het geld dient voor minimaal 90% te worden gebruikt voor apparaatskosten en maximaal 10% mag worden gebruikt voor overige kosten die te maken hebben met de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Heeft een positieve invloed op het doel Steenwijkerland klimaatneutraal in 2050.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De middelen voor 2023 van € 850.761 zullen op een stelpost worden gezet bij het college (zie tabel 3 met raadsbesluiten in hoofdstuk 3.2). Hierna kunnen voorstellen worden gedaan om de gelden vrij te vragen. De middelen zullen voor het grootste deel worden ingezet voor personele capaciteit conform voorwaarden voor de uitkering.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t

Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	De middelen die we van het rijk krijgen als gevolg van de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden (in 2023 € 850.761) zullen worden besteed conform de voorschriften. We zullen jaarlijks verantwoording hierover dienen af te leggen over de besteding van de uitkering. Hieruit moet blijken dat de uitkering is besteed aan de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Voorgesteld wordt om ook de bedragen die we zullen ontvangen over 2024 en 2025 (vergelijkbaar aan 2023) op een stelpost te zetten bij het college waarna op basis van voorstellen de gelden beschikbaar kunnen worden gesteld.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 5.2: Tijdelijke juridische capaciteit VTH	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voorgesteld wordt om een bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen voor tijdelijke inzet extra juridische capaciteit.
Wat zijn de oorzaken?	Team VTH maakt jaarlijks (wettelijk verplicht) een uitvoeringsprogramma waarin de werkvoorraad, capaciteit en prioriteiten van het komende jaar worden beschreven. De praktijk wijst echter uit dat er een aantal dossiers zijn die om diverse redenen een bovengemiddelde inzet vragen. Een nadere prioritering van taken brengt geen oplossing omdat het vaak gaat om taken die een specifieke termijn hebben, zoals het aanleveren van procesdossiers, verweerschriften en de voorbereiding van besluiten. De piek op deze dossiers lijkt vooral op het komende half jaar te liggen. Dit is niet met de huidige capaciteit op te vangen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er moet een bedrag van € 50.000 beschikbaar worden gesteld voor de tijdelijke inhuur van personeel.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen maatregelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen besparing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Voor de tijdelijke inzet extra juridische capaciteit is een bedrag nodig ter hoogte van € 50.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Leefbare steden en kernen

Leefbare steden en kernen (bedragen x € 1.000)		I/S	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
F 6.1	Archief en documentaire collectie Kermis- en Circusmuseum	I	-	- 25	-	-	-	-
F 6.2	Maaien bermen en sloten	S	-	- 45	- 45	- 45	- 45	- 45
F 6.3	Maaien extensieve grasvelden (aanbesteding)	S	-	- 20	- 20	- 20	- 20	- 20
F 6.4	Voorziening speeltoestellen	I	-	- 236	- 236	- 236	-	-
F 6.5	Uitwerking verkeerscirculatieplan (VCP)	I	-	- 25	-	-	-	-
F 6.6	Bommenkaart Steenwijkerland	I	-	- 13	-	-	-	-
F 6.7	ANWB bewegwijzering	*S*	*- 75*	-	*- 8*	*- 8*	*- 8*	*- 8*
F 6.8	Bijstellen van de maximale huurwaarde theater De Meenthe	S	-	- 92	- 92	- 92	- 92	- 92
F 6.9	Onderhoudsniveau binnenpad Giethoorn	I	-	- 30	-	-	-	-
F 6.10	Voorbereidingskosten congresvoorziening in De Meenthe	I	-	- 35	-	-	-	-
F 6.11	Herbestemmen subsidie Scala	I	-	- 78	-	-	-	-
	Vrijval bestaand budget Scala	*I*	-	*78*	-	-	-	-
F 6.12	Renovatie hockeyveld MHC	S	-	-	-	-	-	-
F 6.13	Stichting Sportservice Steenwijkerland	S	-	-	- 50	- 50	- 50	- 50
F 6.14	Reconstructie fietspad Wanneperveen	S	- 110	- 5	- 5	- 5	- 5	- 5
F 6.15	Leefbaar Giethoorn deal	S	- 330	- 14	- 14	- 14	- 14	- 14
Totaal 'Leefbare steden en kernen'			**- 515**	**- 540**	**- 470**	**- 470**	**- 234**	**- 234**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 6.1: Archief en documentaire collectie Kermis- en Circusmuseum	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een afwijking van € 25.000.

Wat zijn de oorzaken?	Het Kermis- en Circusmuseum bezat naast de museale collectie van voorwerpen ook een eigen archief en een documentaire collectie (boeken, tijdschriften, foto's, dia's, audiovisueel materiaal, posters, flyers, folders, etc.). Na het opheffen van het museum heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor zowel het archief als de documentaire collectie. Deze mutatie betreft alleen het archief en de documentaire collectie. De mutatie heeft geen betrekking op de museale collectie. De cultuurhistorische en informatieve waarde van het archief en de documentaire collectie zijn hoog. Het bevat uniek en waardevol materiaal voor iedereen die historisch onderzoek wil doen naar kermissen of circussen. De materiële toestand en de bewaaromstandigheden van het archief en de collectie waren echter zodanig dat er acuut maatregelen nodig waren om het materiaal goed te behouden voor de toekomst. Deze maatregelen omvatten transport, ontsmetten, schoonmaken en tijdelijke opslag bij een gespecialiseerd bedrijf. Vanwege de urgentie is er al een start gemaakt en zijn de werkzaamheden hiervoor vergevorderd.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het is de bedoeling dat dit archief wordt ondergebracht in de archiefbewaarplaats van de gemeente (het gemeentearchief). De Archiefwet 1995 verplicht dat archieven en ander materiaal dat wordt ondergebracht in de archiefbewaarplaats in goede staat wordt gebracht en gehouden. Zonder ontsmetting en schoonmaken mag het niet worden ondergebracht in de archiefbewaarplaats.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen doel omschreven.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	We komen een bedrag van € 25.000 tekort voor het uitvoeren van de beschreven werkzaamheden.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 25.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het archief en de documentaire collectie zijn in materiële zin behouden voor de toekomst. Het moet echter nog goed verpakt worden. Het kan ook nog niet aan burgers beschikbaar worden gesteld voor onderzoek. Het moet daarvoor nog toegankelijk worden gemaakt. Voor het goed verpakken en toegankelijk maken zullen extra middelen nodig zijn. Hiervoor wordt een claim ingediend.

Financiële mutatie nr. F 6.2: Maaien bermen en sloten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 45.000 structureel.
Wat zijn de oorzaken?	Veranderende klimaatomstandigheden zorgen ervoor dat tijdens natte periodes meer inzet gevraagd wordt om het water af te voeren. Hierdoor zijn soms extra maaibeurten noodzakelijk. Ook leiden MOR-meldingen in een aantal gevallen tot extra maaiwerk.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	- Instant houden voorzieningen - Onderhouden bermen en sloten (Gemeentewet) - Verkeersveiligheid
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Bij het niet uitvoeren van de maaiwerkzaamheden ontstaan verkeersonveilige situaties en voeren de greppels en sloten het regenwater slechter af, met wateroverlast als gevolg.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door de extra werkzaamheden is het budget ontoereikend.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aanpassen budget.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€45.000 structureel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Wisselende marktomstandigheden.

Financiële mutatie nr. F 6.3: Maaien extensieve grasvelden (aanbesteding)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 20.000 structureel.
Wat zijn de oorzaken?	In 2023 wordt het maaien van extensieve grasvelden aanbesteedt. De stijgende brandstofkosten en marktomstandigheden.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	- Instant houden voorzieningen - Onderhouden grasvelden (Gemeentewet) - Versterken biodiversiteit.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Bij het niet uitvoeren van maaiwerkzaamheden voldoen we niet aan het instant houden van de voorzieningen. Verlies van leefgebied van insecten, kleine zoogdieren en planten.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door gestegen kosten is het budget ontoereikend.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aanpassen budget.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€20.000 structureel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Wisselende marktomstandigheden.

Financiële mutatie nr. F 6.4: Voorziening Speeltoestellen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 707.000. We stellen voor om voor 2023, 2024 en 2025 op basis van het huidige beleid een bedrag van € 707.000 te storten in de voorziening spelen (overeenkomstig de bedragen voor de jaarschijven 2033, 20234 en 2035). In de storting is geen rekening gehouden met de bijdragen van scholen. Dit omdat de bijdrage van de scholen variabel is en afhankelijk is van de aanschafkosten .

Wat zijn de oorzaken?	Bij het opstellen van de jaarrekening bleek dat er voor de periode 2023-2032 een extra storting noodzakelijk was van € 1.225.000. Dit werd veroorzaakt door: - Hogere lasten door prijsstijging - Bezuinigingen in het verleden - Geen rekening gehouden met bijdragen van scholen - Uitbreiding van aantallen speeltoestellen/speelvoorzieningen - Verandering van begrotingsvoorschriften waardoor ook op een deel afgeschreven moet worden. Omdat ook tot en met 2025 geen sprake is van nieuw beleid, weten we dat we ook voor de periode 2033-2035 zullen worden geconfronteerd met een extra storting. Dit komt omdat de voorziening aan bepaalde voorwaarden moet voldoen en dat de voorziening van voldoende omvang moet zijn om de speelvoorzieningen op het gewenste onderhoudsniveau te onderhouden.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Niet van toepassing.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Een bedrag ad € 707.000 te storten in voorziening spelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er is sprake van een incidenteel tekort van € 707.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Prijsstijgingen. In 2025 zal er nieuw beleid zijn ontwikkeld rondom speelvoorzieningen op basis waarvan op dat moment andere keuzes gemaakt kunnen worden.

Financiële mutatie nr. F 6.5: Uitwerking verkeerscirculatieplan (VCP)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de afronding van het verkeerscirculatieplan is nog een bedrag benodigd van € 25.000.
Wat zijn de oorzaken?	Voor de verdere uitwerking van het verkeerscirculatieplan was in 2023 geen geld meer gereserveerd, omdat de verwachting was dat dit nog in 2022 kon worden afgerond. Ook zijn er extra overleggen gevoerd en scenario's onderzocht voor de omgevingsvisie en verstedelijkingsstrategie (waarbij extra woningbouw) in Steenwijk.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig tekort in 2023 van € 25.000 (binnen product verstedelijkingsstrategie, bestuursprogramma leefbare steden en kernen).

Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo ontstaat er een eenmalig tekort van € 25.000 in 2023.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.6: Bommenkaart Steenwijkerland	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Incidenteel € 13.000 voor het herzien van de huidige bommenkaart.
Wat zijn de oorzaken?	De huidige bommenkaart voldoet niet meer aan de huidige wet- en regelgeving
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op het budget politiezaken.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het huidige budget eenmalig verhogen met € 13.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 13.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Wet- en regelgeving.

Financiële mutatie nr. F 6.7: ANWB bewegwijzering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 75.000 incidenteel. Project wordt samen met Provincie uitgevoerd.
Wat zijn de oorzaken?	- Hogere Kosten verkeersmaatregelen - Stijging materiaalkosten
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Planwet Verkeer & Vervoer.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Als het budget niet verhoogd wordt, kan het project niet in één keer uitgevoerd worden. Het project zal dan gefaseerd uitgevoerd moeten worden en dit heeft ook consequenties voor het provinciale deel.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort op het budget ANWV bewegwijzering.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het investeringsbedrag verhogen met € 75.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 75.000. Omdat het hier een investering betreft met een afschrijvingstermijn van 10 jaar en een rentepercentage van 1% leidt dit tot hogere kapitaalasten in 2024: € 8.250, 2025: € 8.175, 2026: €8.100 en 2027: € 8.025.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Stijging materiaalkosten.

Financiële mutatie nr. F 6.8: Bijstellen van de maximale huurwaarde theater De Meenthe	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het bijstellen van de maximale huurwaarde van € 217.096 vanaf 2023 en verder naar € 125.000.
Wat zijn de oorzaken?	De begrote inkomsten voor het gebouw de Meenthe bedragen vanaf 2023 € 217.096 structureel. De afgelopen 2 jaren is gebleken dat deze inkomsten niet zullen worden gehaald. Dit komt doordat een deel niet wordt verhuurd en een deel wordt verhuurd voor niet commerciële activiteiten. Daartoe is ook de begroting 2021 en 2022 naar beneden bijgesteld. In werkelijkheid bedroegen de inkomsten over 2021 en 2022 resp. € 124.000 en € 121.000. Nu blijkt dat ook de verwachte inkomsten vanaf 2023 niet zullen worden gehaald. Voor 2023 wordt gerekend op een tekort op de inkomsten van € 92.096.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een structureel nadeel van € 92.096.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een structureel nadeel van € 92.096.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In deze PPN is een claim opgenomen om te komen tot de realisatie van een congresvoorziening theater de Meenthe (zie bestedingsplan in bijlage 6.2). Dit zal er toe leiden dat de huurinkomsten op termijn weer naar boven kunnen worden bijgesteld (via € 125.000 naar € 187.500).

Financiële mutatie nr. F 6.9: Onderhoudsniveau binnenpad Giethoorn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Om het onderhoudsniveau op basis te kunnen onderhouden is in 2023 een bedrag van € 30.000 noodzakelijk.
Wat zijn de oorzaken?	De werkzaamheden Groot Onderhoud rondom het binnenpad in Giethoorn zijn inmiddels gerealiseerd. Door de hoge betredingsdruk van het openbaar gebied mede t.g.v. de vele bezoekers constateren we hierbij dat het onderhoudsniveau beneden de norm komt. Om het op niveau minimaal op basis te kunnen onderhouden is in 2023 een bedrag van € 30.000 nodig. Hiermee kunnen we frequenter het gras onderhouden en het gebied schoonhouden.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Om te kunnen voldoen aan onderhoudsniveau basis is aanvullend budget noodzakelijk.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat in 2023 een eenmalig tekort van € 30.000. Er zal nader worden onderzocht wat de gevolgen zullen zijn voor 2024 en verder.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we € 30.000 tekort in 2023.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In 2023 gaan we onderzoeken wat de staat van onderhoud is binnen de kern van Giethoorn en op welke plekken hier specifiek aandacht noodzakelijk is. Met deze bevindingen zullen we bij de PPN van volgend jaar terug komen om te kijken welk budget noodzakelijk is om op het gewenste onderhoudsniveau te komen.

Financiële mutatie nr. F 6.10: Voorbereidingskosten congresvoorziening in De Meenthe	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 35.000 incidenteel.
Wat zijn de oorzaken?	Eenmalig een krediet van € 35.000 beschikbaar te stellen zodat vanaf de zomer 2023 een architect en een externe projectleider kan worden aangetrokken voor het maken van ontwerptekeningen en coördineren van het bouwkundig proces.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen budget in 2023. Er wordt een raadsvoorstel met een claim ingediend voor de realisatie van deze congresvoorziening in 2024 (€ 590.000) en beschikbaar stellen van een externe projectleider in 2023 (€ 35.000).
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het budget in 2023 verhogen met € 35.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 35.000 in 2023.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.11: Herbestemmen subsidie Scala	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 78.084.
Wat zijn de oorzaken?	In raadsvergadering van 4 april jl. is besloten om vanaf 1 april 2023 geen subsidie meer te verlenen aan Scala. Omdat de subsidie aan Scala per 1 april 2023 niet wordt verleend heeft dit tot gevolg dat er meer financiële middelen vrijkomen voor nieuw te ontwikkelen naschools culturele aanboden Harmonie/fanfare/brassband (Hafabra) overblijven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	het resterende budget 2023 voor naschools cultuuraanbod en Hafabra, welke was bestemd voor de stichting Scala, te herbestemmen voor diens opvolger(s). Van de beschikbare middelen resteert een bedrag van € 78.084. Dit is inclusief het bedrag van € 20.333 dat vanuit de afbouwregeling buitenschoolse vrijetijdsaanbod beschikbaar is.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Herbestemmen subsidie Scala.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo 0
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De stichting Scala wordt beëindigd.

Financiële mutatie nr. F 6.12: Renovatie hockeyveld MHC	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Nog onbekend.
Wat zijn de oorzaken?	In 2019 is het Wedstrijdplan (sport- en beweegbeleid) vastgesteld in de raad. Met het vaststellen van dit beleid is ook budget gereserveerd voor renovatie van het hockeyvelden bij MHC in Steenwijk. De renovatie van veld 1 (incl. opbouw) staat gepland voor 2024; die van veld 2 (toplaag) in 2025. Vanwege kostenstijgingen en mogelijk enkele extra eisen vanuit de sportbond is de verwachting dat het destijds beschikbaar gestelde budget onvoldoende is voor renovatie van het veld.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Met het extra beschikbaar gestelde budget kan renovatie van het hockeyveld gerealiseerd worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Niet van toepassing.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Nog onbekend.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er spelen een aantal ontwikkelen die mogelijk nog van invloed zijn en ook een inhoudelijke koerswijziging kunnen vragen bij renovatie van het kunstgrasveld. - **Type kunstgras** Er zijn verschillende ontwikkelingen rondom type kunstgras. Er zijn verschillende mogelijkheden (zand/semi/water) en ontwikkelingen (droge velden) die afgewogen moeten worden i.r.t. o.a.: normering, capaciteit en duurzaamheid. Dit leidt mogelijk tot een ander advies met ook een ander financieel kader. - **Behoefte velden** Naast renovatie van hockeyveld 1, staat ook renovatie van een tweede hockeyveld in 2025 op het programma. We brengen samen met de vereniging in beeld of er wijzigingen zijn in noodzakelijke capaciteit en wat dit dan eventueel betekent voor renovatie. - **Onderzoek Noveas** Samen met Noveas wordt er een onderzoek uitgevoerd naar behoefte en noodzaak van uitbreiding en verduurzaming van het Korfbalcomplex. In dit onderzoek leggen we ook de verbinding met de ontwikkeling op de Groene Long. Om de verschillende opties en scenario's van de bovenstaande ontwikkelingen in beeld te brengen, maken we gebruik van een onafhankelijk gespecialiseerd bureau. Wanneer de uitkomsten van deze opdracht ook leiden tot ook andere inhoudelijke keuzes, met daarbij behorende financiële consequenties zullen we dit aan uw raad voorleggen. We verwachten dat we hierover voor de behandeling van de begroting 2024 duidelijkheid in kunnen geven.

Financiële mutatie nr. F 6.13: Stichting Sportservice Steenwijkerland	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Stichting Sportservice Steenwijkerland (exploitant van de Waterwyck en zwembad Vollenhove) wordt in 2023 geconfronteerd met autonome prijsstijging als gevolg van inflatie en CAO afspraken. Dit leidt tot een verwacht tekort voor de stichting van € 50.000 in 2023. Aanvankelijk was dit tekort hoger, maar met name door positieve bezoekersaantallen in het eerste kwartaal 2023 is dit tekort lager dan eerder verwacht. Vanaf 2024 komen daar nog de stijgende energiekosten bij.
Wat zijn de oorzaken?	Kostenstijgingen als gevolg van inflatie en CAO afspraken.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen invloed op.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door een definitieve afrekening van de SPUKIJZ van € 172.000 ontstaat er in 2023 (jaarrekening Sportservice 2022) geen tekort, maar zelfs een overschot voor de Stichting.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Een aanvullende bijdrage van € 50.000 op het subsidiebedrag ingaande 2024.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er is geen sprake van een besparing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 0 in 2023 en vanaf 2024 € 50.000 (excl. eventuele gevolgen van een nieuw energiecontract).
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Vanaf januari 2024 moet Stichting Sportservice Steenwijkerland een nieuw energiecontract afsluiten. De verwachting is dat de kosten fors zullen stijgen (mogelijke verdubbeling van deze kosten). Voor nadere informatie hierover verwijzen wij u naar het kopje Uitdagingen, onderdeel Stijging energiekosten zwembaden Waterwyck en Vollenhove.

Financiële mutatie nr. F 6.14: Reconstructie fietspad Wanneperveen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Tekort van € 110.000 op de investering.

Wat zijn de oorzaken?	Hogere kosten: • Stijgende brandstof- en materiaalprijzen hebben geleid tot een hogere aanneemsom. • Vanwege grondruil is een afrastering vervangen en zijn dammen verbreed en duikers verlengd. • Meerkosten grondwerk. 1000 m3 meer zand en 500m3 meer bermgrond benodigd dan geraamd.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Planwet Verkeer & Vervoer.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 110 .000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 110.000 op de investering. Dit leidt tot hogere kapitaallasten bij een afschrijvingstermijn van 30 jaar en een rentepercentage van 1% van € 4.777 in 2023, € 4.730 in 2024, € 4.683 in 2025, € 4.636 in 2026 en € 4.597 in 2027.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Zie oorzaken.

Financiële mutatie nr. F 6.15: Leefbaar Giethoorn deal	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een tekort op de kredieten voor de leefbaar Giethoorn deal ontstaan van € 330.000 door indexeringen.
Wat zijn de oorzaken?	Bij investeringskredieten die eenmaal zijn vastgesteld worden geen indexeringen toegepast. Door de hoge indexering zijn de kredieten voor de leefbaar Giethoorn deal onder druk komen te staan.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 330.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Het investeringskrediet te verhogen met € 330.000. Dit leidt bij een afschrijvingstermijn van 30 jaar en een rentepercentage van 1% tot hogere kapitaallasten in 2023:€ 14.300, 2024: € 14.190, 2025: € 14.080, 2026: € 13.970 en 2027: € 13.860.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiën en dienstverlening

Financiën en dienstverlening (bedragen x € 1.000):		I/S	Investering	2023	2024	2025	2026	2027
F 7.1	Lagere dividenduitkering N.V. Rendo Holding	S	-	- 200	- 200	- 200	- 200	- 200
F 7.2	Hogere dividenduitkering Enexis Holding N.V.	S	-	19	-	-	-	-
F 7.3	Extra dividenduitkering Enexis Holding N.V.	S	-	203	-	-	-	-
F 7.4	Hogere dividenduitkering BNG Bank N.V.	S	-	29	-	-	-	-
F 7.5	Gereedschappen	S	-	- 15	- 15	- 15	- 15	- 15
F 7.6	Investering bus begraafteam	S	- 10	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
F 7.7	Investering Case Tractor	S	- 20	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
F 7.8	Investering veegvuil auto	S	- 20	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
F 7.9	Investeringen tractie rioolvoertuigen	S	- 185	- 25	- 25	- 25	- 24	- 24
F 7.10	Investering VW Caddy	S	-	-	-	-	-	-
F 7.11	Tractie	S	-	- 25	- 25	- 25	- 25	- 25
F 7.12	Verkiezingen	S	-	-	- 40	- 40	- 40	- 100
F 7.13	Microsoft-licenties	S	-	- 35	- 35	- 35	- 35	- 35
F 7.14	Financiering Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)	S	-	- 20	- 20	- 20	- 20	- 20
F 7.15	Inflatiecorrectie onderhoudsbudgetten I&A	S	-	- 60	- 165	- 165	- 165	- 165
F 7.16	Onderhoudsronde functiewaarderingssysteem HR 21	S	-	- 10	- 15	- 15	- 15	- 15
F 7.17	Opbrengst OZB niet-woningen (hertaxatie na bezwaar)	S	-	- 20	-	-	-	-
F 7.18	Aanpassing budget WOZ	S	-	- 30	- 30	- 30	- 30	- 30
F 7.19	Bestuurlijke samenwerking (contributie VNG)	S	-	- 12	- 14	- 14	- 14	- 14
Totaal 'Financiën en dienstverlening'			**- 235**	**- 208**	**- 590**	**- 589**	**- 589**	**- 649**

+ = voordeel

Toelichting:

FINANCIËLE MUTATIES MET BETREKKING TOT DIEVERSE INFORMATIENOTA'S

In paragraaf 3.2 is een tabel opgenomen met daarin de effecten voor het begrotingssaldo van diverse informatienota's over de Algemene uitkering van het gemeentefond. Hieronder schetsen we nogmaals de achtergronden.

Financiële mutatie: Algemene uitkering septembercirculaire 2022	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De gemeente is voor haar inkomsten voor een groot gedeelte afhankelijk van de rijksoverheid. Wij ontvangen jaarlijks tot nu toe ongeveer € 95 miljoen via de Algemene uitkering (A.U.) uit het gemeentefonds. Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. Stijging of daling van dit bedrag wordt voor een belangrijk deel bepaald door de koppeling aan de hoogte van de rijksuitgaven. De septembercirculaire 2022 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland tot en met 2026 een hoger budget ten opzichte van de meicirculaire 2022. Vanaf het jaar 2027 daalt de A.U. met € 2 miljoen. De programmabegroting 2023-2026, behandeld door uw gemeenteraad in november 2022, is nog gebaseerd op de bedragen die staan vermeld in de meicirculaire 2022, omdat er geen tijd meer was om de septembercirculaire te verwerken in de begroting. Wel hebben wij aan u in november 2022 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de septembercirculaire voor de Algemene uitkering en het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een ontvangst van de rijksoverheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De budgetten die extra zijn ontvangen binnen de Algemene uitkering bedragen: - 2023 € 2.795.000 - 2024 € 2.361.000 - 2025 € 340.000 - 2026 € 1.920.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen maatregelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie: Algemene uitkering decembercirculaire 2022	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De decembercirculaire heeft doorgaans een beperkte strekking. Het gaat primair om onderwerpen die vóór het einde van het jaar geregeld dienen te zijn, met het oog op de jaarafsluiting door het rijk en de gemeenten. Door een foute berekening van het rijk in de septembercirculaire 2022 is er nu sprake van een negatief bedrag voor onze gemeente. Wij hebben aan u in januari 2023 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de decembercirculaire voor de Algemene uitkering en het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een ontvangst van de rijksoverheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De (negatieve) budgetten bedragen: - 2023 € 494.000 - 2024 € 545.000 - 2025 € 546.000 - 2026 € 550.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen maatregelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 7.1: Lagere dividenduitkering Rendo Holding N.V.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Aanpassing dividendbeleid bij N.V. Rendo Holding. Zij is voornemens om 80% van € 5 miljoen uit te gaan keren aan de aandeelhouders. Voor onze gemeente komt dit neer op een dividenduitkering van € 799.200.
Wat zijn de oorzaken?	Herijking dividendbeleid.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Niet van toepassing.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De programmabegroting met ingang van 2023 structureel aan te passen met een bedrag van € 199.800.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Rendo zal de komende jaren fors moeten investeren in haar netwerk in verband met de energietransitie.

Financiële mutatie nr. F 7.2: Hogere dividenduitkering Enexis Holding N.V.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De verwachting is dat Enexis Holding N.V. over 2022 een dividenduitkering van € 99 miljoen uitkeert aan haar aandeelhouders. Voor onze gemeente komt dit neer op een bedrag van € 201.074. In de programmabegroting 2023-2026 wordt rekening gehouden met een dividenduitkering van € 182.405.
Wat zijn de oorzaken?	Stijging van de netto-omzet met € 71 miljoen die deels weer teniet wordt gedaan door een toename van de kosten van transport en van distributieverliezen van € 56 miljoen. Verder zijn de bedrijfskosten gestegen met € 62 miljoen. Het negatieve saldo van de financiële baten en lasten daalt met € 15 miljoen. Daarnaast dalen de belastingen over het resultaat met € 19 miljoen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Er is geen sprake van een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Er zijn geen gevolgen voor de realisatie van het bijbehorende doel.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Aanpassing van de raming in de programmabegroting incidenteel met een bedrag van € 18.669.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Voorgesteld om de programmabegroting incidenteel met dit bedrag te verhogen. Dit omdat de verwachting is dat Enexis de komende jaren moet investeren in haar netwerk.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Enexis moet de komende jaren investeringen plegen in het netwerk in verband met de energietransitie.

Financiële mutatie nr. F 7.3: Extra dividenduitkering Enexis Holding N.V.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Interim-dividenduitkering van Enexis Holding N.V. ad € 100 miljoen in verband met de realisatie van boekwinst door de verkoop van Fudura B.V.
Wat zijn de oorzaken?	Van de gerealiseerde boekwinst van de verkoop van Fudura B.V. wordt een bedrag van € 100 miljoen eenmalig uitgekeerd aan de aandeelhouders van Enexis. De rest wordt toegevoegd aan de reserves van Enexis.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Er is geen sprake van een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Er zijn op korte termijn geen directe gevolgen van het bijbehorend doel.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Aanpassing van de raming in de programmabegroting incidenteel met een bedrag van € 203.105.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Voorgesteld wordt om de raming in de programmabegroting incidenteel mee te nemen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Enexis moet de komende jaren investeringen plegen in het netwerk in verband met de energietransitie. In de toekomst bestaat de mogelijkheid dat Enexis weer een beroep op haar aandeelhouders gaat doen voor een eventuele kapitaalinjectie.

Financiële mutatie F. 7.4: Hogere dividenduitkering BNG Bank N.V.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De verwachting is dat BNG Bank N.V. over 2022 een dividenduitkering van € 139 miljoen uitkeert aan haar aandeelhouders. Voor onze gemeente komt dit neer op een bedrag van € 324.188. In de programmabegroting 2023-2026 wordt rekening gehouden met een dividenduitkering van € 295.659.
Wat zijn de oorzaken?	Onder andere een hoger renteresultaat over 2022.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Er is geen sprake van een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Er zijn geen gevolgen voor de realisatie van het bijbehorende doel.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Aanpassing van de raming in de programmabegroting incidenteel met een bedrag van € 28.619.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Voorgesteld om de programmabegroting incidenteel met dit bedrag te verhogen. Dit omdat de verwachting is dat bij een rentestijging minder gebruik gemaakt wordt van de langlopende kredietportefeuille.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Naast de rentestijgingen doen zich mogelijk nog de ontwikkelingen in Oekraïne, de verstoring in de wereldwijde toeleveringsketen en hoge energieprijzen voor.

Financiële mutatie nr. F 7.5: Gereedschappen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een structureel tekort van € 15.000 op het budget voor gereedschappen.
Wat zijn de oorzaken?	Hogere materiaalkosten leiden tot een overschrijding op het budget.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een structureel tekort op budget gereedschappen van € 15.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we € 15.000 structureel tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Een eventuele verder stijging van materiaalkosten.

Financiële mutatie nr. F. 7.6: Investering bus begraafteam	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op de investering van € 10.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het gaat hier om de vervanging van bus begraafteam. Door kostenstijgingen zal de aanschaf van een bus duurder uitvallen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op het budget van € 10.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Het budget voor de bus dient te worden verhoogd met € 10.000. Dit leidt tot structureel hogere kapitaallasten bij een afschrijvingstermijn van 8 jaar en een rentepercentage van 1% van € 1.350 in 2023, € 1.338 in 2024, € 1.325 in 2025, € 1.313 in 2026 en € 1.300 in 2027.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Stijgende aanschafkosten.

Financiële mutatie nr. F 7.7: Investering Case Tractor	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort van € 20.000 op de investering.
Wat zijn de oorzaken?	Het gaat hier om de vervanging van de Case Tractor. De kosten voor de aanschaf van een tractor zal hoger uitvallen dan begroot door de stijgende kosten voor aanschaf.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op het budget van € 20.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Het budget voor de tractor dient te worden verhoogd met € 20.000. Dit leidt tot structureel hogere kapitaallasten bij een afschrijvingstermijn van 8 jaar en een rentepercentage van 1% van € 2.700 in 2023, € 2.675 in 2024, € 2.650 in 2025, € 2.625 in 2026 en € 2.600 in 2027.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Stijgende aanschafkosten.

Financiële mutatie nr. F 7.8: Investering veegvuil auto	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op de investering van € 20.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het gaat hier om de vervanging van de veegvuil auto. Door Stijgende voertuigkosten ontstaat een tekort op de investering.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tekort op het budget.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Het budget voor de 'Fuso canter' dient te worden verhoogd met € 20.000. Dit leidt tot structureel hogere kapitaallasten van € 2.700 in 2023, € 2.675 in 2024, € 2.650 in 205, € 2.625 in 2026 en € 2.600 in 2027.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Stijgende aanschafkosten.

Financiële mutatie nr. 7.9: Investeringen tractie Rioolvoertuigen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op de investering van € 185.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het gaat hier om de vervanging van 2 rioolvoertuigen. Bij de begroting is geen rekening gehouden met de vervanging van RIOR (Hogedrukreiniger), opbouw (bak achter de vrachtauto), omvormer, BPM en Kraan. Er is alleen rekening gehouden met de aanschaf van 2 rioolvoertuigen (7 ton en 4,5 ton). Vervanging is noodzakelijk omdat de beheerder van Riolering aangegeven heeft dat de werkzaamheden de komen 15 jaar niet uitbesteed zullen worden en in eigen beheer uitgevoerd zullen worden. Het is belangrijk dat de medewerkers hun werkzaamheden, efficiënt, veilig en hygiënisch kunnen uitvoeren. Daarom is het belangrijk dat wij 2 identieke voertuigen hebben (7 ton).
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee, maar de medewerkers dienen hun werk veilig uit te voeren.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tekort op het budget Pick up met kraan (7,5 ton) en Pick up met kraan (4,5 ton).
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.

Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Het budget Pick up met kraan (7,5 ton) dient te worden verhoogd met € 75.000. Het budget Pick up met kraan (4,5 ton) dient te worden verhoogd met € 110.000. Op de 2 voertuigen samen € 185.000. Dit leidt tot structureel hogere kapitaallasten bij een afschrijvingstermijn van 8 jaar en een rentepercentage van 1% van € 24.945 in 2023, € 24.755 in 2024, € 24.513 in 2025, € 24.281 in 2026 en € 24.049 in 2027.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Stijging materiaalkosten, aanschafkosten

Financiële mutatie nr. F 7.10: Investering VW Caddy	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 35.000 De VW Caddy voor Facilitair wordt niet meer aangeschaft omdat het sporadisch gebruikt wordt. In de begroting is een bedrag van circa € 35.000 begroot voor aanschaf VW Caddy facilitair. Omdat de aanschaf van de voertuigen hieronder hoger uitvallen willen wij het bedrag ad € 35.000 gebruiken voor de aanschaf van de overige 5 VW Caddies, te weten: - VW Caddy Begraven - VW Caddy Water en Wegen - VW Caddy Groen - VW Caddy Bomen - VW Caddy Sport
Wat zijn de oorzaken?	- VW Caddy facilitair wordt sporadisch gebruikt - Hogere aanschafkosten voor de overige 5 VW Caddy's
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Niet van toepassing.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het aantal benodigde voertuigen kan worden terug gebracht van 6 naar 5. Het vrijvallende bedrag zal worden gebruikt voor de duurdere aanschaf per auto van de overige 5 voertuigen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Per saldo wordt hiermee hetzelfde bedrag bespaard dan de duurdere aanschaf per auto.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we geen geld tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Hogere aanschafkosten.

Financiële mutatie nr. F 7.11: Tractie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een structureel tekort van € 25.000 op het budget voor tractie.
Wat zijn de oorzaken?	Door enerzijds hogere brandstofkosten en anderzijds de stijging van materiaalkosten ontstaat een structureel tekort van € 25.000 op het budget voor tractie.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tekort op budget tractie.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we structureel € 25.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Stijging brandstofkosten en materiaalkosten.

<table>
<tr><th colspan="2">Financiële mutatie nr. F 7.12: Verkiezingen</th></tr>
<tr><td>Wat is de aard en de omvang van de afwijking?</td><td>Jaarlijks is er een vast bedrag beschikbaar voor het organiseren van de verkiezingen. Ongeacht of er dat jaar verkiezingen zijn of niet en hoeveel verkiezingen er zijn. Door onder andere de toenemende complexiteit van het organiseren van de verkiezingen, de inflatie en de gestegen brandstofprijzen zien we dat het organiseren van de verkiezingen niet meer lukt voor het budget dat er nu voor beschikbaar is.

Dit budget moet dan ook structureel verhoogd worden. Het budget moet daarnaast afhankelijk worden van de daadwerkelijke situatie dat jaar v.w.b. de te organiseren verkiezingen:
1 verkiezing: € 120.000 (is dit jaar € 80.000) = ‘standaardbudget’
2 verkiezingen op 1 dag: 1,5 x standaardbudget
2 verkiezingen op 2 dagen: 2 x standaardbudget
Geen verkiezingen: 0,33 x standaardbudget

Overzicht verkiezingen tot en met 2030:
<table>
<tr><td>2024</td><td>Europees parlement</td></tr>
<tr><td>2025</td><td>Tweede Kamer</td></tr>
<tr><td>2026</td><td>Gemeenteraad</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2027</td><td>Provinciale Staten</td></tr>
<tr><td>Waterschappen</td></tr>
<tr><td>2028</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2029</td><td>Tweede Kamer</td></tr>
<tr><td>Europees parlement</td></tr>
<tr><td>2030</td><td>Gemeenteraad</td></tr>
</table>
Bovenstaand schema staat vast. De enige uitzondering hierop zijn de Tweede Kamerverkiezingen. Indien het kabinet valt, worden deze verkiezingen meteen georganiseerd en schuiven deze verkiezingen op in de cyclus.

<u>2023</u>
De verwachting is dat we in 2023 het budget Verkiezingen overschrijden. Op dit moment zijn nog niet alle gemaakte kosten in beeld. Bij de NJN worden deze uiteindelijke cijfers gedeeld.</td></tr>
<tr><td>Wat zijn de oorzaken?</td><td>Toenemende complexiteit van het organiseren van de verkiezingen (hogere kosten opleiding, training, software), de gestegen brandstofprijzen (hogere huurprijs stemlocaties) en hogere prijzen in het algemeen (b.v. gestegen prijzen drukwerk en portokosten).</td></tr>
<tr><td>Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?</td><td>Ja: organiseren van de verkiezingen.</td></tr>
<tr><td>Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?</td><td>Geen.</td></tr>
</table>

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De budgetten moeten worden opgehoogd.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het proces van het organiseren van de verkiezingen neemt jaar op jaar toe aan complexiteit. De roep om versimpelingen is groot. Hoe realistisch het is dat dit voor de volgende verkiezingen gerealiseerd wordt, laat zich raden. De verkiezingen van 2023 onderstrepen de urgentie het proces te vereenvoudigen.

2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
+ € 40.000	**+ € 40.000**	**+ € 40.000**	**+ € 100.000**	**- € 40.000**
=	=	=	=	=
€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 180.000	€ 40.000

In de jaren 2024, 2025 en 2026 komen we jaarlijks een bedrag van € 40.000 tekort. In het jaar 2027 een bedrag van € 100.000. In 2028 houden we een bedrag over ter hoogte van € 40.000.

Financiële mutatie nr. F 7.13: Microsoft licenties	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er blijken meer en uitgebreidere Microsoft licenties nodig dan waarmee is begroot. Dit zorgt voor extra jaarlijkse kosten ter waarde van € 35.000.
Wat zijn de oorzaken?	De overstap naar Microsoft365 heeft gezorgd voor een grote aanpassing van ons licentiemodel. Om de kosten beperkt te houden is er aanvankelijk voor gekozen om zoveel mogelijk gebruik te maken van basislicenties. Met name op het gebied van beveiliging waren deze licenties echter te beperkt. De Microsoft licenties zijn daarom uitgebreid. De extra gegevensbeveiligingsmogelijkheden omvatten o.a. beveiliging voor laptops en telefoons, identiteitsbeveiliging en –beheer, Cloud App Security en extra beveiliging voor malware.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	€ 35.000 structureel.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De Microsoft licenties overlappen deels met andere licenties waardoor andere licenties kunnen worden opgezegd. De meerkosten blijven daardoor beperkt tot €35.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we € 35.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. F 7.14: Financiering Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De financiering van de GDI wordt vanaf het begrotingsjaar 2023 centraal ondergebracht bij het ministerie van BZK (septembercirculaire 2022, € 20.000). Hierbij wordt verondersteld dat gemeenten nu ook al deze kosten maken. Dit is in de praktijk niet het geval. Daarom ontstaat er een structureel tekort van € 20.000.
Wat zijn de oorzaken?	De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) is de verzamelterm voor de digitale voorzieningen die overheidsbreed worden gebruikt voor dienstverlening aan burgers en ondernemers. De VNG streeft naar een compacte en robuuste GDI die bestaat uit een toegangsvoorziening (DigiD), een berichtenvoorziening (MijnOverheid Berichtenbox) en een stelsel van basisregistraties. Om dit te kunnen bekostigen zijn wij binnen de Algemenen Uitkering gekort voor een bedrag van € 20.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	€ 20.000 structureel.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Er is gekeken of ergens kosten die hier aan gerelateerd zijn komen te vervallen. Dit is niet het geval.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we € 20.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. F 7.15: Inflatiecorrectie onderhoudsbudgetten I&A	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Inflatiecorrectie onderhoudsbudget I&A, 2023 = € 60.000, 2024 en verder = € 105.000.
Wat zijn de oorzaken?	De kosten voor het onderhoud van de informatievoorziening zijn dit jaar meer gestegen dan de in de programmabegroting toegepaste prijsinflatie van 0,8 %. In de overeengekomen onderhoudscontracten wordt, conform de GIBIT (Gemeentelijke Inkoopvoorwaarden bij IT), gerekend met het CBS dienstenprijsindexcijfer.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	- 2023 (+2,9%) = € 60.000 - 2024 en verder (+5%) = € 105.000 Ten opzichte van het toegekende inflatiepercentage over 2023 komen we 2,9% tekort. Als er in 2024 een inflatiepercentage wordt gehanteerd van 2,4%, dan komen we 5% tekort.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Binnen de budgetten voor I&A is het niet mogelijkheid deze kostenstijging op te vangen. Het betreft hier contractuele verplichtingen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	In 2023 komen we 60.000 tekort, vanaf 2024 loopt dit op tot 165.000 structureel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. F 7.16: Onderhoudsronde functiewaarderingssysteem HR 21	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op formatiebudget van € 9.500 in 2023 en € 14.500 vanaf 2024.
Wat zijn de oorzaken?	Er is nog een onderhoudsronde geweest ten aanzien van het functiewaarderingssysteem HR 21. Dit heeft er toe geleid dat een aantal medewerkers hoger is ingeschaald. De gevolgen hiervan zijn € 9.500 in 2023 en vanaf 2024 € 14.500 structureel.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op formatiebudget van € 9.500 in 2023 en € 14.500 vanaf 2024.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we € 9.500 tekort in 2023 en € 14.500 structureel vanaf 2024.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 7.17: Opbrengst OZB niet-woningen (hertaxatie na bezwaar)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 20.000.
Wat zijn de oorzaken?	Na het vaststellen van de tarieven OZB is als gevolg van een hertaxatie na bezwaar de verwachte opbrengst voor de OZB niet-woningen moet de opbrengst met € 20.000 bijgesteld. Voor 2024 zal dit worden verrekend in het tarief.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	In 2023 komen we een bedrag van € 20.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 7.18: Aanpassing budget WOZ	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 30.000 aanpassing budget Wet WOZ.
Wat zijn de oorzaken?	In 2021 is na een aanbesteding een nieuwe taxatiepartner aangesteld, 4Value. In de begroting voor de komende jaren is per abuis een verkeerd bedrag opgenomen. Het opgenomen bedrag van € 108.000 is slechts 75% van de aanneemsom. Het werkelijke bedrag uit de aanbesteding bedraagt € 137.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Wet WOZ.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we vanaf 2023 € 30.000 structureel tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 7.19: Bestuurlijke samenwerking (contributie VNG)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het budget voor bestuurlijke samenwerking is ontoereikend. Er ontstaat een tekort van € 12.000 in 2023 en vanaf 2024 € 14.000.
Wat zijn de oorzaken?	Een prijsstijging 2023 bedraagt 6% terwijl de begroting 0,8% is aangepast. Daarnaast is de bijdrage gebaseerd op het aantal inwoners en die is verder gestegen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Alle gemeenten zijn lid van de VNG, maar het is geen wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel tekort van € 12.000 en vanaf 2024 € 14.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	2023 € 12.000 en vanaf 2024 € 14.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

6.2. Bestedingsplan 2024-2027

Hieronder treft u een totaaltabel aan met daarin de financiële gevolgen van het voorgestelde bestedingsplan 2024-2027. De investeringen met een structureel effect voor de exploitatie komen ten laste van het meerjarig begrotingssaldo. Investeringen met een incidenteel karakater (maximaal 3 jaar) worden ten laste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar gebracht. De verschillende plannen zijn vervolgens per bestuursprogramma toegelicht.

Bestedingsplan, excl projecten Coalitieakkoord (bedragen x € 1.000)						
Totaal bestedingsplan 'Woningbouw'		**- 2.194**	**- 5**	**- 49**	**- 117**	**- 130**
Werk en economie:						
	Meerjarige Agenda Regio Zwolle 2024-2028, basisdeel				- 264	
	Koppeling projecten Blokzijl en Ossenzijl aan Meerjarige Agenda	*I*		*- 25*		
Totaal bestedingsplan 'Werk en economie'			**- 228**	**- 252**	**- 289**	**- 29**
Samenredzaam:						
B 3.1	Als rondkomen niet meer lukt?	S	-	- 50	- 50	- 50	- 50
	Vrijvallend budget schuldhulpverlening	*S*	-	*50*	*50*	*50*	*50*
B 3.2	Regenboogbeleid 'onbeperkt jezelf zijn'	I	-	- 20	- 20	- 20	-
Totaal bestedingsplan 'Samenredzaam'			**-**	**- 20**	**- 20**	**- 20**	**-**
Vitaal Platteland:						
B 4.3	Projectleider en Planoloog Vitaal Platteland	I	-	- 182	-	-	-
B 4.4	Senior beleidsadviseur Vitaal Platteland	I	-	- 80	-	-	-
Totaal bestedingsplan 'Vitaal Platteland'			**-**	**- 262**	**-**	**-**	**-**

B 5.2							
Totaal bestedingsplan 'Duurzaam'			**-**	**- 215**	**- 15**	**- 15**	**80**
Leefbare steden en kernen:							
B 6.2	Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs	S	- 23.700	- 171	2	- 565	- 884
	Eenmalige lasten	I	-	- 7	- 149	69	- 112
B 6.4	Fietsplan:						
A	Fietsverbinding Giethoorn Steenwijk	S	- 1.415	- 54	- 54	- 53	- 53
B	Herinrichting Oldemarktseweg Thij	S	- 857	- 37	- 37	- 37	- 36
C	Fietsverbinding Gasthuisstraat Steenwijk	I	-	- 150	-	-	-
D	Ombouwen voetpad Bentepad-Laan van Toutenburg	S	- 130	- 6	- 6	- 6	- 6
E	Opstellen fietsmonitor	I	-	- 3	-	- 3	-
F	Onderzoek fietsparkeren centrum Steenwijk	I	-	- 13	-	-	-
G	Fietsstimuleringsacties	I	-	- 25	- 25	-	-
B 6.5	Archief en documentaire collectie Kermis- en Circusmuseum	I	-	- 55	- 55	-	-
B 6.6	Bestrijden invasieve exoten in het landelijk gebied	I	-	- 45	- 45	- 45	-
B 6.7	Formatie cluster Bouwkunde (team RO en Projecten)	I	-	- 108	- 108	- 108	-
B 6.8	Huisvesting Huisartsen Giethoorn	S	- 1.771	- 79	- 78	- 78	- 78
	Huurinkomsten	*S*	-	-	*39*	*39*	*39*
	Vordering op toekomstige huurinkomsten	*S*	-	*79*	*39*	*39*	*39*
B 6.9	Vervangen/aanpassen stroompunten op standplaatsen door de hele gemeente	S	- 75	- 6	- 6	- 6	- 6
B 6.10	MFC Dalzicht, Oldemarkt, groot onderhoud/renovatie/verduurzaming	S	- 1.070	- 71	- 71	- 71	- 71
	Eenmalige lasten	I	-	- 280	-	-	-
B 6.11	MFC De Burght Vollenhove, groot onderhoud/renovatie/verduurzaming	S	- 1.111	- 74	- 74	- 74	- 74

Totaal bestedingsplan 'Leefbare steden en kernen'			**- 31.330**	**- 2.389**	**- 692**	**- 942**	**- 1.258**
<u>Financiën en dienstverlening:</u>							
B 7.1	Huisvesting gemeentehuis (excl. raadzaal)	S	-	-	-	-	-
	Eenmalige lasten	I	-	-	-	-	-
	Raadzaal	S	- 478	- 64	- 64	- 63	- 62
	Eenmalige lasten	I	-	- 369	-	-	-
B 7.2	Teamleider Economie & Recreatie	S	-	- 119	- 119	- 119	- 119
B 7.3	Meer duidelijke taal (inhuur aanjager)	I	-	- 69	- 69	-	-
	Plugin taaltool	S	-	- 25	- 20	- 20	- 20
	Kosten communicatie	I	-	- 10	- 10	-	-
B 7.4	Verkiezingen	S	-	- 50	- 50	- 50	- 50
B 7.5	Hogere marktrente (o.b.v. bestedingsplan, incl. projecten Coalitieakkoord)	S	-	- 199	- 425	- 629	- 895
Totaal bestedingsplan 'Financiën en dienstverlening'			**- 478**	**- 905**	**- 756**	**- 880**	**- 1.146**
Totaal bestedingsplan, excl. projecten Coalitieakkoord			**- 34.001**	**- 4.023**	**- 1.783**	**- 2.264**	**- 2.484**
Waarvan structureel				*- 836*	*- 971*	*- 1.797*	*- 2.371*
Waarvan incidenteel				*- 3.188*	*- 812*	*- 466*	*- 112*

+ = voordeel

Bestedingsplan, projecten Coalitieakkoord (bedragen x € 1.000)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027
B 4.1	PROJECT COALITIEAKKOORD: Gebiedsontwikkeling en ontsluiting Ossenzijl	S	- 4.900	-	-	-	-
	Eenmalige lasten/voorbereidingskrediet	I	- 100	- 25	- 50	- 25	-
	Reeds door de raad verstrekt krediet (PB 2023-2026)	-	5.000	-	-	-	-
	Onderhoudskosten	S					
B 4.2	PROJECT COALITIEAKKOORD: Ontsluiting Blokzijl	S	- 4.300	-	-	-	- 195
	Eenmalige lasten/voorbereidingskrediet	I	- 200	- 50	- 50	- 100	-
	Reeds door de raad verstrekt krediet (PB 2023-2026)	-	4.500	-	-	-	-
	Onderhoudskosten	S					
B 6.1	PROJECT COALITIEAKKOORD: Museum Steenwijk	S	- 2.400	-	- 101	- 101	- 101
	jaarlijkse beheerkosten	S	-	-	- 30	- 30	- 30
	Energie	S	-	-	- 48	- 48	- 48
	Exploitatie	S	-	-	- 40	- 40	- 40
	Eenmalige lasten	I	-	- 3.537	-	-	-
	Werving fondsen	*I*	-	810	-	-	-
	Beschikbaar budget binnenstad	*I*	-	1.340	-	-	-
B 6.3	PROJECT COALITIEAKKOORD: Unilocatie Voortgezet Onderwijs (VO) Steenwijkerland	S	-	598	568	413	238
	Extra kapitaallasten	S	-	-	-	-	-
Totaal bestedingsplan, projecten Coalitieakkoord			**- 2.400**	**- 865**	**249**	**70**	**- 176**
Waarvan structureel				*598*	*349*	*195*	*- 176*
Waarvan incidenteel				*- 1.462*	*- 100*	*- 125*	-

Toelichting

B 1.1: Wijkvisie Steenwijk-West (3e en laatste fase)
Met Woonconcept zijn meerjarige afspraken gemaakt over het doorvoeren van wijkvernieuwing in Steenwijk-West. De woningbouwvereniging is verantwoordelijk voor nieuwbouw/renovatie van de huurwoningen en de gemeente voor inrichting van de openbare ruimte. In het kader van het uitvoeren van de 3e (en laatste) fase dienen de budgetten voor 2024–2027 beschikbaar te worden gesteld.

We hebben er voor gekozen om de uitvoering te versoberen door 25% minder budget aan te vragen dan op basis van het oorspronkelijk voorstel. Gevolg is dat de herinrichting van de Jan van Riebeeckstraat niet wordt uitgevoerd.

B 2.1: Meerjarige Agenda Regio Zwolle 2024-2028
Steenwijkerland maakt deel uit van de Regio Zwolle. In 2018 heeft de samenwerking een schaalsprong gemaakt met een nieuwe koers, waarin aanvullend op de economische samenwerking meer opgavegericht werd samengewerkt op de thema's arbeidsmarkt, bereikbaarheid, energie en leefomgeving. In 2020 is de regionale samenwerking door het rijk erkend en bekrachtigd met de Regio Deal, in 2021 benoemd als NOVI-gebied[15] en in 2022 met de aanwijzing tot één van de 17 landelijke NOVEX-gebieden: de klimaatbestendige groeiregio Zwolle. Voor de periode 2024-2028 heeft de regio een ambitieuze meerjarenagenda opgesteld.

In 2023 betalen we Regio Zwolle € 4,25 per inwoner. Dat is een basisbijdrage van € 2,45 per inwoner en een extra bijdrage voor de Human Capital Agenda van € 1,80 (die loopt af eind 2023). De nieuwe agenda zorgt voor een verhoging van de bijdrage met een ingroeimodel, waarbij er onderscheid gemaakt wordt tussen een verplichte basisstructuur en opgavegericht werken op basis van 'coalition of the willing'. De Basisbijdrage wordt berekend op € 2,37 per inwoner in 2024 en stijgt naar € 3,10 per inwoner in 2027. Naast de basisbijdrage zijn er ook de verschillende thema's[16] waar gemeenten op in kunnen stappen. Als we als gemeente meedoen aan alle 4 thema's is dit € 4,59 per inwoner in 2024, dit groeit naar € 5,87 per inwoner in 2026. Je kunt als gemeente instappen per thema.

We kiezen ervoor om de basisbijdrage structureel op te nemen in deze PPN. Voor de opgave-gerichte sporen vragen wij u om alleen voor de jaren 2024 tot en met 2026 financiële middelen beschikbaar te stellen.

[15] NOVI staat voor Nationale Omgevingsvisie.
[16] Economie, Arbeidsmarkt, Duurzaam groeien en leefkwaliteit en Versterken bereikbaarheid.

De thema's economie en arbeidsmarkt lenen zich voor een regionale aanpak. Wij koppelen onze te maken economische agenda aan de op te stellen ruimtelijke, economische visie (als regionale uitwerking van de verstedelijkingsstrategie). Ook op de andere onderdelen zijn we vanuit de verstedelijkingsstrategie betrokken (regionale sponsstrategie, ontwikkeling spoorzone). We hebben de regio nodig voor de gewenst schaalgrootte om deze onderwerpen op te pakken. Niet alleen vanuit de beschikbare kennis, ook voor de lobby naar rijk/ministeries/Europa en dus het aanboren van fondsen. En uiteraard kost het in stand houden van een regionale samenwerking en deze actief 'in de markt te zetten' geld in de vorm van het Regio Zwolle bureau en public affairs/communicatie.

Bovenstaande thema's zijn gemeentegrens overschrijdend en ook voor ons van belang. Door mee te doen kunnen ook onze ambities en doelstellingen gerealiseerd worden. Deze programmalijnen vormen de basis voor de nieuw op te stellen regiodeal. We willen meedoen aan deze regiodeal, om de brede welvaart in ons gebied te stimuleren. *De cofinanciering hiervoor is in de vorm van ons investeringsvolume voor Ossenzijl en Blokzijl in de begroting opgenomen.*

Het vergt nog wel de nodige inzet om vanuit deze (randweg) middelen te komen tot een integrale deal dat aansluit op de thema's/programmalijnen van deze meerjarige agenda. We willen daar serieus werk van maken en vragen dan ook naast de verhoging, eenmalig een bedrag van € 25.000 in 2024 om de integrale koppeling met de meerjarige agenda te maken.

B 3.1: Als rondkomen niet meer lukt?
Steeds meer inwoners in Steenwijkerland worden geconfronteerd met financiële problematiek. Stijgende energieprijzen en inflatie zijn hier de belangrijkste redenen voor. Voor veel inwoners zoals AOW-ers betekent het dat er geen ruimte meer zit in het besteedbaar inkomen. De ombudsman vraagt in haar rapport ook nadrukkelijk aandacht voor deze doelgroep. De werkloosheid is historisch laag. De inflatie zeer hoog, waardoor er steeds meer werkende armen zijn.

We willen:
- Voorkomen van (ernstige) financiële problematiek.
- Vergroten van het bereik van het minimabeleid voor overige uitkeringsgerechtigden zoals AOW-ers en voor werkende armen.
- Drempels verlagen voor aanvragen minimabeleid.
- Drempels verlagen tot schuldhulp.
- Vergroten zichtbaarheid Geldloket Steenwijkerland.

B 3.2: Regenboogbeleid 'onbeperkt jezelf zijn'
Gemeente Steenwijkerland streeft ernaar om een regenbooggemeente te zijn. Dit houdt in dat de gemeente actief beleid ontwikkelt en uitvoert ter behoeve van de acceptatie van LHTBIQ+ inwoners. We streven naar een samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn, mee kan doen en zich veilig voelt. Voor de periode 2023-2027

is hiervoor het regenboogbeleid 'onbeperkt jezelf zijn' ontwikkeld. Dit wordt in het 2e kwartaal van 2023 ter besluitvorming voor aan raad gelegd. Voor de uitvoering van het beleid zijn financiële middelen nodig.

B 4.1: PROJECT COALITIEAKKOORD: Gebiedsontwikkeling en ontsluiting Ossenzijl
Met het coalitieakkoord "Duurzaam doorbouwen 2022-2026" ondersteunt het college de aanleg van een randweg met aquaduct. Hiervoor is door het college een substantiële bijdrage gereserveerd van € 5 miljoen voor cofinanciering en realisatie. Met deze claim worden de gelden hiervoor beschikbaar gesteld.

Planning/jaar van realisatie:
2023: Onderbouwing voor de noodzaak van de randweg met tracékeuze
2024: Realiseren cofinanciering/uitwerking
2025: Technische uitwerking
2026: Voorbereiding
2027: Uitvoering

B 4.2: PROJECT COALITIEAKKOORD: Ontsluiting Blokzijl
Met het coalitieakkoord "Duurzaam doorbouwen 2022-2026" ondersteunt het college de aanleg van een randweg inclusief een brugverbinding. In dit akkoord is aangegeven dat het college een substantiële bijdrage reserveert van € 6,8 miljoen met als voorwaarde dat in de huidige bestuursperiode voor tenminste 1/3e deel cofinanciering gevonden wordt. Met deze claim worden de gelden hiervoor beschikbaar gesteld.

Planning/jaar van realisatie:
2023: Onderbouwing voor de noodzaak van de randweg met tracékeuze
2024: Realiseren cofinanciering/uitwerking
2025: Technische uitwerking
2026: Voorbereiding
2027: Uitvoering

B 4.3: Projectleider en Planoloog Vitaal Platteland
Ten behoeve van het programma Vitaal Platteland is behoefte aan extra capaciteit voor:
- Planoloog landelijk gebied; beoordeling initiatieven (36 uur)

- Projectleider inhoudelijke begeleiding gebiedsprocessen (36 uur)

Er wordt ingezet op minimaal 5 succesvolle gebiedsprocessen. De gebiedsprocessen vragen inzet vanuit de lijnorganisatie ten aanzien van beleidsontwikkeling, wijziging bestemmingsplan of de inzet van een projectleider op inhoudelijk gebied. Met name in gebiedsprocessen waar de gemeente een groter belang bij heeft zal een inhoudelijk projectleider gevraagd worden in het kader van de regierol van de gemeente.

Vanuit de provincie komt mogelijk procesgeld beschikbaar voor gebiedsprocessen. Indien dat het geval is kan deze claim door de provincie worden bekostigd.

B 4.4: Senior beleidsadviseur Vitaal Platteland
Binnen programma Vitaal Platteland is behoefte aan extra capaciteit voor:
- senior beleidsondersteuning vitaal platteland (16 uur)
- senior procesbegeleiding gebiedsinitiatieven (16 uur)

De uitvoering van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en de gewenste regierol van de gemeente in het eigen gebied maakt dat er extra capaciteit nodig is op senior niveau om verbindend en coördinerend te kunnen acteren extern en intern.

B 5.1: Stichting Duurzaam Steenwijkerland
Stichting Duurzaam Steenwijkerland (SDS) is een inwonersorganisatie waarin vrijwilligers in diverse projecten werken aan een CO2-neutraal en duurzaam Steenwijkerland. De stichting is een belangrijke schakel in het uitvoeren van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente. Zo zorgen zij er onder andere voor dat inwoners betrokken zijn, verzorgen ze activiteiten, geven ze inwoners advies in het Infopunt Duurzaam Doen, voeren ze de energiecoachgesprekken. De stichting is een belangrijke partner in het behalen van de duurzaamheidsdoel. Daarom is het van belang dat er de komende jaren voldoende geld beschikbaar is om dit te continueren.

B 5.2: Zon op dak energiecoöperaties
In Steenwijkerland zijn meerdere energiecoöperaties. Deze energiecoöperaties zijn lokaal betrokken en voorzien grote (bedrijfsdaken) van zonnepanelen. Inwoners kunnen participeren en ontvangen gedurende de looptijd van een energieproject een subsidie per geproduceerde kWh.

Om deze ontwikkeling te stimuleren en de zonnedaken mogelijk te maken wordt er een subsidie beschikbaar gesteld aan de energiecoöperaties. De opstart- en onderzoekskosten zijn vaak te hoog waardoor ze een belemmering vormen om een initiatief op te starten. Deze subsidie is met name bedoeld voor de dekking van deze kosten en om de ontwikkeling van een lokaal zonnedak mogelijk te maken.

B 5.3: Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)
In het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorbouwen' is als uitgangspunt opgenomen dat wij als gemeente zelf het goede voorbeeld willen geven. Als belangrijke (regionale) opdrachtgever kunnen we als gemeente een belangrijke bijdrage leveren aan het stimuleren van duurzaam inkopen en opdrachtgeven. En we hebben nog een grotere impact doordat we intensief samenwerken met de Businessclub Steenwijkerland. Tijdens de pizza-sessie van februari jl. hebben gezamenlijk afgesproken voortvarend aan de slag te gaan met maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen.

In het Actieplan MVOI 2023-2026 zijn diverse projecten benoemd om de samenwerking tussen lokale ondernemers en de gemeente te versterken, om meer impact te maken met social return en om circulariteit gemeengoed te maken in onze inkoop en organisatie. Deze claim is voor het uitvoeren van de benoemde projecten.

Eén van de projecten is het oprichten van een zogenaamde Stenenbank, een opslagplaats voor materialen die vrijkomen tijdens projecten in de openbare ruimte en prima opnieuw gebruikt kunnen worden. Daarnaast willen we een aantal lokale grondstoffenkringlopen sluiten en zullen we een aantal aanbestedingen ‘circulair’ maken. Ook organiseren we kennisbijeenkomsten voor ondernemers en gemeentelijke opdrachtgevers om kennis te delen op het gebied van social return en circulariteit.

B 5.4: Natuurvriendelijk (Na)Isoleren met Soortmanagement (SMP)
Het doel van het Nationaal Isolatieprogramma is om 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030. De nadruk ligt daarbij op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen (label E, F en G). Als woningverduurzaming doorgaat zonder rekening te houden met beschermde diersoorten wordt de gunstige staat van instaathouding aangetast. Dit is een overtreding van de Wet Natuurbescherming. Om grootschalige vertraging van de energietransitie te voorkomen, kansen te bieden voor de natuur, en een oplossing te bieden voor de complexiteit van de Wet Natuurbescherming voor inwoners kunnen we als gemeente een Soortenmanagementplan (SMP) laten opstellen. Op basis van dit SMP geeft de provincie een ontheffing van de verbodsbepalingen en in de wet Natuur bescherming.

B 5.5: Vrijval uitbreiding formatie team duurzaamheid
Om onze duurzaamheidsdoelstellingen te kunnen realiseren, is bij de Programmabegroting 2023-2026 budget aangevraagd voor uitbreiding van de formatie van het team duurzaamheid. Op dat moment wisten we nog niet hoeveel geld het rijk beschikbaar zou stellen vanuit de specifieke uitkering ‘Uitvoeringsmiddelen klimaat en energie’, inclusief de bestedingsvoorwaarden. Nu die duidelijkheid er wel is, kan een deel van het eerder door uw raad beschikbaar gestelde budget vrijvallen.

B 6.1: PROJECT COALITIEAKKOORD: Museum Steenwijk

In haar vergadering van 4 april 2023 heeft uw raad besloten om in te stemmen met de realisatie van een nieuw museum in Steenwijk volgens het voorkeurscenario B. Ook heeft de raad besloten om bij de behandeling van de Perspectiefnota 2023-2027 de financiële gevolgen van het museumproject integraal af te wegen.

We werken toe naar een samenvoeging van drie bestaande musea, te weten Stadsmuseum Steenwijk, Kermis- en Circusmuseum en Hildo Krop museum tot één nieuw museum, dat bijdraagt aan de beleving van Steenwijk en Steenwijkerland en een actieve rol vervult voor de musea en historische verenigingen in onze gemeente. In het raadsvoorstel is het voorkeurscenario B als volgt beschreven:

- *Spijkervetstallen als Kunst- en Erfgoedhuis met wisselende presentaties en afwisselende programmering rondom kunst en erfgoed. Hildo Krop wordt onderdeel van Verhalen van Steenwijk en is inspirator voor kunst- en ambachtsprogramma's. Nauwe samenwerking in Steenwijkerland.*
- *In een nieuw te bouwen entreegebouw worden winkel, Toeristisch Inspiratie Punt, Galerie en backoffice ondergebracht. In deze variant worden alle functies ondergebracht op één locatie.*
- *De panden aan de Markt en Onnastraat krijgen een andere invulling of worden afgestoten.*

In het bestedingsplan zijn de (investerings)bedragen opgevoerd o.b.v. het gekozen voorkeurscenario B.

B 6.2: Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs

Op 14 februari 2023 heeft de gemeenteraad het herijkte Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) Steenwijkerland vastgesteld.

De herijking betreft een aantal wijzigingen ten opzichte van het in 2018 vastgestelde IHP:

- Toevoeging m2's kinderopvang, om te komen tot integrale kindcentra en de doorgaande leerlijn 0-12 jaar te bevorderen. Dit door gemeente te financieren, rekening houdend met een kostprijs dekkende huur op basis van investering.
- Aanpassingen in planning voor renovatie/nieuwbouw naar aanleiding van nieuwe inzichten en bijvoorbeeld sluiting van 2 scholen.
- Gymlokalen, onderdeel onderwijshuisvesting, toegevoegd aan IHP.
- Veranderende wet- en regelgeving.
- Renoveren op basis van werkelijke m2's.
- Bouwkostenstijgingen als landelijke trend.
- Aanpassing in eigen bijdrage schoolbesturen.

Het betreffen de lopende projecten:
- Nieuwbouw Frisoschool Steenwijk;
- Nieuwbouw Lisdodde Wanneperveen;
- Nieuwbouw Wiedewereld/Eben Haëzer Sint Jansklooster (2-scholen onder één dak);
- Nieuw gymlokaal Sint Jansklooster
- Renovatie Schutssluis Blokzijl.

B 6.3: PROJECT COALITIEAKKOORD: Unilocatie Voortgezet Onderwijs Steenwijkerland

In 2021 is besloten binnen een periode van 10 jaar over te gaan tot een unilocatie voor het Voortgezet Onderwijs (VO) in Steenwijkerland. Voor het VO in Steenwijkerland gaan we hier over van drie naar één locatie.

Basis start uitgangspunt voor de nadere uitwerking voor de investering in het gebouw is het besluit van april 2021 met de volgende financiële uitgangspunten:
- *Totale investering:* *€ 25,5 miljoen*
- *Gemeente:* *€ 20,4 miljoen*
- *Schoolbestuur:* *€ 5,1 miljoen (= 20% van 25,5 miljoen, toezegging door schoolbestuur aan gemeenteraad)*
- *Infrastructuur:* *€ 2,2 miljoen*

De afgelopen maanden is samen met het VO, aan de hand van het coalitieakkoord, toegewerkt naar een claim voor de perspectiefnota van 2023. Hoewel er veel werk is verzet, zijn er nog stappen te zetten om de juiste gezamenlijke keuzes te kunnen maken. Desondanks is er globaal een doorkijk te geven naar de totale investeringskosten.

Op basis van de uitgangspunten uit 2021, en aan de hand van een programma van eisen, is een financiële doorrekening gemaakt met de huidige bouwkosten:
- *Gebouw:* *€ 38,0 mln*
- *Bijkomende kosten:* *€ 2,2 mln (infrastructuur, interne uren, e.d.)*
- *Totale investering:* *€ 40,2 mln*

Dekking:
- *Gemeente:* *€ 35,1 miljoen*
- *Schoolbestuur:* *€ 5,1 miljoen (toezegging door schoolbestuur uit 2021)*

De realisatie van een unilocatie heeft een langere doorlooptijd i.v.m. gefaseerd bouwen. Dit resulteert de komende jaren in alleen rentelasten. Deze rentelasten zijn in de jaren 2024-2027 terug te zien. Vanaf 2028 begint de afschrijving van de bouwkosten te lopen. De jaarlijkse lasten vanaf 2028 zijn 1,35 mln, aflopend. Elke miljoen extra investeren/meer ambitie betekent, op basis van 1% rente, ca. € 35.000 per jaar aan extra jaarlijkse lasten.

Definitieve financiële besluitvorming in 2024 resulteert in een globale planning van 2024/2025 voorbereiding 2026/2027 uitvoering.

B 6.4: Fietsplan

In november 2020 is de Strategische Mobiliteitsvisie van de gemeente Steenwijkerland vastgesteld. Om de beleidsvisie en ambities uit de Strategische Mobiliteitsvisie met betrekking tot fietsen te halen, hebben we het fietsplan Steenwijkerland gemaakt. In dit fietsplan worden ambities benoemd en een eindbeeld van fietsen in Steenwijkerland geschetst. Het fietsplan is ter vaststelling aan uw raad aangeboden (raadsvergadering van 20 juni 2023).

Het fietsplan bestaat uit 3 kernopgaven die leiden tot een hoger fietsgebruik:

1. Een aantrekkelijk fietsnetwerk dat inspeelt op de groei van het fietsverkeer en uitdaagt tot meer fietsen;
2. Kwalitatief goede stallingsvoorzieningen;
3. Bedrijfscultuur en gedragsbeïnvloeding die gericht zijn op de verhoging van het fietsgebruik.

Voor 2024 wordt ingezet op de volgende maatregelen:

- Fietsverbinding Giethoorn – Steenwijk;
- Herinrichting Oldemarktsweg Thij;
- Ombouwen voetpad Bentepad – Laan van Toutenburg;
- Fietsverbinding Gasthuisstraat;
- Onderzoeken en stimuleringsacties.

B 6.5: Archief en documentaire collectie Kermis- en Circusmuseum

Het Kermis- en Circusmuseum bezat naast de museale collectie van voorwerpen ook een eigen archief en een omvangrijke documentaire collectie (boeken, tijdschriften, foto's, dia's, audiovisueel materiaal, posters, flyers, folders, etc.). De totale omvang van het archief en de documentaire collectie omvat ca. 100 m^1.

Na het opheffen van het museum heeft de gemeente de verantwoordelijkheid[17] voor zowel het archief als de documentaire collectie. We vragen alleen budget voor het archief en de documentaire collectie en niet voor de museale collectie. De cultuurhistorische en informatieve waarde van het archief en de documentaire collectie zijn hoog. Het bevat uniek en waardevol materiaal voor iedereen die historisch onderzoek wil doen naar kermissen of circussen.

Het is de bedoeling dat het archief en de documentaire collectie uiteindelijk in het gemeentearchief wordt ondergebracht. In de studiezaal en online kan het dan aan de burger beschikbaar worden gesteld voor onderzoek.

Het archief en de documentaire collectie zijn echter nog niet goed materieel verzorgd en toegankelijk gemaakt. In deze staat kunnen ze niet goed beheerd worden en niet beschikbaar worden gesteld aan de burger. Het archief en de documentaire collectie moeten daarom goed materieel verzorgd en toegankelijk gemaakt worden. Een klein deel zal voor het behoud ook gedigitaliseerd moeten worden.

B 6.6: Bestrijden invasieve exoten in het landelijk gebied
In 2020 is er door een ecologische onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot in opdracht van provincie Overijssel o.a. de locaties van de Waterwaaier in Natura 2000-gebied De Weerribben onderzocht. Hieruit is gebleken dat gerichte aanpak van invasieve exoten noodzakelijk is om de kwetsbare waternatuur te beschermen en verdere verspreiding tegen te gaan. De locaties waar de invasieve soorten zijn aangetroffen zijn in beheer en onderhoud bij Staatsbosbeheer, gemeente Steenwijkerland en Waterschap Drents Overijsselse Delta.

Een goede samenwerking en een gezamenlijke aanpak is dan ook van belang om een zo goed mogelijk resultaat te behalen en herbesmetting te voorkomen
De gemeente Steenwijkerland is verantwoordelijk voor 10% van het areaal in de Wieden en Blokzijl waar de invasieve exoten voorkomen. Om mee te werken aan de gezamenlijke aanpak is er vanaf 2024 budget benodigd om de invasieve exoten aan te pakken. Dit jaar komt er een bestuurlijk voorstel om middels ondertekening van een gezamenlijk convenant deze exoten de komende jaren te bestrijden. Vooruitlopend op het bestuurlijk convenant stellen wij voor om alvast voor drie jaar financiële middelen beschikbaar te stellen.

[17] Als het archief en de documentaire collectie worden ondergebracht bij het gemeentearchief, dan komen ze te vallen onder de werking van de Archiefwet 1995. De Archiefwet 1995 verplicht dat archieven en ander materiaal dat wordt ondergebracht bij het gemeentearchief in goede, geordende en toegankelijke staat worden gebracht en gehouden. Het goed verpakken, ordenen en toegankelijk maken is daarmee ook een wettelijke verplichting.

B 6.7: Formatie cluster Bouwkunde (team RO en Projecten)

De komende 3 jaar zal er een verhoging zijn in de voorzieningsgelden onderhoud maatschappelijk vastgoed. Dit vanwege ontstane achterstanden en beter inzicht in de benodigde werkzaamheden binnen de vastgoedportefeuille. Dit vraagt om extra formatie in de uitvoering. Daarnaast zijn er achterstanden ontstaat in het verduurzamen van ons eigen vastgoed. Om beide achterstanden weg te werken vragen we tijdelijk extra capaciteit van 0,7 fte voor de duur van 3 jaar.

In de markt gangbaar dient 10% over het beschikbare budget beschikbaar te zijn voor de uitvoering. 0.7fte over 3 jaar past bij de beschikbaar gestelde budgetten voor onderhoud en verduurzamen.

<u>Oorzaken achterstanden:</u>

Er is sprake van structurele onderbezetting. Gezien de omvang van de budgetten die moeten worden uitgezet, is er een structureel tekort, waardoor achterstanden ontstaan en oplopen. Door de implementatie van een goed beheerpakket zijn deze tekorten meer zichtbaar geworden. Daarnaast breiden door de achterstanden de storingen en klachten. Dit werkt cumulatief.

Verder zijn er incidentele zaken die veel capaciteit hebben gevraagd:

- In 2022 is een groot deel van de beschikbare capaciteit ingezet voor het huisvesten van Oekraïners
- In 2020/2021 is het Atrium verbouwd. Het voortraject en de bouwbegeleiding is door het cluster opgepakt.
- Medio 2021 is de functie van bouwkundig projectleider gedurende een jaar niet ingevuld.

B 6.8: Huisvesting Huisartsen Giethoorn

De laatste jaren is er een landelijke trend gaande van een tekort aan huisartsen. Deze trend is helaas ook gaande in Steenwijkerland. Het behouden van huisartsen voor een kern levert een grote bijdrage in het kader van leefbare steden en kernen. Voor de kern Giethoorn willen we twee ‘nieuwe’ huisartsen faciliteren door de leegstaande school in Giethoorn Noord geschikt te maken voor de vestiging van een apotheekvoerende huisartsenpraktijk Om deze locatie voor de huisartsen leefbaar te maken is het noodzakelijk de buitenschil duurzaam te renoveren. En het buitenterrein op een klimaat adaptieve manier geschikt te maken voor toekomstig gebruik. Deze investeringen komen uiteindelijk terug in de vorm van een huurvergoeding.

In 2023:

- We ‘slopen’ delen van de bestaande Noorderbasisschool, tot er ca. 470 m2 beschikbare ruimte over blijft.
- We renoveren en verduurzamen de buitenschil van de voormalige Noorderbasisschool in Giethoorn;
- We verbouwen en onderhouden vanaf casco (binnenwanden, installaties, vloer, wand, plafondafwerking,), zodat e.e.a. geschikt wordt voor huisartsen.

- We richten het buitenterrein van de Noorderbasisschool in als openbare ruimte, in principe bedoeld voor de huisartsenpraktijk.

Uitgangspunt is dat de uiteindelijk investering de gemeente geen geld kost. De huisartsen gaan de totale investering middels huur terug betalen, waarbij het een optie is dat de huisartsen toekomstig het pand overnemen. Om de huisartsen de eerste drie jaren financieel tegemoet te komen, worden deze drie jaren minder huur in rekening gebracht. Deze huur wordt de drie jaren daarna door de huisartsen gecompenseerd (extra betaald). Vanaf 2031 lopen de huurinkomsten dan gelijk met de jaarlijkse afschrijving.

B 6.9: Vervangen/aanpassen stroompunten op standplaatsen door de hele gemeente
In de PPN 2022-2026 is een onder de 'onontkoombare uitgaven' voor 2023 een investeringsbudget opgenomen voor het vervangen van stroomkasten op de Markt in Steenwijk, omdat deze kasten niet voldoen aan de eisen uit de zogenaamde NEN normeringen. De werkzaamheden worden dit jaar uitgevoerd. Het aanvullend budget is noodzakelijk voor het vervangen en aanpassen van de stroompunten die aanwezig zijn op standplaatsen en evenemententerreinen in Steenwijkerland. Deze stroompunten naderen het einde van hun levensduur.

B 6.10: MFC Dalzicht, Oldemarkt, groot onderhoud/renovatie/verduurzaming
Binnen de gemeente Steenwijkerland zijn twee grote multifunctionele centra (MFC's) welke in eigendom zijn van de gemeente, maar volledig worden beheerd en onderhouden door twee verschillende stichtingen. Deze claim betreft MFC Dalzicht te Oldemarkt (bruto vloeroppervlakte 3.354 m2, bouwjaar 2001).

Voor Dalzicht staat er i.v.m. het bouwjaar van het gebouw groot onderhoud aan te komen. Hier heeft de stichtingen geld voor gereserveerd. Door de grootte van de accommodaties is dit echter onvoldoende om al het groot onderhoud uit te kunnen voeren. Daarnaast heeft de stichtingen de afgelopen Coronajaren haar reservering groot onderhoud moeten aanspreken om hun exploitatieverlies te dekken en hun pachter in de benen te houden. Vanuit de Stichting is 100.000 gereserveerd voor groot onderhoud. Naast groot onderhoud, heeft ook Dalzicht ook te maken met de energiecrisis en opgave voor verduurzamen. Hiervoor is inmiddels, een plan van aanpak verduurzamen opgesteld in samenspraak met de gemeente. Vanuit het energiefonds zal hiervoor 90.000 gefinancierd gaan worden.

Dalzicht heeft een belangrijke functie in het dorp en de dorpssamenleving. Om die reden is het van belang de accommodatie goed te onderhouden.

In basis is het van belang minimaal het noodzakelijk groot onderhoud uit te voeren. Voor wat betreft Dalzicht (leeftijd 22 jaar) is het inmiddels ook noodzakelijk esthetisch e.e.a. te renoveren. (vloerafwerking/wandafwerking/etc.) om het gebouw aan de eisen van deze tijd te laten voldoen. Als laatste is er, zeker bij vervangingsinvesteringen, noodzakelijk om grotendeels te verduurzamen.

B 6.11: MFC De Burght Vollenhove, groot onderhoud/renovatie/verduurzaming
In Vollenhove staat één van de grotere multifunctionele accommodaties (MFC) binnen de gemeente. MFC De Burght (bruto vloeroppervlakte 3.234 m2, bouwjaar 1992) is volledig in eigendom van de gemeente, maar wordt volledig beheerd en onderhouden door een stichting.

Voor deze accommodatie geldt dat er, gezien de leeftijd van het gebouw, groot onderhoud aan zit te komen. Hier heeft de stichting deels geld voor kunnen reserveren. In verband met de grootte van de accommodatie is dit echter onvoldoende om alles op te kunnen pakken. Om die reden zijn we in 2019 gestart met het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan. Naast de grootte van de accommodatie in relatie met de financiële positie van de stichting, heeft de Coronacrisis een flinke impact gehad op de financiële reserves van de stichting. De stichting heeft de pachter tijdens de Coronacrisis behoorlijk financieel ondersteund. Vanuit de stichting is een bedrag van € 145.000 gereserveerd/over voor groot onderhoud. Naast groot onderhoud, heeft ook De Burght te maken met de energiecrisis en opgave voor verduurzamen. Hiervoor is inmiddels, in samenwerking met de Provincie, een energiescan opgesteld.

MFC De Burght heeft een belangrijke functie in het dorp en de samenleving. Om die reden is het van belang de accommodatie goed te onderhouden. In basis is het van belang minimaal het noodzakelijk groot onderhoud uit te voeren. Voor wat betreft De Burght (leeftijd 32 jaar) is het inmiddels ook noodzakelijk esthetisch e.e.a. te renoveren (vloerafwerking/wandafwerking/etc.) om het gebouw aan de eisen van deze tijd te laten voldoen. Als laatste is er, zeker bij vervangingsinvesteringen, noodzakelijk om grotendeels te verduurzamen.

B 6.12: Realisatie Congresvoorziening theater De Meenthe
Het bestuur van theater de Meenthe heeft aangegeven dat zij kansen zien om de Meenthe tot hét vergader- en congrescentrum in de regio uit te laten uitgroeien. Deze kansen zijn verkend in een marktanalyse en uitgewerkt in een businesscase.

Met deze congresvoorziening is de Meenthe in staat om binnen de huidige condities in de theater markt haar eigen broek op te houden zonder dat dit leidt tot verhoging van de bijdrage vanuit de gemeente. Dit plan is verwerkt tot een raadsvoorstel dat in voorbereiding is.

Voor de realisatie van deze congresvoorziening is een bedrag nodig van € 590.000. Naast deze claim is voor het lopende jaar (2023) een financiële mutatie van € 35.000 nodig voor de inzet van een projectleider en om te kunnen starten met de voorbereiding.

B 6.13: Toekomstbeeld Gieterse Polder en Centrum Leefbaarheid, ecologie en economie
Het 'Toekomstbeeld Gieterse Polder en Centrum Leefbaarheid, ecologie en economie' is ter vaststelling aan uw raad verzonden. Dit toekomstbeeld geeft invulling aan een aantal afspraken, vastgelegd in de in 2020 vastgestelde toekomstvisie Giethoorn. Onderdeel van de toekomstvisie zijn de volgende onderdelen:

- Nadere uitwerking alternatieve fiets, wandel- en vaarroutes;
- Kwaliteitsimpuls openbare ruimte beschermd dorpsgezicht;
- Nadere uitwerking ideeën Gieterse polder in samenhang met bovenstaande: onderzoek mogelijkheden – ruimtelijk en financieel – om de “nieuwbouw” noord via het water te verbinden met het omringende landschap en dorp.

Om dit te kunnen realiseren zijn deze onderdelen concreet uitgewerkt in het toekomstbeeld. Het betreft de volgende onderdelen:
- Onderzoeken mogelijkheden verlenging loswal Nering in samenhang met realisatie fiets/wandelpad tussen school en Kulturhus;
- Onderzoek mogelijkheden verhogen waterpeil;
- Nadere uitwerking/verkenning verbindingen toekomstbeeld.

Hiervoor is in zijn totaliteit een bedrag van € 175.000 nodig. De kosten voor woningbouw en maatregelen die hieraan ten grondslag liggen, zoals opgenomen in het toekomstbeeld, worden meegenomen in de diverse grondexploitaties per locatie.

B 6.14 Uitbreiding Capaciteit Controleurs Openbare Ruimte

Begin 2023 hebben we als cluster Controleurs Openbare Ruimte een visiedocument opgesteld. In dit visiedocument sluiten we aan bij de doelen van het coalitie akkoord. In het coalitieakkoord is aangegeven dat Steenwijkerland een gemeente wil zijn waar inwoners tevreden zijn met hun leven en zich gezond en veilig kunnen voelen. Toezicht en handhaving in de openbare ruimte speelt daarin een belangrijke rol. Deze rol wordt in onze gemeente uitgevoerd door de Controleurs Openbare Ruimte van het team Uitvoering Openbare Ruimte. Specifiek voor het houden van toezicht in de openbare ruimte hebben we 6 Boa’s (Buitengewoon opsporingsambtenaren) beschikbaar.

Uit een uitgevoerde inwonersenquête (score 23-3-2023) blijkt dat 85% van de ondervraagden onze Boa’s niet of minder dan 1x per maand zien. Dit komt voornamelijk door het uitgestrekte gebied van onze gemeente. Met de huidige capaciteit is niet mogelijk voor onze Boa’s om overal goed zichtbaar te zijn. Door het wijkgericht werken en voor elke kern/gebied een vaste Wijkboa aan te wijzen, verwachten wij meer gastheerschap te kunnen bieden, problemen vroeg te kunnen signaleren en een band op te bouwen met onze inwoners.

Om, zoals in het visie document is genoemd, gebiedsgericht te kunnen werken hebben de Boa’s specifieke wijken/kernen toebedeeld gekregen. Giethoorn is hierin een bijzonder gebied. Door de ligging, de vele vaarwegen en de bekendheid van het gebied ontvangen we daar jaarlijks zeer veel toeristen. Om daar goed te kunnen optreden als gastheer/gastvrouw van de gemeente, is Stevig Aanwezig Giethoorn ingezet. Zo vraagt het Stevig Aanwezig in Giethoorn om een inzet op zowel domein I (o.a. APV en parkeren) als domein II (onder andere gebruik vaarwegen en snelvaren).

Op dit moment hebben we 1 Boa domein II beschikbaar voor Stevig Aanwezig Giethoorn. De inzet van deze Boa heeft raakvlakken met de inzet in het zogenoemde Waterplan. De bevoegdheden van domein I en domein II zijn twee aparte bevoegdheden. Deze zijn niet uitwisselbaar. Om ook toezicht te kunnen houden in de openbare ruimte, waaronder parkeren, is de inzet van een Boa met de bevoegdheden domein I noodzakelijk. Voor Stevig Aanwezig Giethoorn vraagt dit dus om een inzet van zowel een boa domein I als een Boa domein II.

Om te kunnen voldoen aan onze ambitie gesteld in het visiedocument én om nog beter gastheerschap te kunnen bieden aan onze inwoners en bezoekers, hebben we meer capaciteit nodig.
Voor nu vragen we om één fte domein I voor de inzet in Giethoorn en omliggende gebieden.
Wenselijk is een capaciteitsverhoging van twee fte, een eventuele claim voor een extra fte zal pas na de evaluatie van het visiedocument t.o.v. wijkgericht werken worden ingediend.

B 6.15: Vervangen bruggen Blokzijl, Noordermatenbrug & Matenbrug
In het beleidsplan oeververbindingen 2022-2027 wordt beschreven dat de bruggen nader onderzoek behoeven. De bruggen zijn kwalitatief op orde echter deze bruggen stammen uit de jaren 70 en 80, en toen gold een andere verkeersklasse dan nu berekend wordt. De huidige bruggen kunnen de totaalmassa van 22 ton (aslast 5,7 ton Matenbrug) en 31 ton (aslast 7,5 ton Noordermatenbrug) aan. Door de verzwaring van het huidige verkeer denk aan een landbouwtrekker, brandweerwagens en grote vrachtwagens is uit nader onderzoek geconstateerd dat voor deze zware verkeersklasse de bruggen niet meer voldoen aan de hierbij behorende veiligheidseisen.

Om te voorkomen dat er een onveilige situatie zou kunnen ontstaan, is op 12 april 2022 als noodmaatregel een tijdelijke verkeersmaatregel ingesteld, waarbij voor beide bruggen een aslastbeperking is gaan gelden. Wettelijk mag een tijdelijke verkeersmaatregel echter niet langer ingesteld worden dan 4 maanden. Vanaf 12 augustus 2022 zitten we m.a.w. juridisch niet goed. Het is dus zaak om deze situatie zo snel mogelijk te veranderen .

Om de toegang/ontsluiting van het “eiland” mogelijk te blijven maken voor dit verkeer zullen deze bruggen vervangen moeten worden. Indien wordt uitgegaan van een identieke handbediende brug dient gerekend te worden met een vervangingsinvestering van € 600.000 per brug.

B 6.16: Ruimtelijke visie ontwikkelingen stad Steenwijk
In Steenwijk en directe omgeving doen zich een aantal ontwikkelingen voor:
- We werken al jaren aan de (her)ontwikkeling van het Gedempte Steenwijkerdiep en de daarmee gepaarde gaande uitbreiding en verplaatsing van de supermarkten.

- Dit jaar wordt een visie opgesteld voor de omgeving Meppelerweg/de Heuvel, gezien vragen vanuit de markt (woningbouw, supermarkt, bereikbaarheid).
- In 2022 is de woonagenda voor de gemeente vastgesteld, waarin kwalitatief en kwantitatief is aangegeven wat de opgave is. We staan voor de opgave om in Steenwijk concreet x aantal woningen toe te voegen voor de lokale behoefte. Steenwijk Zuid Oost is hierbij een sleutelproject.
- Het college heeft in 2023 de verstedelijkingsstrategie onderschreven als samenwerkingsproduct van de regio en spant zich in om deze strategie, conform de ontwikkelprincipes uit te werken.
- Aanvullend op de lokale behoefte worden kansen gezien om 1.000 tot 1.500 woningen toe te voegen in Steenwijk.
- In 2023 wordt een ambitiedocument voor de spoorzone Steenwijk opgesteld, gezien de kansen voor inbreiding en transformatie.
- In 2023 wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) opgeleverd. In dit plan worden de (toekomstige) verkeerkundige knelpunten in beeld gebracht, mede naar aanleiding van de toename van (bovenregionale) woningbouw en oplossingen voorgesteld in een aantal scenario's.
- Tevens ligt er en grote opgave voor de unilocatie en andere (onderwijs)opgaven in het IHP.
- Er liggen ook ambities op het gebied van duurzaamheid (energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteit).

Wat opvalt is dat deze ontwikkelingen impact op elkaar hebben, op de omgeving, de leefbaarheid en de bereikbaarheid van de stad als geheel. Een integrale afstemming tussen deze ontwikkelingen is gewenst. Het samenbrengen van deze verschillende lopende en toekomstige ontwikkelingen en de diverse belangen is een uitdaging, dat vraagt om een gemeenschappelijk doel en een gemeenschappelijke visie.

Deels is de gemeenteraad al betrokken (geweest) bij deze ontwikkelingen. Zo is de raad betrokken geweest bij de verstedelijkingsstrategie en de ruimtelijke en programmatische verkenning/doorvertaling ervan op basis van de ontwikkelprincipes in Steenwijk. (Dit heeft o.a. geleid tot het aantal van 1.000 tot 1.500 woningen bovenregionaal). De raad heeft aangegeven betrokken te willen worden bij de nadere uitwerking.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn belangrijke bouwstenen voor de op te stellen ruimtelijke visie ontwikkelingen Steenwijk. Gezien de urgentie op de woningbouw, het voorgestane tempo op de spoorzone in combinatie met de oplevering van een aantal van deze bouwstenen, is het gewenst deze visie op te stellen. Voorgesteld wordt om de uitwerking ervan al op te pakken en uit te werken binnen de omgevingsvisie.

Gerelateerd aan deze visie is ook de verdere uitwerking van het Verkeerscirculatieplan (VCP). Geraamd wordt een eenmalig bedrag van € 25.000. Het opstellen van de visie, inclusief participatietraject wordt geraamd op € 100.000.

B 6.17: Aankoop Dorpshuis Paasloo i.o.

Al geruime tijd is er in Paasloo de wens een eigen plek te hebben voor het organiseren van activiteiten en het ontplooien van nieuwe activiteiten voor de inwoners van Paasloo. Momenteel wordt er veel gebruik gemaakt van externe partijen (campings) of worden er activiteiten georganiseerd bij bestuursleden thuis. Om dit mogelijk te maken moet veel extra worden geregeld met de nodige bijkomende kosten. Dit geeft een rem op het organiseren van activiteiten of het ontplooien van nieuwe activiteiten.

In Paasloo staat tegenover de kerk het gebouw Paesloe, eigendom van de Hervormde Kerk. De kerk heeft aangegeven, het gebouw te willen verkopen omdat ze deze zelf steeds minder gebruiken. Ze vinden dat het gebouw een betere functie verdient voor het dorp. Vereniging Paasloër Belang wil deze gelegenheid aangrijpen om voor Paasloo een eigen dorpsgebouw te realiseren van waaruit in de toekomst alle activiteiten georganiseerd kunnen worden en nieuwe activiteiten kunnen worden ontwikkeld. Ook de kerk zal haar huidige activiteiten blijven houden en vaste huurder worden.

De provincie Overijssel heeft schriftelijk toegezegd € 50.000,00 te willen bedragen voor de aankoop van het pand onder de voorwaarde dat de gemeente substantieel meefinanciert.

Het traject na aankoop is inmiddels onderzocht. Verbouw is noodzakelijk en middels fondsbijdragen, zelfwerkzaamheid, sociale hypotheek (provincie), Leader en onze initiatieven regeling mogelijk. Ook de exploitatie is onderzocht. Op basis van bestaande activiteiten is een dorpshuis in Paasloo exploitabel.

B 7.1: Huisvesting gemeentehuis (kantoor, raadzaal, verduurzaming)

<u>Raadzaal:</u>

De raadzaal voldoet niet langer aan de kwaliteitseisen die een raad aan een raadzaal stelt. De aankleding en indeling zijn gedateerd en voldoen niet aan de wensen van de raad om op een professionele wijze te vergaderen. Daarnaast wordt in de nieuwe raadsperiode een uitbreiding van de raad met twee raadsleden verwacht. In de huidige opstelling is het onmogelijk deze twee zetels toe te voegen. Tevens is de huidige audio visuele installatie (camera's en microfoons) afgeschreven, zwaar verouderd en aan vervanging toe. Ook is het klimaat in de raadzaal niet goed te reguleren waardoor regelmatig sprake is van gezondheidsklachten bij deelnemers aan de raadsvergaderingen.

1. De zaal is gedateerd en in de huidige opstelling is te weinig bewegingsruimte. Voor insprekers en raadsleden die gebruik willen maken van het katheder is het lastig manoeuvreren. De placering van de griffie, pers en publiek dient onder de loep genomen te worden. Het werkstation van de griffie dient op een centrale en makkelijk toegankelijke plek in de raadszaal geplaatst te worden.

2. In de huidige opstelling van de raadzaal is het niet mogelijk om twee extra zetels te plaatsen. In de nabije toekomst zal de raad worden uitgebreid van 27 zetels naar 29 zetels.
3. De bestaande audio visuele installatie is verouderd. Er treden regelmatig storingen op in de apparatuur waardoor de vergaderingen vertraging oplopen. Dit is onwerkbaar geworden en hierdoor is het van belang dat een nieuwe installatie wordt geplaatst. Met de bestaande audio visuele installatie is de ruimte niet geschikt als hybride vergaderruimte. Hierdoor is de ruimte niet goed multifunctioneel inzetbaar voor de ambtelijke organisatie.
4. Het klimaat kan niet worden gereguleerd waardoor het te warm of te koud is. Deelnemers maken regelmatig melding van het feit dat ze onwel worden van de temperatuur in de raadzaal. De temperatuurverschillen in de ruimte zijn dusdanig groot dat mensen het koud of te warm vinden. Het is van belang het klimaat in de zaal zo spoedig mogelijk te verbeteren.

In opdracht van het presidium is een verkenning gestart en opdracht gegeven voor een kostenraming van de herinrichting van de raadzaal. In deze kostenraming is onder andere uitgegaan van een sobere vormgeving en aankleding van de zaal, met inachtneming van duurzaamheid en toegankelijkheid voor minder valide inwoners.

<u>Gemeentehuis (excl. raadzaal):</u>
Een aantrekkelijk werkgever zijn is in deze arbeidsmarkt belangrijk om mensen binnen te halen en te binden. De afgelopen jaren is hierin geïnvesteerd. Vorig jaar nog door het invoeren van een reiskostenvergoeding woonwerkverkeer.

We zijn nu toe aan een volgende belangrijke stap: huisvesting. Huisvesting is een belangrijk middel om het primaire proces van een gemeentelijke organisatie optimaal te faciliteren. De afgelopen periode waarin thuiswerken volledig is ingeburgerd, heeft de inzichten over werken op - en de functie van - het kantoor sterk veranderd. Als modern werkgever heb je medewerkers een werkruimte te bieden die bij het type werkzaamheden past (routinematig, bellen, 'teams-en', samenwerken, overleggen e.d.). Het huidige kantoorconcept in het gemeentehuis is daarvoor niet meer geschikt. Door modernisering van de huisvesting en het realiseren van activiteit gerichte werkplekken werken mensen in een omgeving waar ze blij van worden, die vitaliteitverhogend (arbo) is en die bij de werkzaamheden past. Deze stap is in de begroting 2023 aangekondigd en voor het jaar 2023 zijn incidenteel middelen ter beschikking gesteld voor het opstellen van een plan, inclusief kostenraming.

Een externe partij heeft de opdracht om dit plan uiterlijk 1 september op te leveren. Rekening houdend met de wens en mogelijkheden tot verduurzaming van het gebouw gaat het om:

1. Het gebouw inrichten voor hybride werken, waarbij het accent komt te liggen op 'ontmoeten' en de inrichting aansluit bij de activiteit (activiteitgericht werken).

2. Het gebouw verduurzamen en de systemen voor bijvoorbeeld klimaatbeheersing op orde brengen.
3. Het gebouw moderniseren naar de huidige maatstaven wat betreft toiletgroepen, vloerbedekking, meubilair, akoestiek.

Voor de uitvoering wordt in de aanpak naar de mogelijkheden van fasering gekeken.

B 7.2: Teamleider Economie & Recreatie

De reorganisatie van de gemeentelijke organisatie van 2019 is recent geëvalueerd. Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat het team Samenleving & Ontwikkeling te omvangrijk is. Zowel in aantal medewerkers (89) als in beleidsonderwerpen. Het is noodzakelijk voor het management om voldoende aandacht te geven aan de medewerkers én de opgaven waar het team voor staat. Op basis van de evaluatie is besloten om het bestaande team te splitsen. De Ondernemingsraad heeft hier positief op geadviseerd. Door splitsing van het team wordt de 'span of control' en de 'span of attention' van elke manager hanteerbaar. De extra manager maakt advisering van het bestuur eenduidiger. De splitsing leidt tot een (aanvullende) teamleiderspositie voor de beleidsterreinen Economie & Recreatie.

B 7.3: Meer duidelijke taal

Aansluiten bij de behoefte en beleving van inwoners en ondernemers is de kern van onze dienstverlening. Oftewel: dienstverlening op maat. En daarom ook toegankelijk voor iedereen. Dat betekent onder andere dat we begrijpelijke teksten (B1-taalniveau) willen op onze website, in onze brieven, e-mails en formulieren. De noodzaak voor duidelijke taal heeft ook een plek gekregen in het bouwplan van het nieuwe college. Duidelijke taal in al onze communicatie moet (uit)gedragen worden door de hele organisatie. Om sneller en meer resultaten te kunnen halen willen we van start met het project Meer duidelijke taal. Concreet betekent dat:

Doel 2026:

Onze collega's zijn zich bewust van het belang van duidelijke taal en schrijven in duidelijke taal. Bestaande webpagina's en online formulieren controleren we doorlopend op B1-taalniveau. Nieuwe webpagina's en online formulieren zijn altijd op B1-taalniveau. Met terugkerende, interne communicatie acties blijven we aandacht vragen voor duidelijke taal.

In 2024:

Schrijven we steeds meer teksten in duidelijke taal.

Dat komt doordat we met het project Meer duidelijke taal inzetten op:

- Bewustzijn vergroten.
  Met een interne communicatiecampagne maken we onze collega's duidelijk waarom duidelijke taal zo belangrijk is.

- Vaardigheden vergroten.
  Met trainingen, tips en tools leggen we onze collega's uit hoe ze duidelijk kunnen schrijven.
- Intensiever gebruik van onze analyseprogramma's
  We zetten de websiteanalysetool Siteimprove in om het taalniveau van onze webteksten te meten. We gebruiken daarnaast een tekstanalysetool (Klinkende Taal). Hiermee meet je het taalniveau van een tekst en krijg je tips om de tekst te versimpelen
- Versimpelen
  We werken aan het verduidelijken van de top-50 meest gebruikte brieven. En aan webpagina's en online formulieren.
- Inzet van het Testpanel
  We zetten ons Testpanel minimaal 3 keer per jaar in om teksten, formulieren en brieven uitgebreid te testen onder inwoners.

Om duidelijke taal op de kaart te zetten en het gebruik te versnellen willen we een Versimpelteam inzetten. Een deel van de capaciteit hiervoor kan uit bestaande formatie gehaald worden. Maar voor de versnelling is behoefte aan tijdelijke extra capaciteit in de vorm van een aanjager duidelijke taal.

B 7.4: Verkiezingen

Het proces van het organiseren van de verkiezingen wordt elk jaar complexer. Vrijwel elk jaar is er sprake van nieuwe wet- en regelgeving, of aangepaste procedures om zo aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen. Daar waar het organiseren van de verkiezingen tot een paar jaar terug nog naast het reguliere werk gedaan kon worden, zien we dat dit de afgelopen jaren vrijwel onmogelijk is geworden. Het verkiezingsteam, bestaande uit 5 collega's, is over een periode van 6 maanden bezig met de organisatie. Met een oplopende intensiteit bij het naderen van de verkiezingsdatum. In de 1e drie maanden van dit proces lukt het nog dit in te passen in de eigen taken. De laatste 3 maanden niet meer; een (groot) deel van de eigen werkzaamheden blijven liggen en in de maand van de verkiezingen is dit zelfs de enige bezigheid. Dit gaat daardoor ten koste van de dienstverlening aan onze inwoners. Daarnaast zien we dat de collega's van het verkiezingsteam zowel de rol van expert / specialist hebben, als die van projectleider. Omdat de focus op het eerste ligt, sneeuwt de tweede onder. Met het oog op de omvang van dit 'project' en bovendien de politieke gevoeligheid is het belangrijk juist ook waarde te hechten aan deze rol van projectleider. Deze rol willen we toevoegen aan het verkiezingsteam.

NB Wet- en regelgeving met betrekking tot de verkiezingen verandert continu. In de jaren 2021 en 2022 hebben we te maken gehad met de tijdelijke coronawet. Dit heeft enorme impact gehad op het organiseren van de verkiezingen. Dit jaar is de wet "Nieuwe procedure vaststellen verkiezingsuitslagen" van kracht gegaan. Ook deze wet heeft weer veel extra tijd, moeite en geld gevraagd van onze organisatie. Gezien de landelijke -ambtelijke- onrust over het organiseren van de verkiezingen, is de verwachting ook volgend jaar weer met nieuwe wetgeving te maken te krijgen.